

2012

Raport z badania wśród polskich przedsiębiorców

Sporządzony na potrzeby
„Analizy potencjału podmiotów publicznych
i przedsiębiorstw do realizacji projektów
Partnerstwa Publiczno-Prywatnego”
dla Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości

Irena Herbst
Aleksandra Jadach-Sepiolo
Elżbieta Marczevska

Raport z badania wśród polskich przedsiębiorców

Raport został opracowany w ramach projektu systemowego: „Partnerstwo publiczno-prywatne” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki , Działanie 2.1 „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki”, Poddziałanie 2.1.3 „Wsparcie systemowe na rzecz zwiększania zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw”

Opracowanie:

Irena Herbst

Aleksandra Jadach-Sepiolo

Elżbieta Marczevska

Wydawca:

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83

00-834 Warszawa

www.parp.gov.pl

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2012

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

SPIS TREŚCI:

1.	WPROWADZENIE	5
2.	CELE BADANIA, ZAGADNIENIA BADAWCZE	6
2.1.	Cele badania.....	6
2.2.	Zagadnienia badawcze	7
3.	ZASTOSOWANA METODOLOGIA – PODSTAWOWE INFORMACJE O DOBORZE I LICZEBNOŚCI PRÓBY	8
4.	WYNIKI PRZEPROWADZONYCH BADAŃ	10
4.1.	Kontekst działania polskich przedsiębiorstw w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego.....	10
4.2.	Analiza stopnia przygotowania przedsiębiorstw do aktywnego zaangażowania się w realizację projektów w formule PPP	13
4.2.1.	Identyfikacja głównych źródeł wiedzy i informacji o PPP w sektorze prywatnym	13
4.2.2.	Umiejscowienie tematyki PPP w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstw	17
4.3.	Ocena stopnia przygotowania podmiotów publicznych do współpracy z podmiotami prywatnymi .	28
4.3.1.	Doświadczenia polskich przedsiębiorców we współpracy z podmiotami publicznymi.....	28
4.3.2.	Postrzegana dojrzałość i zaufanie do podmiotów publicznych.....	32
4.4.	Ocena siły ekonomicznej i zdolności operacyjnych polskich przedsiębiorstw do realizacji projektów w formule PPP.....	42
4.4.1.	Charakterystyka polskich przedsiębiorstw mających doświadczenie z PPP	42
4.4.2.	Wykształcone dobre praktyki	44
4.4.3.	Umiejętność identyfikacji ryzyk w przedsiębiorstwach prywatnych.....	49
4.4.4.	Umiejętność przekazywania wiedzy pracownikom przejmującym realizację projektu.....	55
4.4.5.	Charakterystyka współpracy podmiotów prywatnych z otoczeniem zewnętrznym.....	57
4.5.	Identyfikacja barier i korzyści płynących ze stosowania PPP z punktu widzenia przedsiębiorców...	61
4.5.1.	Ocena aktów prawnych regulujących problematykę PPP	61
4.5.2.	Identyfikacja warunków i możliwości finansowania projektów PPP przez instytucje finansowe.....	67
4.5.3.	Identyfikacja pozostałych czynników rozwoju i barier PPP w Polsce	71
4.6.	Indeks gotowości do realizacji projektów PPP wśród polskich przedsiębiorców i czynniki wpływające na jego poziom	80
4.6.1.	Budowa indeksu gotowości do realizacji projektów PPP wśród polskich przedsiębiorców	80
4.6.1.	Uwarunkowania indeksu gotowości do realizacji projektów PPP wśród polskich przedsiębiorców ..	81
4.6.2.	Analiza geograficzna, mówiąca o poziomie gotowości do realizacji projektów w formule PPP w poszczególnych województwach.....	83
5.	WNIOSKI KOŃCOWE	84
6.	SPIS TABEL, SCHEMATÓW I WYKRESÓW.....	88
	ZAŁĄCZNIK 1 PRZYPORZĄDKOWANIE PYTAŃ BADAWCZYCH POSZCZEGÓLNYM ZAGADNIENIOM BADAWCZYM.....	91

1. WPROWADZENIE

Prezentowany Raport jest efektem trzeciego z zadań w ramach badania pn. *Analiza potencjału podmiotów publicznych i przedsiębiorstw do realizacji partnerstwa publiczno-prywatnego*, realizowanego w ramach projektu systemowego PARP „Partnerstwo publiczno-prywatne”, finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 2.1.3.

Celem niniejszego Raportu jest przedstawienie Państwu wyników badań ilościowych przedsiębiorców i ich punktu widzenia na problematykę partnerstwa publiczno-prywatnego z perspektywy możliwości skorzystania z nowego obszaru działalności, jakim jest wspólna realizacja przedsięwzięć z podmiotami publicznymi. Podobnie jak w poprzednim raporcie dot. podmiotów publicznych (Raport nr 2), wyodrębniono grupę doświadczonych przedsiębiorców, którzy w swoim dossier posiadają podpisane umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym lub koncesji. Zestawienie opinii przedsiębiorców posiadających doświadczenie z realizacji przedsięwzięcia w formule partnerstwa publiczno-prywatnego, oraz przedsiębiorców bez doświadczenia, pokazuje realny obraz trudu współpracy z sektorem publicznym, często nieprzygotowanym na sytuacje wymagające szybkich decyzji. Jednocześnie Raport pokazuje, że Ci nieliczni, którzy przełamali opór nawiązania współpracy z sektorem publicznym, wysoko oceniają wspólne działania w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Jesteśmy przekonani, że niniejszy Raport zyska Państwa uznanie i da nowe spojrzenie na problematykę partnerstwa publiczno-prywatnego z perspektywy przedsiębiorców.

Anna Świebocka-Nerkowska
Dyrektor Departamentu Rozwoju Kapitału Ludzkiego
Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

2. CELE BADANIA, ZAGADNIENIA BADAWCZE

2.1. Cele badania

Celem realizacji Zadania 3 (badanie polskich przedsiębiorców) było częściowe zrealizowanie celów szczegółowych całego¹ przedsięwzięcia badawczego:

- *analiza stopnia przygotowania podmiotów publicznych do współpracy z podmiotami prywatnymi w realizacji usług publicznych,*
- *ocena siły ekonomicznej i zdolności operacyjnych podmiotów prywatnych w Polsce do realizacji projektów PPP,*
- *identyfikacja potrzeb obu sektorów (publicznego i prywatnego) w zakresie współpracy przy realizacji projektów PPP*
- *identyfikacja warunków i możliwości finansowania projektów PPP przez instytucje finansowe*
- *rozpoznanie barier instytucjonalno-prawnych utrudniających współpracę w ramach PPP*
- *ocena spójności, kompletności i przejrzystości aktów prawnych regulujących problematykę PPP*

oraz wszystkich celów szczegółowych Zadania 3 (badanie polskich przedsiębiorców):

- *identyfikacja głównych źródeł wiedzy i informacji o PPP sektora prywatnego;*
- *ocena zdolności ekonomicznych i operacyjnych polskich małych, średnich i dużych przedsiębiorców do realizacji projektów w formule PPP;*
- *ocena stopnia przygotowania małych, średnich i dużych przedsiębiorców do aktywnego zaangażowania się w realizację projektów w formule PPP, w tym umiejscowienie tematyki partnerstwa publiczno-prywatnego w strukturze organizacyjnej, liczba pracowników, podział stanowisk i obowiązków, charakterystyka i kwalifikacje pracowników zajmujących się partnerstwem publiczno-prywatnym, odbyte i planowane szkolenia;*
- *współpraca podmiotów prywatnych z otoczeniem zewnętrznym, w tym współpraca z ekspertami zewnętrznymi;*
- *dobrze i źle doświadczenia/praktyki związane z realizacją projektów w partnerstwie publiczno-prywatnym.*

¹ Złożonego z: analizy danych zastanych, badań wśród podmiotów publicznych, badań wśród podmiotów prywatnych oraz studiów przypadków, analizy stanu prawnego i powtórnego badania wybranych podmiotów publicznych

2.2. Zagadnienia badawcze²

Badanie prowadzone wśród prywatnych przedsiębiorców odnosiło się do następujących zagadnień badawczych:

- **dojrzałość instytucjonalna, organizacyjna i osobowa podmiotów publicznych do współpracy z podmiotami prywatnymi w Polsce w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego,**
- **umiejętność partnerskiej, opartej o dialog i zaufanie, współpracy z podmiotem prywatnym,**
- **umiejętność identyfikacji ryzyk w długoterminowych projektach realizowanych w formule partnerstwa publiczno-prywatnego,**
- **umiejętność przekazywania wiedzy pracownikom przejmującym realizację projektu po stronie podmiotów prywatnych,**
- **dobre praktyki w zakresie rozwoju systemu partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce,**
- **warunki i możliwości finansowania projektów realizowanych w partnerstwie publiczno-prywatnym przez instytucje finansowe,**
- **inflacja prawa a regulacje związane z partnerstwem publiczno-prywatnym,**
- **funkcjonalność i dysfunkcjonalność polskich aktów prawnych regulujących problematykę partnerstwa publiczno-prywatnego,**
- **źródła informacji o partnerstwie publiczno-prywatnym,**
- **umiejscowienie tematyki partnerstwa publiczno-prywatnego w strukturze organizacyjnej podmiotów prywatnych,**
- **postrzeganie kwalifikacji niezbędnych do zajmowania się projektami partnerstwa publiczno-prywatnego,**
- **odbyte i planowane szkolenia,**
- **współpraca przedsiębiorstwa z doradcami/ ekspertami zewnętrznymi i innymi podmiotami zewnętrznymi,**
- **dotychczasowe doświadczenia przedsiębiorców z formułą partnerstwa publiczno-prywatnego,**
- **ocena doświadczeń związanych z realizacją projektów partnerstwa publiczno-prywatnego,**
- **identyfikacja innych czynników sprzyjających rozwojowi projektów partnerstwa publiczno-prywatnego lub go utrudniających,**
- **poziom wiedzy o partnerstwie publiczno-prywatnym na poziomie lokalnym i regionalnym,**
- **nastawienie społeczne do kapitału prywatnego w sektorze prywatnym a możliwości rozwoju PPP na poziomie lokalnym i regionalnym.**

² Szczegółowe przypisanie pytań badawczych poszczególnym zagadnieniom znajduje się w załączniku nr. 1 do niniejszego raportu

3. ZASTOSOWANA METODOLOGIA – PODSTAWOWE INFORMACJE O DOBORZE I LICZEBNOŚCI PRÓBY

Badanie prywatnych przedsiębiorców miało charakter ilościowy. Zastosowano w nim podejście Multimode Survey. Oznacza to, że do tego samego zbioru danych ilościowych dane były gromadzone wieloma technikami: CAPI (Computer Assisted Personal Interview), CATI (Computer Assisted Telephone Interview) oraz CAWI (Computer Assisted Web Interview).

Badanie zostało zrealizowane na próbie 1000 polskich przedsiębiorstw prywatnych.

Biorąc pod uwagę specyficzną strukturę firm pod względem liczby zatrudnionych w interesujących Zamawiającego branżach, zastosowano próbę:

- warstwowo-losową (n=950) oraz
- próbę celową (n=50)

W próbie warstwowo-losowej (n=950) zostały zastosowane następujące zróżnicowania:

- wielkość firmy
- sektor działalności

Strukturę próby bazującą na danych z operatu REGON prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1 Struktura próby warstwowo-losowej w badaniu ilościowym polskich przedsiębiorców n=950

	Firmy małe: od 10 do 49 zatrudnionych	Firmy średnie: od 50 do 249 zatrudnionych	Firmy duże: powyżej 249 zatrudnionych	R A Z E M
Sekcja D	1	3	3	7
Sekcja E	22	23	6	51
Sekcja F	200	82	17	299
Sekcja H	103	52	33	188
Sekcja J	10	5	2	17
Sekcja K	18	17	10	45
Sekcja P	119	66	4	189
Sekcja Q	27	20	20	67
Sekcja R	50	32	5	87
R A Z E M	550	300	100	950

Na etapie analizy dane uzyskane w badaniu zostały przeważone (proces ważenia danych był prowadzony w oparciu o strukturę operatu REGON - jedyne rejestru wszystkich firm w Polsce).

Taki sposób doboru próby zapewnił udział w badaniu wystarczającej liczby podmiotów, pozwalającej na dokonanie analiz na poziomie branż oraz wg wielkości firm, jak również - po przeważeniu - na poziomie całej populacji.

Próba celowa (**n=50**) została dobrana spośród podmiotów, które posiadają doświadczenie w realizacji projektów typu PPP bądź ubiegały się o ich realizację. W próbie tej uzyskano wynikowo opinie 32 respondentów, którzy realizowali projekty w formule PPP.

Wykonawca celowo wydzielił z próby jednostki, posiadające doświadczenie z PPP. Badanie wyłącznie respondentów dobranych w sposób warstwowo-losowy spowodowałoby, iż informacje pozyskiwane byłyby prawie wyłącznie od jednostek nie posiadających doświadczeń z PPP. Dzięki zastosowaniu próby celowej udało się dotrzeć do rozmówców bardziej doświadczonych i zaangażowanych w tematykę PPP.

W dalszej części niniejszego opracowania wyniki dla obu ww. grup respondentów są prezentowane odrębnie, każdorazowo z wyraźnym wskazaniem, której populacji dotyczą.

- Zasadniczo raport opiera się na próbie warstwowo-losowej, traktowanej jako reprezentacja całej interesującej nas populacji podmiotów prywatnych, ze wskazaniem istotnych różnicowań pomiędzy ogółem ankietowanych a przedstawicielami firm mających doświadczenia/ zainteresowanych uczestnictwem w realizacji projektów PPP.
- Pytania kierowane wyłącznie do grupy podmiotów, które posiadają doświadczenia bądź były zainteresowane uczestnictwem w realizacji projektów PPP prezentowane są wyłącznie w oparciu o odpowiedzi uzyskane w próbie celowej.

W obu próbach badawczych znalazły się osoby obu płci:

- W próbie warstwowo-losowej odpowiedzi udzielało 51% mężczyzn i 49% kobiet.
- W próbie celowej znalazło się 64% mężczyzn i 36% kobiet.

4. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH BADAŃ

4.1. Kontekst działania polskich przedsiębiorstw w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego

Realizacja projektów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego pozwala połączyć zasoby i potencjały obu zaangażowanych w nie stron i – w idealnym scenariuszu – wyzwolić efekt synergii, skutkując wynikami przekraczającymi te, które byłyby możliwe do osiągnięcia przez każdego z partnerów osobno. Efektywne zarządzanie projektami realizowanymi według tego schematu pozwala na oszczędność czasu, minimalizację kosztów i osiągnięcie bardziej trwałych efektów o dłuższym czasie oddziaływania.³

Jednakże, aby współpraca została nawiązana, przewidywane efekty partnerstwa muszą wiązać się z korzyściami dla obu zaangażowanych w nie stron. Korzyści dla podmiotów publicznych, których nadrzędnym celem działania jest oferowanie obywatelom usług (wykonywanie zadań publicznych) na jak najwyższym poziomie, wydają się oczywiste. Firma prywatna wnosi kapitał, stanowiący – zwłaszcza w polskich realiach – szczególną barierę dla jednostek publicznych, często gwarantuje również większą efektywność i wyższą jakość ostatecznego produktu czy usługi.

Natomiast dla firm prywatnych, funkcjonujących w paradygmacie gospodarki rynkowej, nadrzędne kryterium oceny opłacalności projektu stanowi przewidywany zysk. Szukające partnerów podmioty publiczne powinny zatem być w stanie zagwarantować firmom prywatnym pewien poziom zwrotu z poniesionych inwestycji. Gwarancja taka może przyjmować formę bezpośrednich korzyści finansowych, ale także ulg podatkowych bądź preferencyjnego traktowania firm zaangażowanych w PPP. Zachęty takie mają szczególnie istotne znaczenie w krajach, w których partnerstwo publiczno-prywatne nie stanowi jeszcze ugruntowanego schematu działania i podejmowane w jego ramach projekty wiążą się z wysokim ryzykiem niepowodzenia. Podział ryzyk w projekcie także odgrywa istotną rolę – jeśli zbyt wiele z nich przenoszonych będzie na prywatnych inwestorów, to przeważą one nad przewidywanymi, niepewnymi zyskami.⁴

Wraz z upowszechnianiem modelu partnerstwa publiczno-prywatnego korzyści dla zaangażowanych przedstawicieli sektora prywatnego można jednakże przedstawiać w szerszej perspektywie. Realizacja szeroko zakrojonych projektów pozwala firmom wejść na nowe rynki, na których do tej pory nie były obecne (lub były obecne w niewielkim stopniu). W długoterminowej perspektywie może to być zatem czynnik bardziej znaczący niż poniesione w krótkim terminie, ewentualne straty.

Istotny wgląd w mapę korzyści uzyskiwanych przez firmy prywatne z uczestnictwa w projektach PPP prezentuje także teoria społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR – corporate social responsibility, zaproponowana w latach 20-tych ubiegłego wieku przez Olivera Sheldona). Akcentuje ona etyczny wymiar działalności przedsiębiorstwa, jego relacje z otoczeniem, w którym funkcjonuje, społecznością lokalną i środowiskiem naturalnym. Działania podejmowane przez firmę rozpatrywane są w kontekście skutków, jakie przynoszą poszczególnym grupom interesariuszy. Teoria zakłada, że podczas konstruowania strategii i podejmowania bieżących decyzji biznesowych, oprócz przesłanek

³ *Public-Private Partnerships: Mobilizing Resources to Achieve Public Health Goals*

⁴ *Analysis on the Decision-Making Model of Private Sector Companies in PPP Projects*, Xueqin Shan, Chuanming Wu, Wenhua Hou, Xiaosu Ye

czysto ekonomicznych, przedsiębiorstwa uwzględniają wspomniane kwestie społeczne i ekologiczne. Postępowanie takie ma także oczywiste przełożenie na wymiary wizerunkowe.

Projekty podejmowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego dotyczą często szeroko zakrojonych zadań publicznych o zasadniczym znaczeniu dla interesu narodowego i poziomu życia mieszkańców. Wiążą się zatem z ogromną odpowiedzialnością, ale także prestiżem i poszerzeniem pola oddziaływania zaangażowanych w nie firm prywatnych. Partnerzy z sektora prywatnego mają szansę wprowadzić w życie swoją politykę odpowiedzialności biznesu, wnieść wkład w dobro ogółu i przyczynić się do rozwoju okolicy, w której funkcjonują, a jednocześnie zaprezentować firmę jako prowadzoną w sposób etyczny, zaangażowany i korzystny dla szerzej pojmowanej społeczności.

Udział w realizacji projektów partnerstwa publiczno-prywatnego wiąże się z uprzednią drobiazgową kontrolą zainteresowanej firmy: jej wydolności, doświadczenia, obsługiwanego technologii, decyzji zarządczych, wykwalifikowanego personelu itd. Fakt zostania partnerem dla podmiotu publicznego stanowi dowód pozytywnego zwieńczenia tej procedury, przyczyniając się do budowy wizerunku silnego przedsiębiorstwa, spełniającego wysokie standardy jakości. Zwiększa się także społeczna świadomość istnienia firmy oraz znajomość jej oferty.

Poniższa tabela prezentuje podsumowanie nakładów i korzyści, odnoszonych przez firmy prywatne uczestniczące w realizacji projektów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Tabela 2 Podsumowanie nakładów i korzyści, odnoszonych przez firmy prywatne w realizacji projektów w ramach PPP

NAKŁADY	KORZYŚCI
<ul style="list-style-type: none">• oddelegowanie personelu• wdrażanie strategii przy wykorzystaniu własnych zasobów• wykorzystanie nowoczesnych technik i podejść	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie sprzedaży i udziału w rynku• lepsze wykorzystanie zasobów dla osiągnięcia celów organizacyjnych• prestiż, obecność w mediach• współpraca z nowymi partnerami z sektora publicznego i nie tylko• wykorzystanie nowych metod badań i działań marketingowych• podział ryzyka rozwoju rynku

Źródło: [Public-Private Partnerships: Mobilizing Resources to Achieve Public Health Goals, The Central American Handwashing Initiative Points the Way, s.13](#)

Dla powodzenia projektów partnerstwa publiczno-prywatnego kluczowe są także poniższe czynniki:

- pełne wsparcie i efektywna współpraca z sektorem publicznym,
- zaangażowanie osób decyzyjnych w firmach (włączenie PPP w strategię przedsiębiorstwa, przypisanie mu kluczowego znaczenia),
- precyzyjny plan postępowania ustalony wspólnie przez wszystkie zaangażowane strony,
- jasno zdefiniowane cele, role i zakresy obowiązków partnerów.⁵

⁵ *Public-Private Partnerships: Mobilizing Resources to Achieve Public Health Goals*

Dla przedstawicieli sektora prywatnego angażujących się w projekty PPP kluczowe jest zastosowanie podczas ich realizacji podejścia biznesowego, do którego są przyzwyczajeni i w którym sprawnie się poruszają. Jeżeli podmioty publiczne będą gotowe przeddefiniować swoje procedury i sposób działania tak, by postępować zgodnie ze standardami stosowanymi w biznesie, możliwe będzie wypracowanie platformy porozumienia między tymi jednostkami o całkowicie odmiennych filozofiach działania.

4.2. Analiza stopnia przygotowania przedsiębiorstw do aktywnego zaangażowania się w realizację projektów w formule PPP

4.2.1. Identyfikacja głównych źródeł wiedzy i informacji o PPP w sektorze prywatnym

Znajomość formuły PPP

Stopień zaawansowania wiedzy i osobistego doświadczenia respondentów w zakresie PPP badano w kwestionariuszu badania ilościowego skierowanego do przedstawicieli przedsiębiorstw prywatnych dwoma pytaniami:

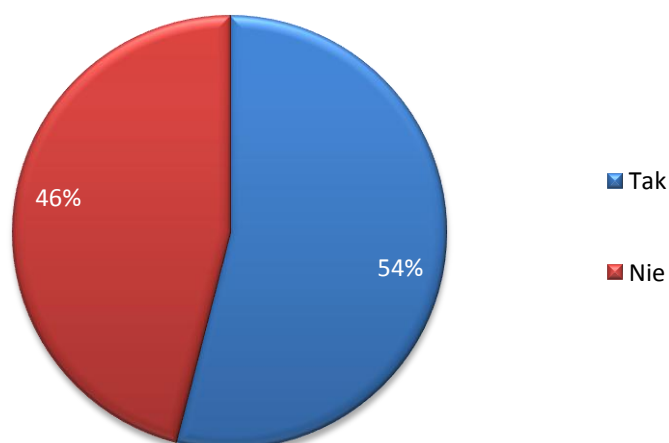
- czy respondenci w ogóle słyszeli o PPP,
- czy respondenci kiedykolwiek wcześniej byli osobiście zaangażowani w realizację jakiegokolwiek projektu PPP (w tej lub innej firmie).

Wyniki badania pozwalają zdiagnozować wyraźną dysproporcję pomiędzy wiedzą, a doświadczeniem uczestników badania. O ile 54% respondentów słyszało o PPP, to już tylko 2% stosowało je osobiście w praktyce. Cenną informacją jest to, że zdecydowana większość z nich (84%) doświadczenia te zdobywała w swojej obecnej firmie, co pozwala oszacować, że około 2 tys. firm ma kadry, które przetestowały już realizację przedsięwzięć PPP w znanym otoczeniu instytucjonalnym. Pozostali uczestnicy badania zetknęli się z projektami realizowanymi w formule PPP w innej firmie prywatnej (35%) bądź w instytucji publicznej (11%).

Wykres 1. Znajomość PPP - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

12. Na początku proszę powiedzieć, czy w ogóle słyszał(a) Pan(i) o partnerstwie publiczno-prywatnym?

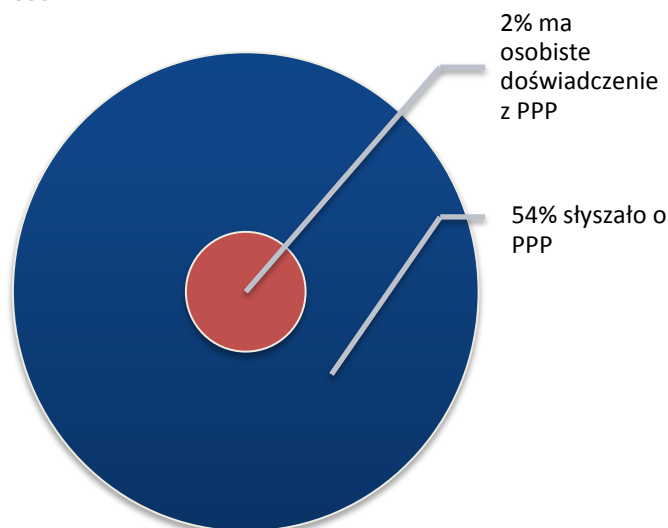
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Należy zaznaczyć, że największy odsetek przedsiębiorców deklarujących wiedzę o istnieniu formuły PPP występuje wśród firm średnich i dużych (odpowiednio 63% i 81% ankietowanych w tych firmach

deklaruje, że słyszało o PPP), spółek prawa handlowego (63%), jak również tych, które wypracowały wyższą kulturę funkcjonowania w biznesie, tj. potrafiących identyfikować ryzyka (56%), z funkcjonującymi mechanizmami przekazywania obowiązków przez pracowników odchodzących z danego stanowiska (61%), korzystających ze szkoleń (77%) oraz respondentów na stanowiskach kierowniczych (61%). O PPP częściej słyszeli też mężczyźni (65%) niż kobiety (42%).

Wykres 2. Respondenci, którzy słyszeli o PPP i mają osobiste doświadczenia z realizacją projektów PPP

PODSTAWA: ogół firm, n=950

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

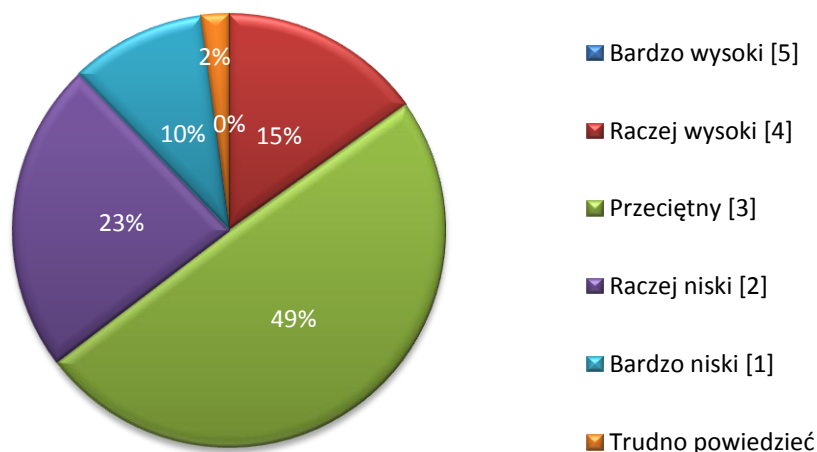
Dwuprocentowy udział przedstawicieli prywatnych przedsiębiorców mających osobiste doświadczenia z projektami PPP należy uznać za wskaźnik wysoki, biorąc pod uwagę globalną liczbę ogłoszonych i realizowanych projektów PPP w Polsce. Należy jednak pamiętać, że duża część uczestników badania mogła mieć kontakt z projektami PPP pośrednio, jako podwykonawcy firm, które realnie startowały w przetargach lub ubiegały się o realizację projektu w sposób bezpośredni.

Wśród ankietowanych, którzy słyszeli o PPP, niemal połowa ocenia swoją wiedzę na ten temat jako przeciętną (49%). Należy jednak zaznaczyć, że gdyby odrzucić tę odpowiedź, pozostały rozkład wskazuje na niewielki poziom wiedzy polskich przedsiębiorców o PPP – 33% określiło go jako niski (w tym 10% odpowiedziało „bardzo niski”), a jedynie 15% jako wysoki. Brak jest odpowiedzi „bardzo wysoki” co świadczy o tym, że nawet respondenci, którzy sami stosowali PPP są świadomi złożoności przedsięwzięć w tej formule i mogą być zainteresowani dodatkowymi informacjami, np. dotyczącymi zmian w zakresie prawa zamówień publicznych, dobrych praktyk w PPP czy informacjami o rynku.

Wykres 3. Poziom wiedzy na temat PPP - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

14. A czy poziom swojej wiedzy na temat partnerstwa publiczno-prywatnego określił(a)by Pan(i) jako:

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

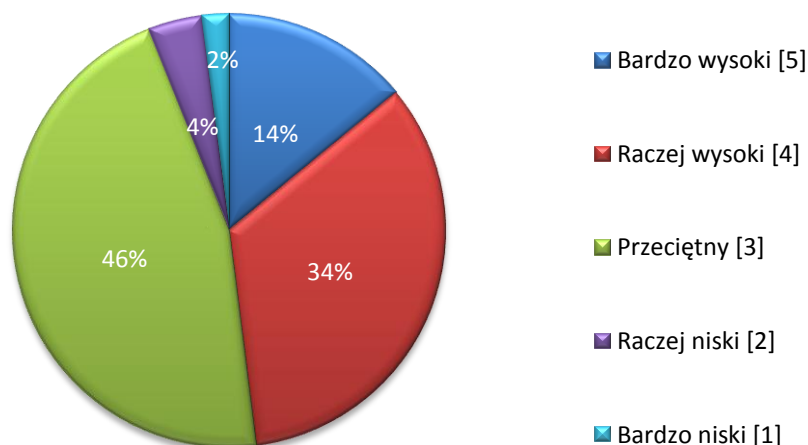
Porównując deklaracje przedsiębiorców z tymi uzyskanymi wśród przedstawicieli instytucji publicznych można stwierdzić, że ci pierwsi ogółem deklarują relatywnie rzadziej znajomość PPP (54% słyszało o PPP w stosunku do 89% wśród przedstawicieli instytucji). Jednakże wśród tych osób, które słyszały o tej formule, poziom wiedzy określany jest na podobnym poziomie wśród jednostek publicznych i prywatnych.

Przedsiębiorcy, którzy ubiegali się o realizację projektów PPP lub je realizowali (próba celowa), również w dużej części określali poziom swojej wiedzy na temat PPP jako przeciętny (46%). Jednak proporcja ocen wysokich do niskich jest zupełnie inna niż w całej populacji firm prywatnych (próba warstwowo-losowa) i świadczy o znacznie wyższym poziomie wiedzy w tej grupie przedsiębiorców – 48% oceniło swój poziom wiedzy jako wysoki (w tym 14% jako „bardzo wysoki”), a tylko 6% jako niski. Zatem doświadczenie z projektami PPP powoduje, że przedsiębiorcy czują się znacznie pewniej i znacznie wyżej oceniają poziom swojej wiedzy na ten temat. Wniosek ten w większym stopniu dotyczy tych przedsiębiorców, którzy realizowali projekt w formule PPP niż tych, którzy „tylko” ubiegali się o ich realizację. Ciągłe jednak połowa uważa, że jest to poziom przeciętny i mimo nabytego doświadczenia nie czuje się ekspertem w dziedzinie PPP.

Wykres 4. Poziom wiedzy na temat PPP - firmy mające doświadczenie z PPP

PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

14. A czy poziom swojej wiedzy na temat partnerstwa publiczno-prywatnego określił(a)by Pan(i) jako:

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Należy sądzić, że już samo rozpowszechnianie się formuły PPP będzie przyczyniało się do podnoszenia świadomości przedsiębiorców na temat jej istnienia. Jednakże obserwowany dystans pomiędzy ich świadomością, a świadomością w podmiotach publicznych sugeruje konieczność propagowania wśród przedsiębiorców samej istoty PPP. Natomiast rzetelną wiedzę o tej formule należałoby rozpowszechniać w równym stopniu w obu typach podmiotów.

Wykorzystywane źródła informacji o PPP

Podstawowym źródłem wiedzy i informacji sektora prywatnego o PPP są artykuły w prasie ogólnej oraz inne media (każdorazowo 41% wskazań). Wśród ogółu ankietowanych dwukrotnie rzadziej wskazywano znajomych z branży (21%), własne doświadczenie zawodowe (19%), artykuły w prasie specjalistycznej (18%) czy śledzenie aktów prawnych (17%). Dla co dziesiątego przedsiębiorcy źródłem informacji są współpracownicy, internet oraz kontrahenci (każdorazowo 11%).

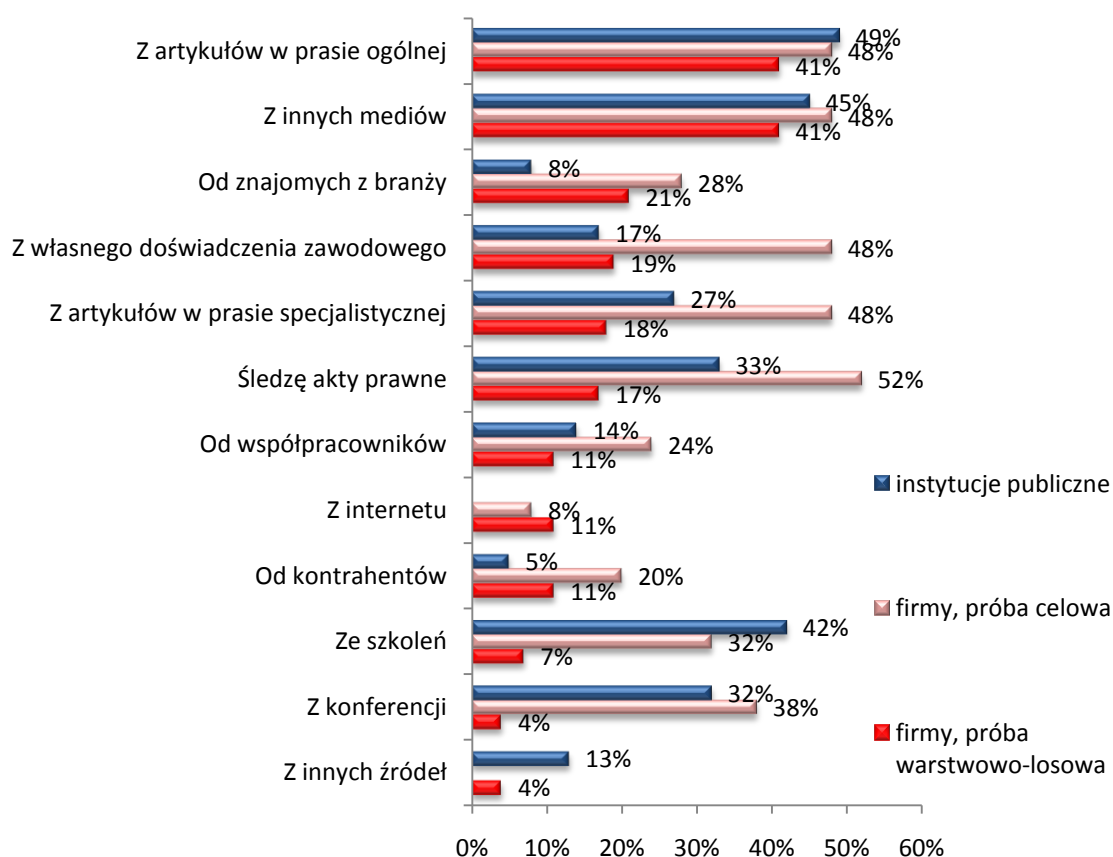
Przebadane w próbie celowej firmy posiadające doświadczenie z formułą PPP (te, które ubiegały się o realizację jakiegokolwiek projektu w PPP lub realizowały taki projekt) mają inną strukturę wykorzystywanych źródeł informacji. Wśród nich obok artykułów w prasie ogólnej i innych mediów (każdorazowo 48%), wiodącą rolę pełni również śledzenie aktów prawnych (52% wskazań) oraz lektura artykułów w prasie specjalistycznej (48%). Nie dziwi też fakt, że niemal połowa z nich mówi w tym kontekście o własnym doświadczeniu (48% wskazań).

Jednocześnie warto zauważyć, że na obecnym etapie rozwoju PPP w Polsce konferencje i szkolenia to źródła wiedzy wykorzystywane głównie przez instytucje publiczne oraz tych przedsiębiorców, którzy są żywo zainteresowani tematem, ponieważ ubiegają się lub właśnie realizują projekt PPP (38% wskazań na konferencje i 32% na szkolenia). Wśród ogółu przedsiębiorców te źródła informacji są wykorzystywane zdecydowanie rzadziej (odpowiednio 4% i 7%), co najprawdopodobniej wynika z prostego braku zainteresowania tematyką PPP. Jeżeli takie zainteresowanie się pojawi, chociażby na

skutek pojawienia się większej ilości postępowań, to na przykładzie respondentów z próby celowej widać, że przedsiębiorcy chcą i potrafią korzystać z tych źródeł. Warto jednak zastanowić się czy stymulowanie ich zainteresowania już teraz nie przełoży się na większe zainteresowanie przedsiębiorców udziałem w postępowaniach ogłaszanych przez instytucje publiczne, które, jak wynika z badań wśród instytucji publicznych, nie jest zbyt wysokie⁶.

Wykres 5. Źródła wiedzy na temat projektów PPP – prywatni przedsiębiorcy na tle instytucji publicznych

PODSTAWA: ogół firm n=950 (próba warstwowo-losowa), firmy mające doświadczenie z PPP, n=50 (próba celowa), podmioty publiczne, n=351

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców oraz Badanie ilościowe podmiotów publicznych

4.2.2. Umiejscowienie tematyki PPP w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstw

Funkcjonowanie pracowników dedykowanych do zajmowania się PPP

Tylko w niewielkim odsetku ogółu prywatnych przedsiębiorstw istnieją osoby oddelegowane do zajmowania się tematyką PPP (13%). Należy przy tym zauważyć, że wśród ogółu ankietowanych przedsiębiorstw odsetek podmiotów, w których są osoby delegowane do realizacji projektów w

⁶ Badanie wśród podmiotów publicznych pokazuje, że średnio ogłaszaniem projektami były zainteresowane 3 podmioty prywatne

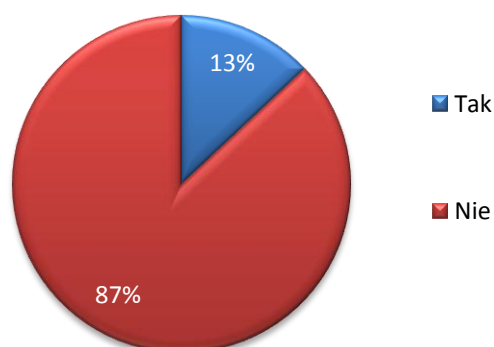
formule PPP jest znacznie niższy niż wśród ogółu instytucji publicznych (13% w relacji do 21% w instytucjach). Jednakże nawet wskazywane 13% wydaje się być odsetkiem zawyżonym przez wskazanie osób, które dotychczas nigdy nie miały rzeczywistego kontaktu z PPP, a jedynie nazwa ich stanowiska lub określony umową zakres obowiązków wskazuje na potencjalny związek z PPP.

Co ciekawe, wśród ogółu firm prywatnych pracownicy przypisani do zajmowania się projektami PPP (jeżeli tacy w firmie w ogóle występują), zdecydowanie częściej zajmują się problematyką PPP z własnej inicjatywy (68%) niż na skutek polecenia służbowego (30%). Można więc stwierdzić, że ci pracownicy w dużej części stanowią grono ambasadorów tego rozwiązania, poszukujących nowych możliwości pozyskiwania zleceń dla swojego pracodawcy.

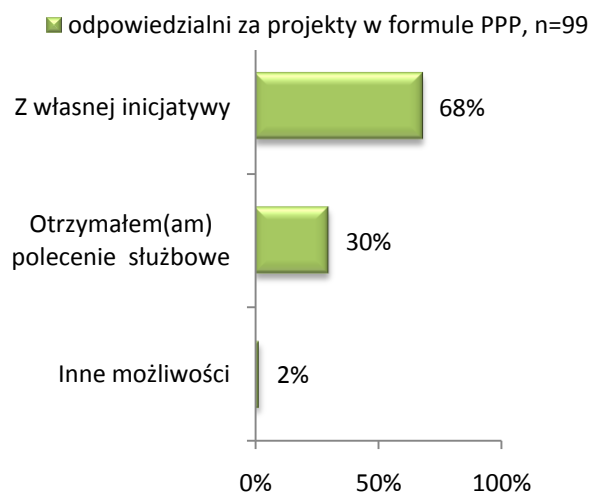
Wykres 6. Istnienie w firmie osoby dedykowanej do projektów PPP i jej motywacja do zajmowania się problematyką - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

3. A czy w Pana(i) firmie jest osoba dedykowana do realizacji projektów w ramach formuły PPP?

4a. Czy problematyką PPP zajmuje się Pan(i) z własnej inicjatywy czy też dlatego, że otrzymał(a) Pan(i) polecenie służbowe?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Sytuacja w tym zakresie prezentuje się zupełnie inaczej, jeżeli rozpatrywać wyłącznie te przedsiębiorstwa, które ubiegały się lub realizowały projekty w formule PPP (próba celowa). W zdecydowanej większości z nich jest obecnie osoba przypisana do realizacji tych projektów (74% w firmach, które przygotowywały się do realizacji i 78% w tych, które realizowały projekty PPP). Najczęściej jest to przedstawiciel wyższej kadry managerskiej lub specjalnie do tego celu delegowany inny pracownik. W dużych firmach często jest to kierownik działu zamówień publicznych bądź jego zastępca.

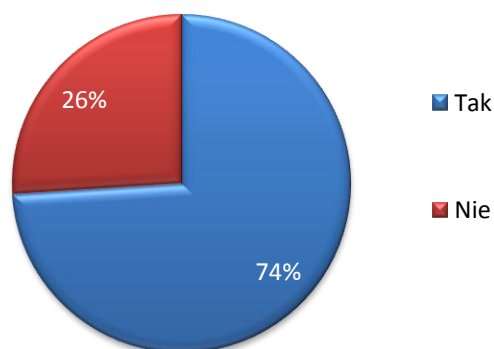
Jeżeli porównać firmy, które ubiegały się o realizację PPP z instytucjami publicznymi, które przygotowywały się do PPP, to relacja jest odwrotna niż ta obserwowana wśród ogółu ankietowanych w obu próbach (konkretną osobę oddelegowano do zajmowania się PPP w 74% firm i tylko w 49% instytucji). Proporcje te są bardziej zbliżone wśród firm i instytucji, które realizowały projekty PPP (osoby takie oddelegowano w 78% firm i w 62% instytucji).

Natomiast wydaje się, że w tych przedsiębiorstwach, które mają doświadczenie z PPP, sytuacja wymusiła konieczność wyznaczenia osoby odpowiedzialnej w firmie za realizowany projekt PPP (lub taki, o który firma dopiero się ubiegała). Przypuszczenie to potwierdza fakt, że osoby te w większości otrzymały polecenie służbowe zajęcia się PPP (67%), w mniejszym stopniu natomiast zajmowały się tematyką PPP z własnej inicjatywy (33%). Z racji nabytego w tym projekcie doświadczenia, siłą rzeczy osoba, która się nim zajmowała, jest obecnie traktowana jako specjalista w tej dziedzinie, przypisanym do realizacji kolejnych projektów PPP (jeżeli takie w firmie się pojawiają).

Wykres 7. Istnienie w firmie osoby dedykowanej do projektów PPP i jej motywacja do zajmowania się problematyką PPP - firmy mające doświadczenie z PPP

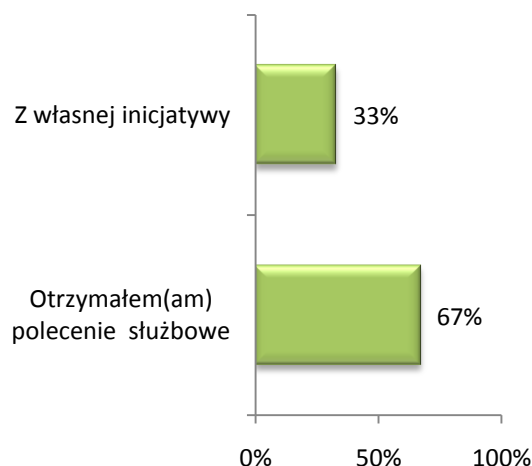
PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

3. A czy w Pana(i) firmie jest osoba dedykowana do realizacji projektów w ramach formuły PPP?

4a. Czy problematyką PPP zajmuje się Pan(i) z własnej inicjatywy czy też dlatego, że otrzymał(a) Pan(i) polecenie służbowe?

■ odpowiedzialni za projekty w formule PPP, n=36

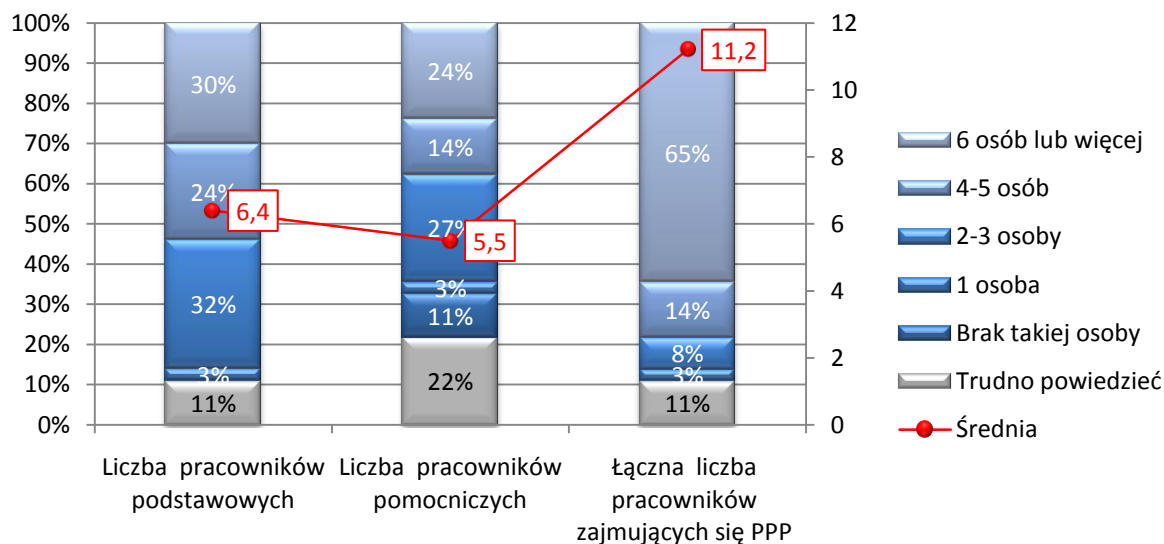
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Co ciekawe, w firmach mających doświadczenie z PPP niezwykle rzadko tylko jedna osoba jest oddelegowana do tego typu projektów (3%). Średnia liczba pracowników przypisanych do realizacji projektów PPP wynosi 11 (w tym 6 pracowników podstawowych i 5 pracowników pomocniczych). Oczywiście liczba ta jest odpowiednio mniejsza w małych firmach (przeciętnie 9 pracowników), a większa w dużych przedsiębiorstwach (14 osób). Jest też silnie uzależniona od branży – relatywnie największa w branży transportowej (przeciętnie 19 pracowników), najmniejsza zaś w firmach zajmujących się dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz rekultywacją (4 osoby); jednakże należy pamiętać, że obserwacje w tych sekcjach dotyczą zaledwie kilku przedsiębiorstw mających pracowników oddelegowanych do tego typu projektów (odpowiednio 8 i 3).

Wykres 8. Liczba pracowników zajmujących się PPP - firmy mające doświadczenie z PPP

PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, w których są osoby przypisane do realizacji projektów PPP, n=37

39. Ilu pracowników łącznie z Panem(ią) zajmuje się obecnie projektami realizowanymi w formule partnerstwa publiczno-prywatnego?

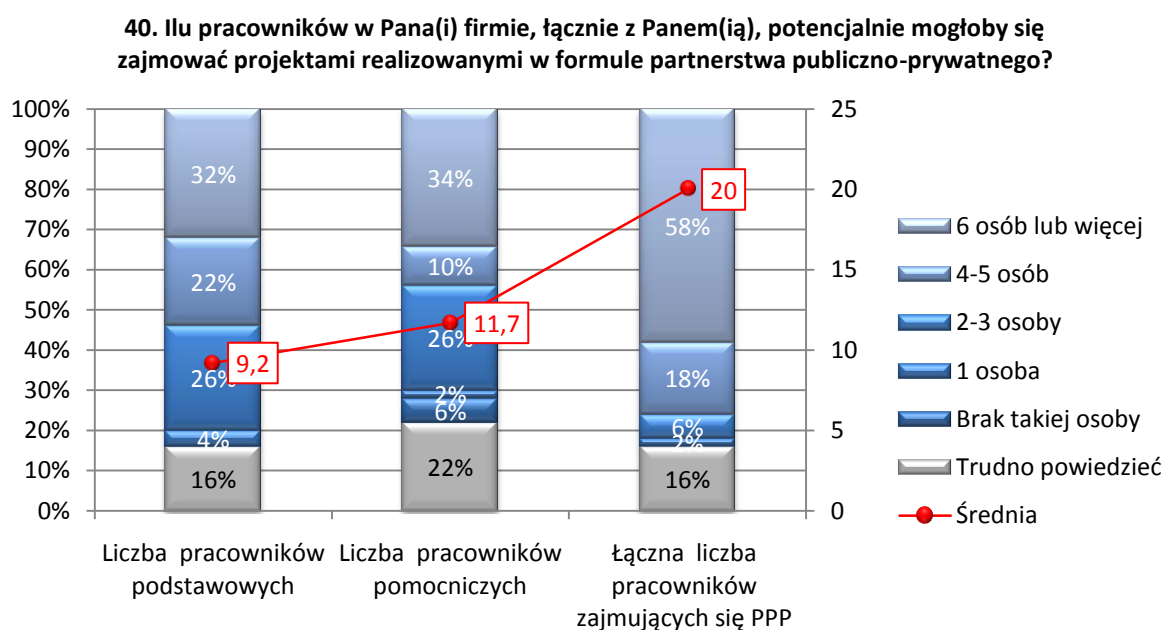

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Tak duża liczba pracowników zajmujących się projektami PPP wskazuje na fakt, że z reguły nie są to „wszechstronni eksperci”, jak w przypadku podmiotów publicznych (średnia liczba pracowników we wszystkich instytucjach, w których są osoby dedykowane do realizacji projektów PPP wynosi 3), lecz zespoły bądź całe działy przypisane do przygotowania i realizacji takich projektów.

Powyższe spostrzeżenie potwierdza analiza odpowiedzi uzyskanych na pytanie, ile potencjalnie osób w firmie mogłoby się zajmować projektami realizowanymi w formule PPP. W firmach mających doświadczenie z PPP przeciętnie jest to 20 osób (w tym 9 pracowników podstawowych i 12 pomocniczych).

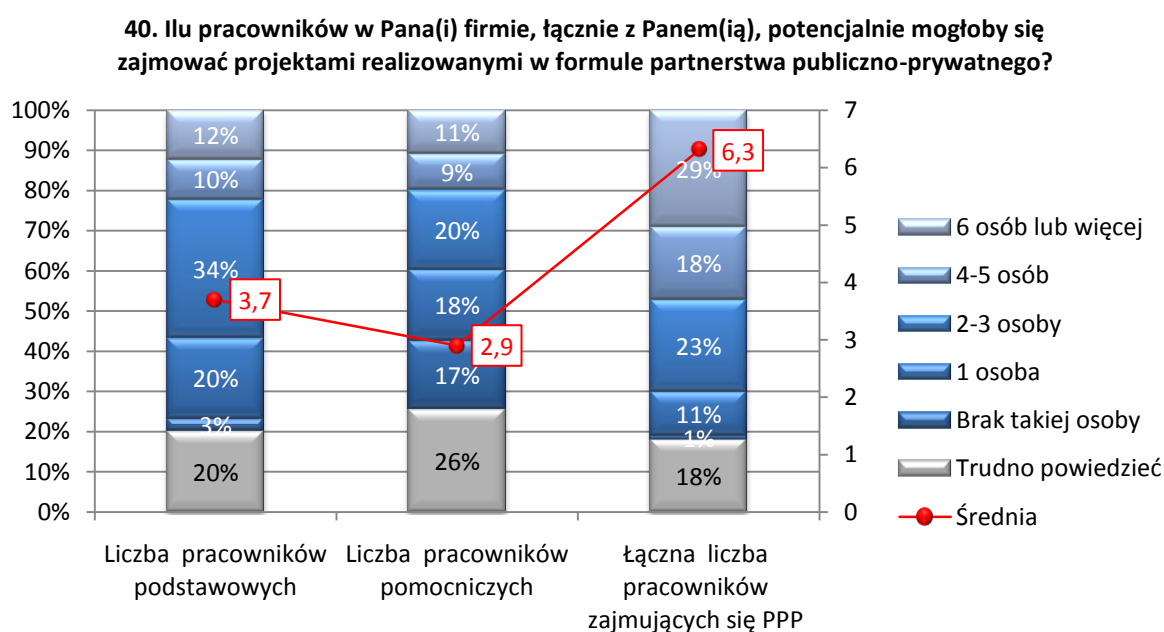
Wykres 9. Liczba pracowników mogących zajmować się projektami PPP - firmy mające doświadczenie z PPP
 PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Pytanie dotyczące liczby pracowników mogących potencjalnie zajmować się projektami realizowanymi w formule PPP zostało również zadane wśród ogółu przedsiębiorców w ramach próby warstwowo-losowej. Deklaracje uzyskane w tej próbie są znacznie skromniejsze. Przeciętnie wskazywano tu 6 pracowników.

Wykres 10. Liczba pracowników mogących zajmować się projektami PPP - ogół firm
 PODSTAWA: ogół firm, n=950

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Postrzeżenie pożądaných kwalifikacji pracowników zajmujących się PPP

Analizując kwalifikacje i umiejętności w zakresie PPP z punktu widzenia polskich przedsiębiorców należy podkreślić, że z uwagi na ciągle jeszcze raczkujący rynek PPP w Polsce dopiero one powstają. Przyjmując to założenie należy stwierdzić, że większość przedsiębiorców nie ma realnych podstaw, aby wyodrębnić pełen zestaw kwalifikacji i umiejętności niezbędnych do sprawnej realizacji tego typu projektów. Dlatego, prowadząc dalszą analizę tego problemu, zastosowano podejście analogiczne opisanego w raporcie z badania wśród podmiotów publicznych: w celu wyodrębnienia zestawu umiejętności w szczególności potrzebnych do realizacji projektów PPP, w pierwszej kolejności brano pod uwagę opinie respondentów, którzy mają w tym zakresie doświadczenie, tj. ubiegali się lub realizowali projekty w formule PPP (próba celowa). Następnie porównano te odpowiedzi z rozkładem wśród ogółu prywatnych przedsiębiorców (próba warstwowo-losowa).

Dzięki takiemu podejściu wychwycono następujące obszary, w których pojawiają się istotne spostrzeżenia:

- umiejętności, których waga szczególnie wzrasta wraz ze wzrostem doświadczeń w PPP,
- zakresy tematyczne, w których przedsiębiorcy bez doświadczenia w PPP mogą mieć potrzebę poszerzenia wiadomości w zakresie pożądaných na rynku umiejętności i kompetencji.

Wyniki tych analiz wskazują, iż:

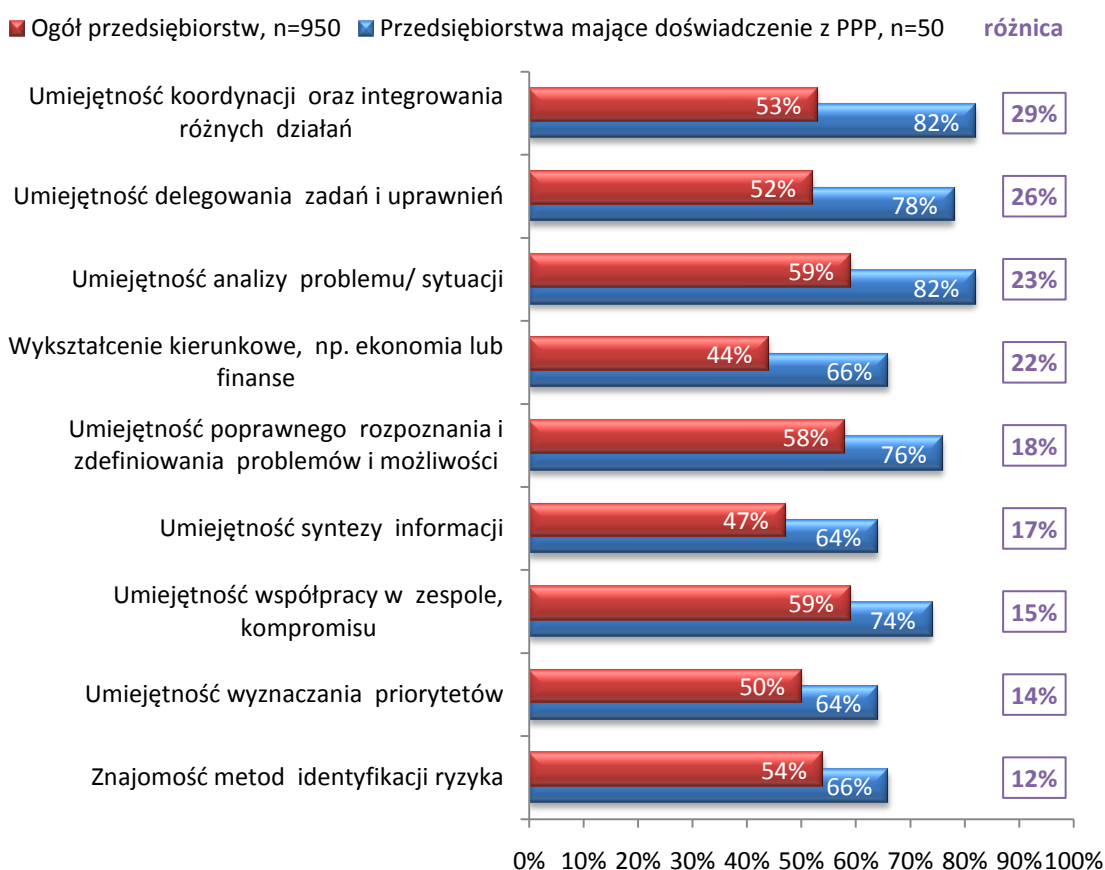
- Przedsiębiorcy, którzy mają doświadczenie w PPP (ubiegali się o realizację projektów PPP lub je realizowali) wskazywali ogółem na większą łączną liczbę umiejętności kluczowych (łącznie wskazywali 22% więcej umiejętności),
- Umiejętnościami i kwalifikacjami, które wymagają szczególnego rozwoju w celu skutecznego wprowadzenia PPP w szerszym zakresie są:
 - Umiejętność koordynacji oraz integrowania różnych działań - umiejętność szczególnie cenna w projektach PPP ze względu na poziom ich skomplikowania i konieczność koordynowania działań różnych komórek zajmujących się projektem (prawnych, ekonomicznych i technicznych)
 - Umiejętność delegowania zadań i uprawnień – pokrewna do umiejętności wskazanej wyżej, ważna z uwagi na konieczność pracy przy projektach PPP w dużym zespole osób
 - Umiejętność analizy problemu/ sytuacji – konieczność wykształcenia umiejętności analitycznych
 - Wykształcenie kierunkowe, np. ekonomia lub finanse – cenne ze względu na większą łatwość zrozumienia zagadnień i problemów koniecznych do rozwiązania przy planowaniu realizacji skomplikowanych przedsięwzięć
 - Umiejętność poprawnego rozpoznania i zdefiniowania problemów i możliwości – ważna zarówno na etapie przygotowywania się jak i realizacji projektu PPP
 - Umiejętność syntezy informacji – konieczność wykształcenia umiejętności wnioskowania w oparciu o informacje uzyskane z wielu różnych źródeł
 - Umiejętność współpracy w zespole, kompromisu - umiejętność pokrewna do koordynowania i integrowania działań, konieczna w sytuacji, gdy nad projektem pracuje wiele różnych osób specjalizujących się w różnych dziedzinach
 - Umiejętność wyznaczania priorytetów – szczególnie cenne w przypadku skomplikowanych projektów, wymagających równoległe wykonywania wielu różnych działań

- Znajomość metod identyfikacji ryzyka - jest to umiejętność techniczna, która jest podstawą dobrze przeprowadzonego projektu PPP, która nie jest stosowana we wszystkich przedsiębiorstwach

Wykres 11. Oczekiwania wobec pracowników odpowiedzialnych za inwestycje w formule PPP

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

41. Jakie najważniejsze kwalifikacje/ umiejętności powinni posiadać pracownicy, którzy zajmują się lub mogliby zajmować się inwestycjami w formule PPP?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Należy przy tym zauważyć, że duża część wskazanych umiejętności jest taka sama jak umiejętności i kwalifikacje zidentyfikowane w badaniu podmiotów publicznych. Można powiedzieć, że w obu typach instytucji umiejętności i kwalifikacje, które wymagają szczególnego rozwoju, a przy tym są uznawane za najbardziej istotne dla projektów PPP, koncentrują się wokół dwóch kategorii kwalifikacji, do których należą:

- zarządzanie zespołem ludzkim oraz
- zarządzanie projektami

Dodać należy, że przedsiębiorcy z doświadczeniem w projektach PPP jako szczególnie istotne wskazywali również umiejętności w zakresie planowania ryzyk oraz doświadczenie zawodowe. Należy jednak podkreślić, że znaczenie wszystkich wymienionych aspektów rośnie wraz ze wzrostem doświadczenia przedsiębiorców w realizacji projektów PPP.

Odbyte i planowane szkolenia wśród pracowników, w tym dotyczące PPP

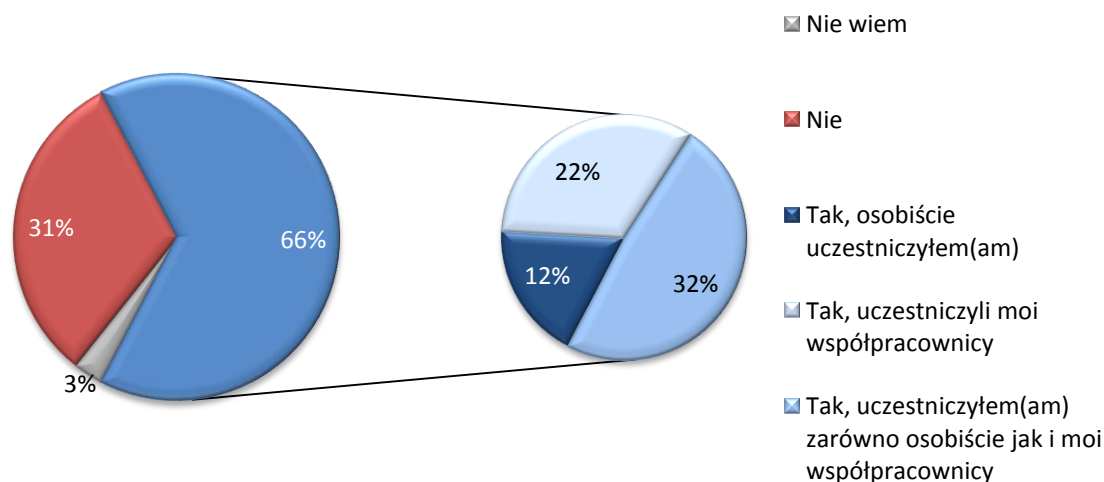
Ze względu na poziom skomplikowania projektów realizowanych w formule PPP, duże znaczenie przy jej rozpowszechnianiu będzie odgrywała z pewnością wola przedsiębiorców do uczestniczenia w różnego rodzaju szkoleniach dedykowanych tej tematyce. Z tego względu prywatnych przedsiębiorców zapytano o istnienie kultury korzystania ze szkoleń w ich firmach i chęć uczestnictwa w szkoleniach dedykowanych PPP.

Zgodnie z deklaracjami uczestników badania sektor prywatny wykształcił już obecnie kulturę korzystania ze szkoleń: 66% przedsiębiorców stwierdziło, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy od czasu realizacji badania ktoś z ich firmy uczestniczył w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe. Skłonność do korzystania w tej formy zdobywania wiedzy jest skorelowana z wielkością firmy. O ile uczestnictwo w szkoleniach zadeklarowano w 65% firm małych i 69% średnich, o tyle w dużych przedsiębiorstwach jest to już 81%.

Wykres 12. Uczestnictwo w szkoleniach - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

43. Czy Pan(i) osobiście lub Pana(i) współpracownicy uczestniczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy w szkoleniach/ kursach ogólnych – podnoszących kwalifikacje zawodowe

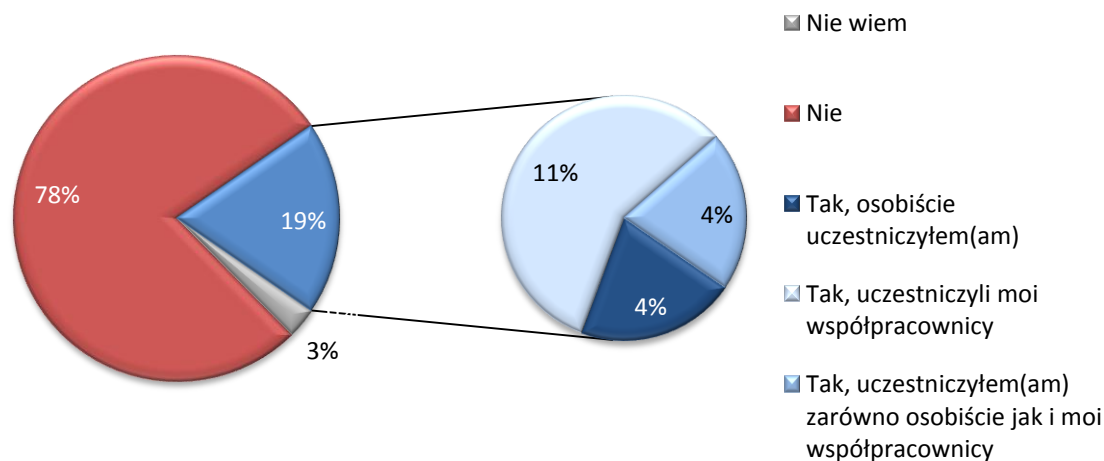
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Niestety respondenci nie korzystają zbyt często ze szkoleń i kursów związanych z PPP. Ogółem w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczył w nich prawie co piąty przedstawiciel firm (relatywnie najczęściej w mazowieckim, dolnośląskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim – do zróżnicowań regionalnych należy jednak podchodzić ze szczególną ostrożnością ze względu na niskie podstawy). Respondenci z firm prywatnych korzystają ze szkoleń dotyczących PPP znacznie rzadziej niż osoby badane z instytucji publicznych (27%), co wzmacnia sformułowaną już wcześniej tezę o mniejszej znajomości PPP w sektorze prywatnym niż w sektorze publicznym. Nie wydaje się to jednak zaskakujące z uwagi na inicjującą rolę instytucji publicznych w zakresie realizacji projektów PPP. W zasadzie każdy podmiot publiczny może rozważać PPP jako formułę realizacji zadań publicznych (które i tak musi realizować), natomiast dla firm jest to całkowicie nowy i odrębny segment rynku.

Wykres 13. Uczestnictwo w szkoleniach związanych z PPP - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

43. Czy Pan(i) osobiście lub Pana(i) współpracownicy uczestniczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy w szkoleniach/ kursach związanych z partnerstwem publiczno-prywatnym

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

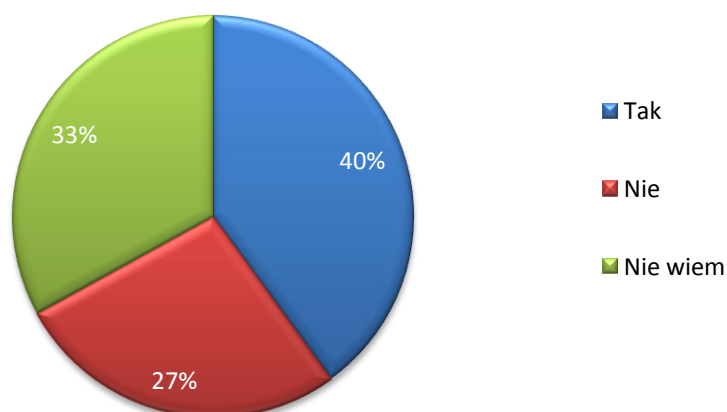
Jako pozytywny sygnał należy ocenić fakt, że ogółem 40% przedsiębiorców zadeklarowało chęć uczestnictwa w szkoleniach dedykowanych PPP, co może świadczyć o tym, że sygnalizowana niewielka znajomość tematyki PPP będzie się w najbliższym czasie poprawiała⁷. Oczywiście udział tych respondentów w próbie rośnie wraz ze wzrostem wielkości zatrudnienia w firmach (w małych wynosi 38%, w średnich - 49%, w dużych – 67%). Jest wyraźnie wyższy wśród kobiet (44%) niż wśród mężczyzn (35%). Co zrozumiałe, jest też wyższy wśród respondentów delegowanych do zajmowania się PPP z racji pełnionego stanowiska (63%). Nadal jednak jest niższy niż obserwowany w instytucjach publicznych, gdzie 75% wyraziło chęć skorzystania ze szkoleń dotyczących PPP. Źródłem takich postaw może być fakt, że respondenci z instytucji publicznych nie biorą pod uwagę kosztów szkolenia, natomiast w firmach prywatnych uczestnictwo w szkoleniach, zwłaszcza specjalistycznych, wiąże się z wysokim kosztem.

⁷ Ze względu na istotne znaczenie mediów jako źródła pozyskiwania wiadomości o PPP, najlepszym sposobem przekazywania informowania o szkoleniach i jednocześnie „oswajania” PPP byłyby informacje w prasie branżowej i publicystycznej.

Wykres 14. Zainteresowanie udziałem w szkoleniu nt. PPP - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

44. A gdyby była taka możliwość, to czy Pan(i) osobiście chciał(a)by uczestniczyć w szkoleniu na temat partnerstwa publiczno-prywatnego?

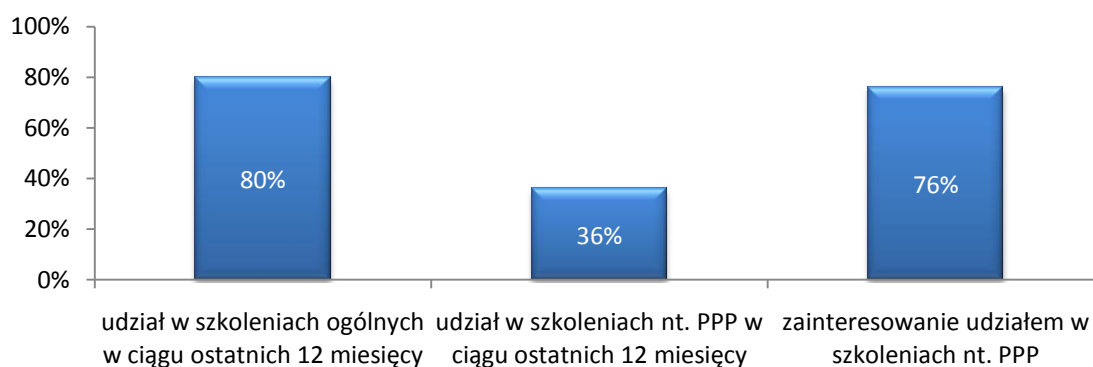

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Wydaje się, iż szkolenia jako forma przygotowania do prowadzenia projektów w formule PPP są bardzo istotne dla przedsiębiorców, którzy ubiegali się lub realizowali projekty w formule PPP (próba celowa). W tej grupie uczestnictwo w kursach i szkoleniach ogólnych kształtuje się na wyższym poziomie niż wśród ogółu ankietowanych przedsiębiorców – w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyło w nich 80% omawianych firm (dla przypomnienia: 66% wśród ogółu). Natomiast w szkoleniach związanych z PPP uczestniczyło 36% (dla przypomnienia: 19% wśród ogółu).

Wykres 15. Udział w szkoleniach i zainteresowanie szkoleniami PPP - firmy mające doświadczenie z PPP

PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

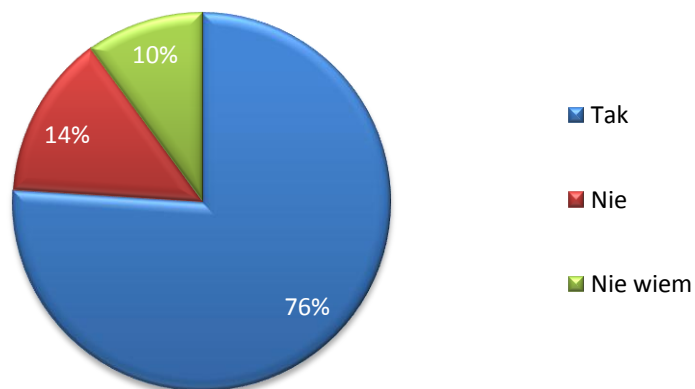

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Co ważne, również deklaracje dotyczące chęci uczestnictwa w szkoleniach dedykowanych PPP są znacznie wyższe w tym gronie niż wśród ogółu ankietowanych przedsiębiorców (76% w relacji do 40% wśród ogółu). Biorąc pod uwagę omawiane wcześniej różnicowanie w ocenie poziomu wiedzy o PPP pomiędzy tymi grupami należy sądzić, że wśród przedsiębiorców mających doświadczenie z PPP inne będą też oczekiwania w tym zakresie - będą oni oczekiwać szkoleń bardziej zaawansowanych, projektowych, najlepiej interaktywnych, pozwalających na rozstrzygnięciu wątpliwości, które pojawiły się w czasie przygotowania się do PPP lub jego realizacji.

Wykres 16. Zainteresowanie udziałem w szkoleniu nt. PPP - firmy mający doświadczenie z PPP
PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

44. A gdyby była taka możliwość, to czy Pan(i) osobiście chciał(a)by uczestniczyć w szkoleniu na temat partnerstwa publiczno-prywatnego?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

4.3. Ocena stopnia przygotowania podmiotów publicznych do współpracy z podmiotami prywatnymi

4.3.1. Doświadczenia polskich przedsiębiorców we współpracy z podmiotami publicznymi

Doświadczenia we współpracy z podmiotami publicznymi

Wydaje się, że na obecnym poziomie rozwoju gospodarki współpraca pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym jest nieunikniona. Na styku obu sektorów mogą jednak pojawiać się napięcia i nieporozumienia wynikające z innego stylu i filozofii działania, jak również z uwagi na zupełnie inne cele stawiane przed każdym z nich. Sposób postrzegania tej międzysektorowej współpracy, nawet jeśli stereotypowy i nie poparty konkretnymi doświadczeniami przedsiębiorców, jest szczególnie istotny dla projektów PPP, które w swojej istocie na tej współpracy się opierają. Dlatego niniejszy rozdział koncentruje się na omówieniu doświadczeń i sposobu postrzegania ww. współpracy.

Wśród ogółu ankietowanych przedsiębiorców 70% deklaruje, że przynajmniej od czasu do czasu współpracuje z podmiotami publicznymi. Pozytywne odpowiedzi są silnie skorelowane z wielkością przedsiębiorstwa: z podmiotami publicznymi współpracuje 69% firm małych, 81% średnich i 91% dużych. Dodać należy, że współpracę istotnie częściej niż ogół ankietowanych deklarują firmy budowlane (77%).

Wykres 17. Firmy współpracujące z podmiotami publicznymi według wielkości zatrudnienia

PODSTAWA: ogół firm, n=950

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Ocena współpracy z podmiotami publicznymi i sposób jej postrzegania przez przedsiębiorców.

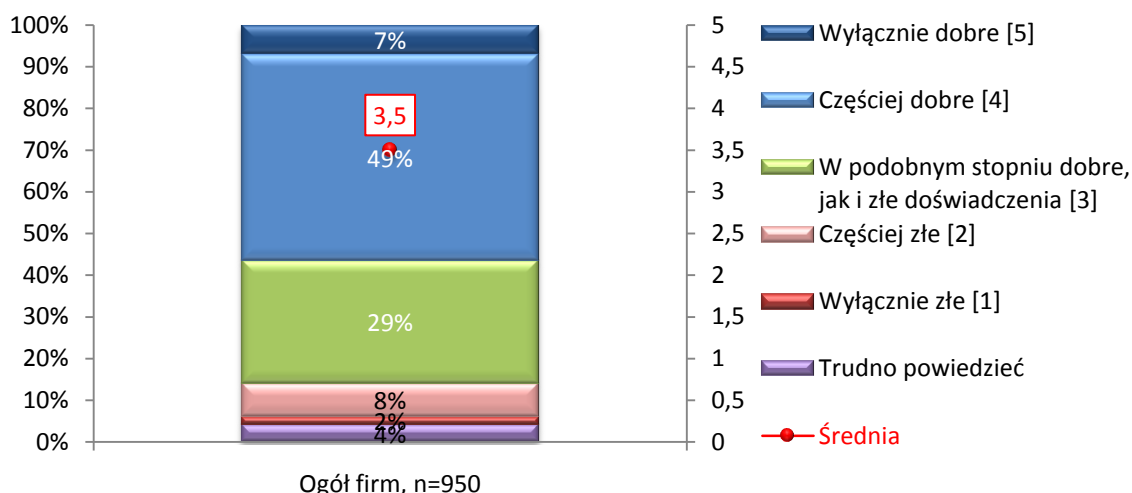
Przedsiębiorcy oceniają swoje relacje z podmiotami publicznymi raczej pozytywnie. Ponad połowa (56%) stwierdziła, że ich doświadczenia w tym zakresie są „częściej dobre” lub „wyłącznie dobre”, a tylko 10%, że są one złe; 29% ma zarówno dobre, jak i złe doświadczenia ze współpracy; średnia na

skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „wyłącznie złe doświadczenia”, a 5 – „wyłącznie dobre doświadczenia” wynosi 3,5. Pozytywne oceny pod tym względem częściej wyrażają kobiety (średnia ocena 3,7) niż mężczyźni (3,4). Bardzo pozytywny jest fakt, że nie obserwujemy pod tym względem rozdziewięku pomiędzy deklaracjami przedsiębiorców a przedstawicielami instytucji. Zaprezentowana wyżej ocena jest podobna do tej, jaką uzyskano w badaniu wśród podmiotów publicznych.

Wykres 18. Ocena doświadczeń ze współpracy z podmiotami publicznymi - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

19. Jakie macie Państwo doświadczenia ze współpracy z podmiotami publicznymi?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Powyższe wyniki korespondują z opiniami respondentów na temat stwierdzeń przedstawianych im w dalszej części wywiadu. Wskazują one, że przedsiębiorcy relatywnie najrzadziej zgadzają się z takimi stwierdzeniami jak „Firmy niechętnie współpracują z podmiotami publicznymi” oraz „Instytucje publiczne nie ufają firmom prywatnym”. Na marginesie należy jednak podkreślić, że o ile w opinii przedsiębiorców firmy chętnie współpracują z podmiotami publicznymi, to w odniesieniu do zaufania do instytucji publicznych stanowiska są zróżnicowane. Pokazuje to, że firmy odczuwają jednak, choć w niewielkim stopniu, brak zaufania podmiotów publicznych.

Przedsiębiorcy bardzo silnie podkreślali, że brakuje im dobrych wzorów pokazujących, jak powinna przebiegać współpraca. Jednocześnie w większości deklarowali, że znają dobre przykłady współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi. Oznacza to, że mimo generalnie pozytywnie ocenianych własnych doświadczeń przedsiębiorców, poziom rozpowszechnienia na rynku dobrych praktyk na styku obu sektorów jest niewielki. Podobne zjawisko zaobserwowano w badaniu podmiotów publicznych, co dodatkowo potwierdza potrzebę rozpowszechniania dobrych praktyk w tym zakresie.

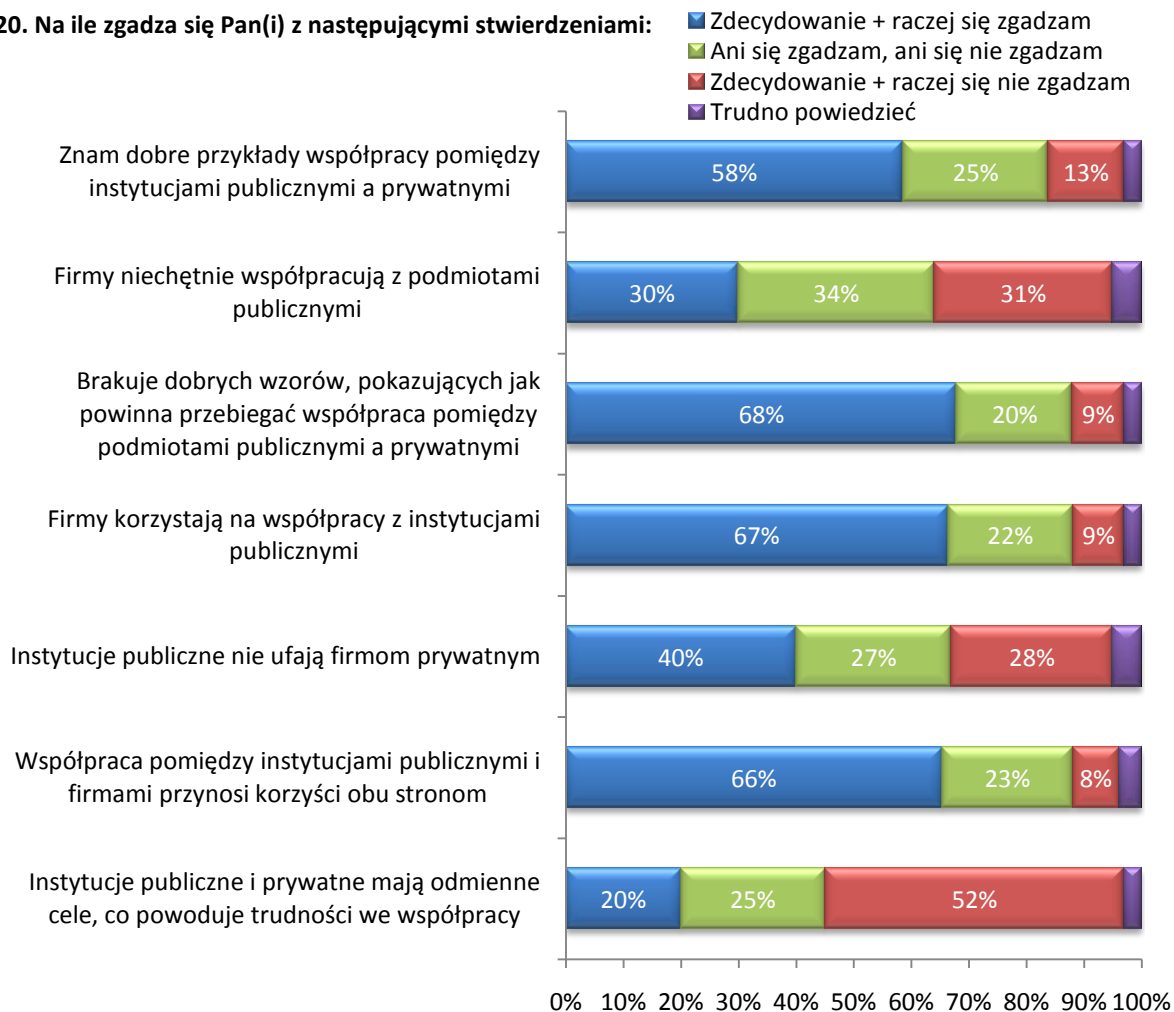
Większość przedsiębiorców jest świadoma korzyści wynikających ze współpracy z sektorem publicznym. Silnie podkreślają również fakt, że kooperacja taka jest korzystna dla obu stron. Respondenci są jednak świadomi przyczyn wystąpienia ewentualnych trudności we współpracy. W większości zgodzili się ze stwierdzeniem „Instytucje publiczne i prywatne mają odmienne cele, co powoduje trudności we współpracy”. Istotnym wnioskiem dotyczącym potencjalnych tematów

szkoleń i artykułów publicystycznych (popularyzatorskich) powinna być potrzeba ujęcia w nich przykładów projektów, w których różnica celów nie wpływa na skuteczność działania i podział korzyści osiągniętych w projekcie oraz przebieg współpracy. Taki dobór przykładów powinien ułatwić w przyszłości zrozumienie przez potencjalnych partnerów prywatnych założeń i celów podmiotów publicznych poszukujących oferentów do realizacji przedsięwzięć PPP.

Wykres 19. Opinie na temat współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

20. Na ile zgadza się Pan(i) z następującymi stwierdzeniami:

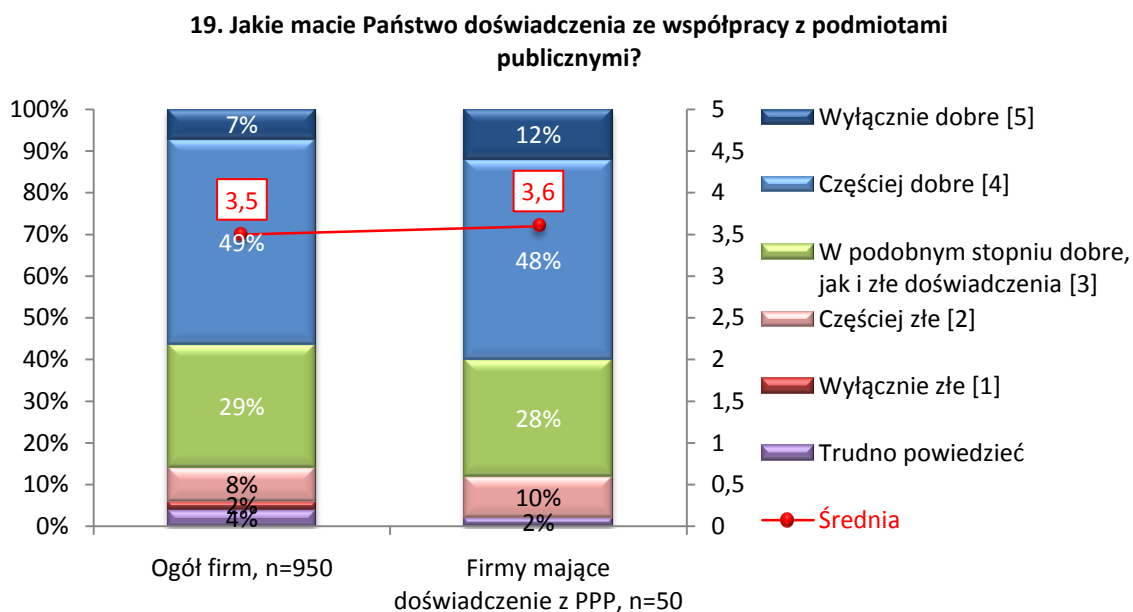

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Porównanie oceny doświadczeń pomiędzy ogółem przedsiębiorców a tymi, którzy mają doświadczenie z PPP pozwala sądzić, że istnieje niewielki związek pomiędzy doświadczeniami i postrzeganiem współpracy z jednostkami publicznymi, a skłonnością przedsiębiorców do ubiegania się o realizację projektów PPP. Wśród firm, które ubiegały się lub realizowały projekty PPP (próba celowa), przedsiębiorcy tylko nieznacznie lepiej oceniają swoje doświadczenia we współpracy. Nieznacznie częściej składają deklaracje dotyczące dobrych doświadczeń (suma odpowiedzi „wyłącznie dobre doświadczenia” i „część dobrych doświadczeń” wynosi 60% w stosunku do 56% wśród ogółu przedsiębiorców).

Wykres 20. Ocena doświadczeń ze współpracy z podmiotami publicznymi – ogół firm vs. firmy mające doświadczenie z PPP

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Natomiast zdecydowanie bardziej wyraźny i pozytywny jest sposób postrzegania współpracy międzysektorowej w gronie przedsiębiorców mających doświadczenia z PPP, jeśli wziąć pod uwagę szczegółowe aspekty współpracy odnoszące się bezpośrednio do PPP. Przedsiębiorcy mający takie doświadczenia częściej zgadzają się z większością stwierdzeń zaprezentowanych poniżej. Największe różnice dotyczą:

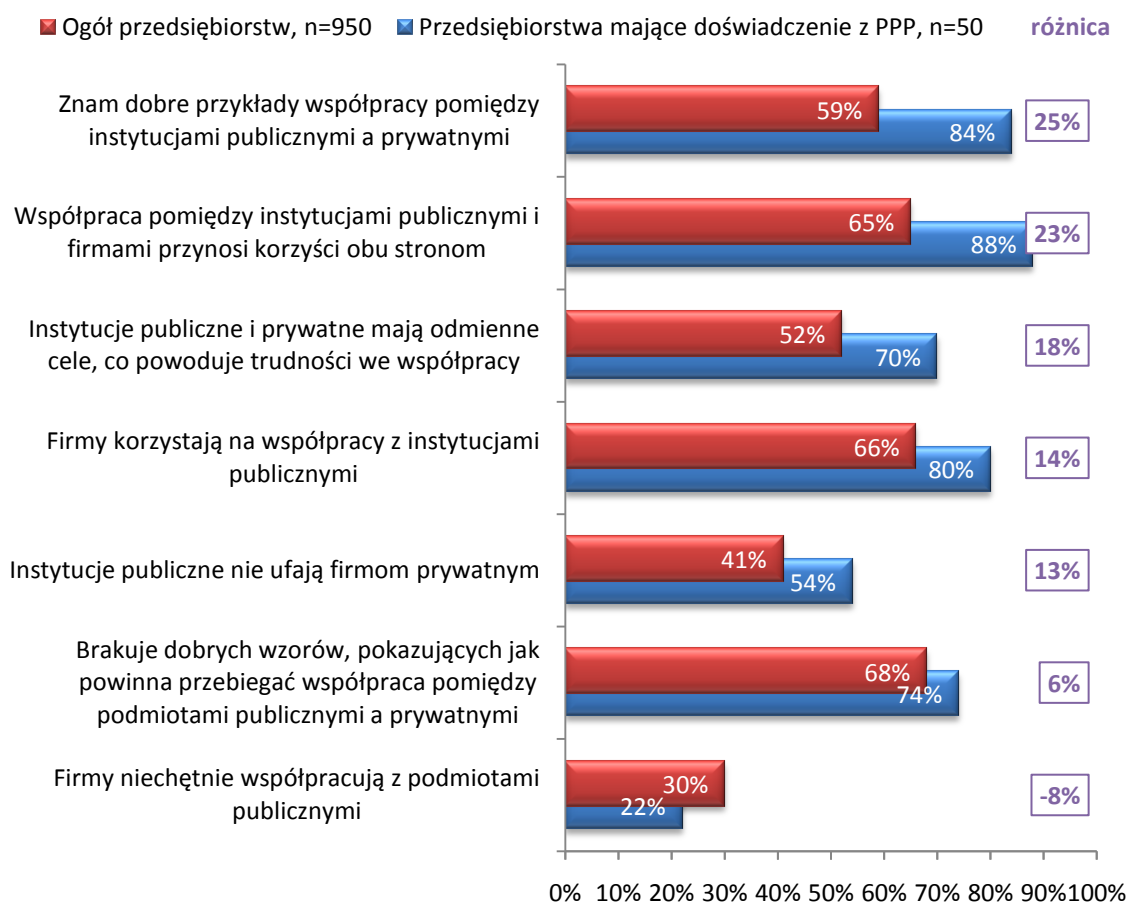
- znajomości dobrych przykładów współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi (o 25% więcej odpowiedzi „zdecydowanie się zgadzam” + „raczej się zgadzam” w porównaniu z ogółem przedsiębiorstw ankietowanych w próbie warstwowo-losowej) oraz
- przekonania na temat korzyści płynących z tej współpracy dla obu stron (o 23% więcej).

Jednocześnie firmy, które mają doświadczenia z PPP widzą zdecydowanie bardziej wyraźnie odmienne interesy działania jednostek publicznych i prywatnych (o 18% częściej zgadzają się z tym stwierdzeniem), co świadczy jednocześnie o większym realizmie w ocenach.

Wykres 21. Opinie na temat współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi – ogół firm vs. firmy mające doświadczenie z PPP (w % odpowiedzi zdecydowanie + raczej się zgadzam)

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

20. Na ile zgadza się Pan(i) z następującymi stwierdzeniami:

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Niemal identyczne tendencje obserwowano w postrzeganiu współpracy pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym w badaniu instytucji publicznych, co jest wyraźnym potwierdzeniem dla obserwowanych zależności i dodatkowo je uwiarygodnia.

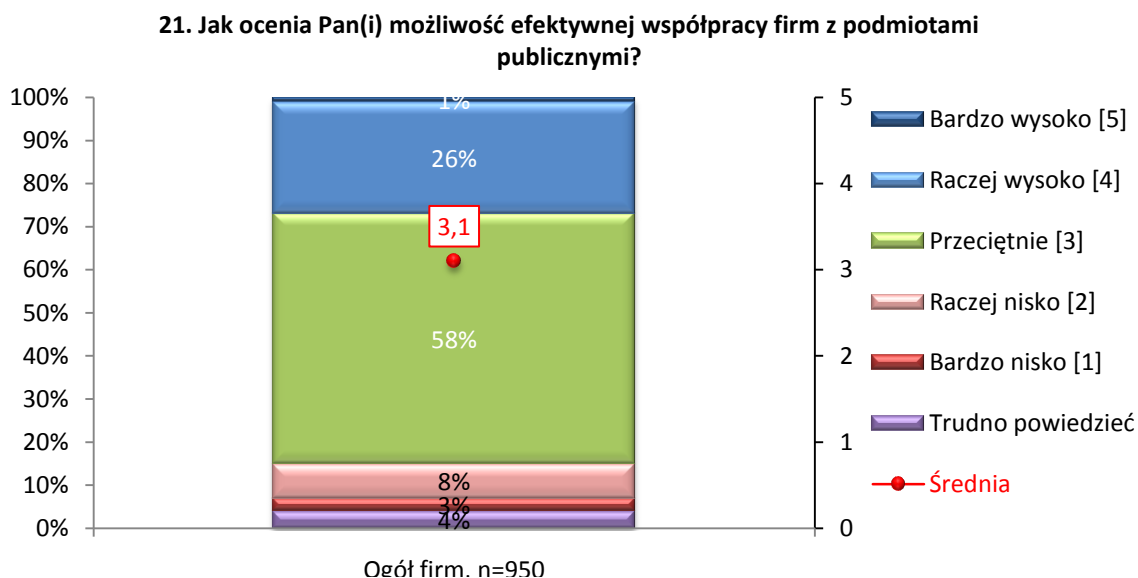
4.3.2. Postrzegana dojrzałość i zaufanie do podmiotów publicznych

Sposób postrzegania dojrzałości podmiotów publicznych do partnerstwa biznesowego

Mimo generalnie pozytywnych doświadczeń polskich przedsiębiorców we współpracy z sektorem publicznym, większość (58%) ocenia możliwość efektywnej współpracy firm z podmiotami publicznymi na poziomie przeciętnym. Wśród pozostałych uczestników badania obserwujemy przewagę ocen pozytywnych (27%) nad negatywnymi (11%). Średnia ocena na skali 5-cio punktowej, gdzie 1 oznacza ocenę bardzo niską, a 5 – bardzo wysoką, wynosi 3,1 i wyraźnie rośnie wraz ze wzrostem wielkości zatrudnienia (w małych firmach wynosi 3,1, w średnich 3,2, w dużych 3,4).

Wykres 22. Ocena możliwości efektywnej współpracy z podmiotami publicznymi - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

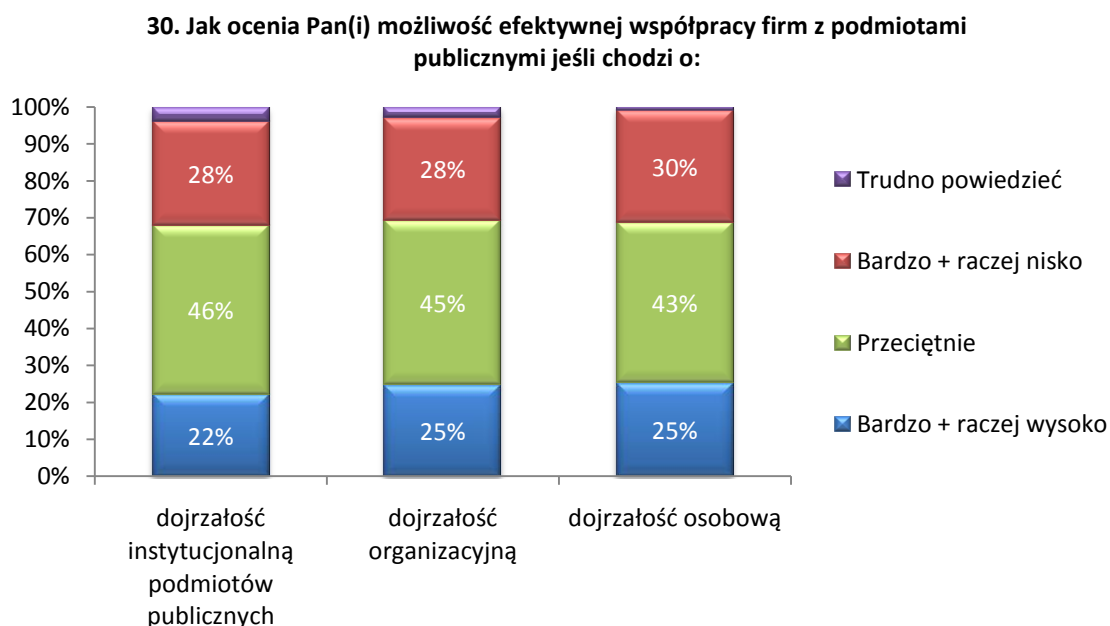

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Przedsiębiorcy niemal na tym samym poziomie oceniają możliwość efektywnej współpracy firm z podmiotami publicznymi, zarówno jeśli chodzi o dojrzałość instytucjonalną podmiotów publicznych, dojrzałość organizacyjną jak i dojrzałość osobową. We wszystkich trzech przypadkach średnia ocen oscyluje wokół środka skali – przedsiębiorcy zdecydowanie najczęściej wybierają bowiem ocenę środkową, a odsetku ocen pozytywnych i negatywnych wzajemnie się równoważą. Takie oceny z jednej strony korespondują wzajemnie ze sobą, z drugiej jednak mogą świadczyć o tym, że przedsiębiorcy nie do końca mają wyrobione zdanie na ten temat.

Wykres 23. Ocena możliwości efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi - ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

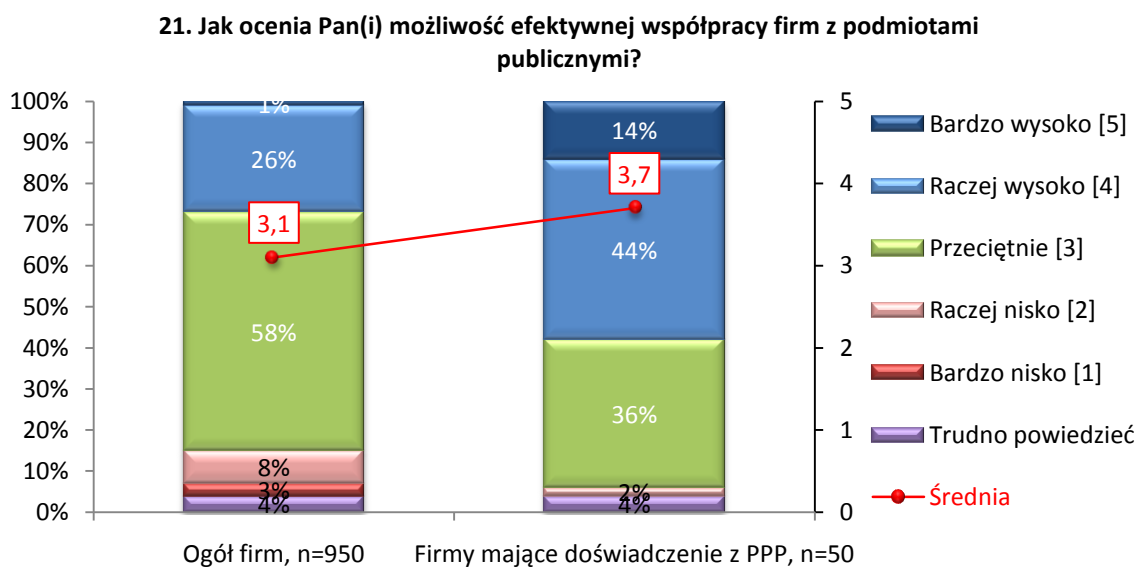
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Pozytywne jest, że firmy, które mają doświadczenia z PPP (próba celowa), znacznie wyżej oceniają potencjał do efektywnej współpracy pomiędzy sektorem publicznym a prywatnym. Średnia ocena pod tym względem kształtuje się wśród nich na poziomie 3,7, przy znacznej przewadze ocen pozytywnych (58%) nad negatywnymi (2%).

Mimo to jednak możliwość efektywnej współpracy firm z podmiotami publicznymi jeśli chodzi o dojrzałość instytucjonalną, organizacyjną i osobową podmiotów publicznych jest oceniana niemal tak samo jak wśród ogółu ankietowanych przedsiębiorców – mniej więcej w połowie skali. Taka rozbieżność może świadczyć o innym rozumieniu efektywnej współpracy z podmiotami publicznymi niż tylko przez pryzmat dojrzałości instytucjonalnej, organizacyjnej i osobowej tych podmiotów. Wyższa ocena ogólna w omawianej grupie firm sugeruje, że ich doświadczenie wynikające z faktycznej kooperacji z jednostkami publicznymi pozwala na bardziej optymistyczne spojrzenie na możliwość efektywnej współpracy, nawet jeśli ocena tych podmiotów ze względu na zastosowany katalog kryteriów jest przeciętna.

Wykres 24. Ocena możliwości efektywnej współpracy z podmiotami publicznymi – ogół firm vs. firmy mające doświadczenie z PPP

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

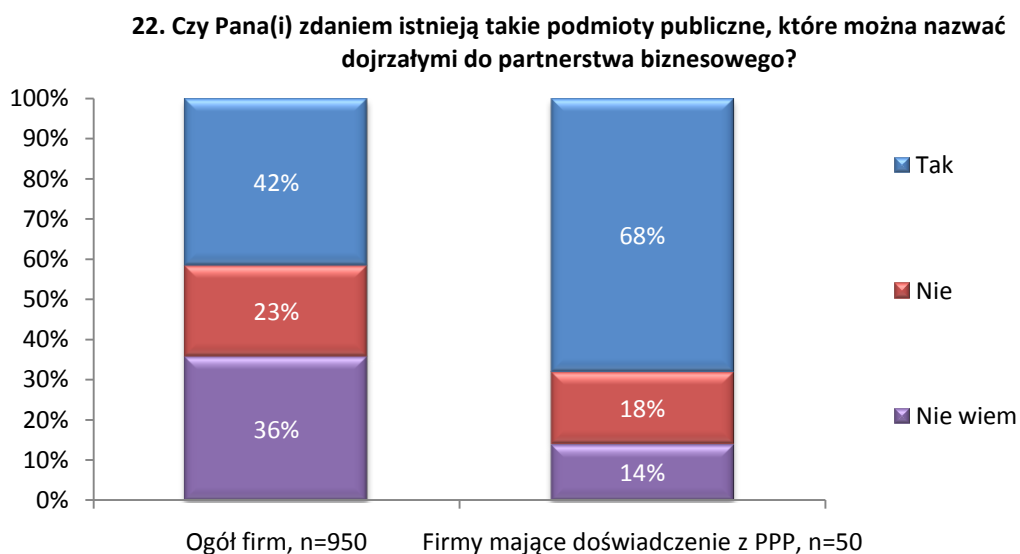

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Niemal połowa przedsiębiorców (42%) jest zdania, że istnieją takie podmioty publiczne, które można nazwać dojrzałymi do partnerstwa biznesowego (jest to relatywnie mniejszy odsetek niż przedsiębiorstw, które deklarują pozytywne doświadczenia we współpracy). Osoby wyrażające taki pogląd znacznie częściej rekrutują się spośród mężczyzn (51%) niż kobiet (32%). Wśród firm mających doświadczenie z PPP odsetek ten jest znacznie wyższy – 68% uważa, że istnieją podmioty publiczne dojrzałe do partnerstwa biznesowego.

Wykres 25. Ocena dojrzałości podmiotów publicznych do partnerstwa biznesowego – ogół firm vs. firmy mające doświadczenie z PPP

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

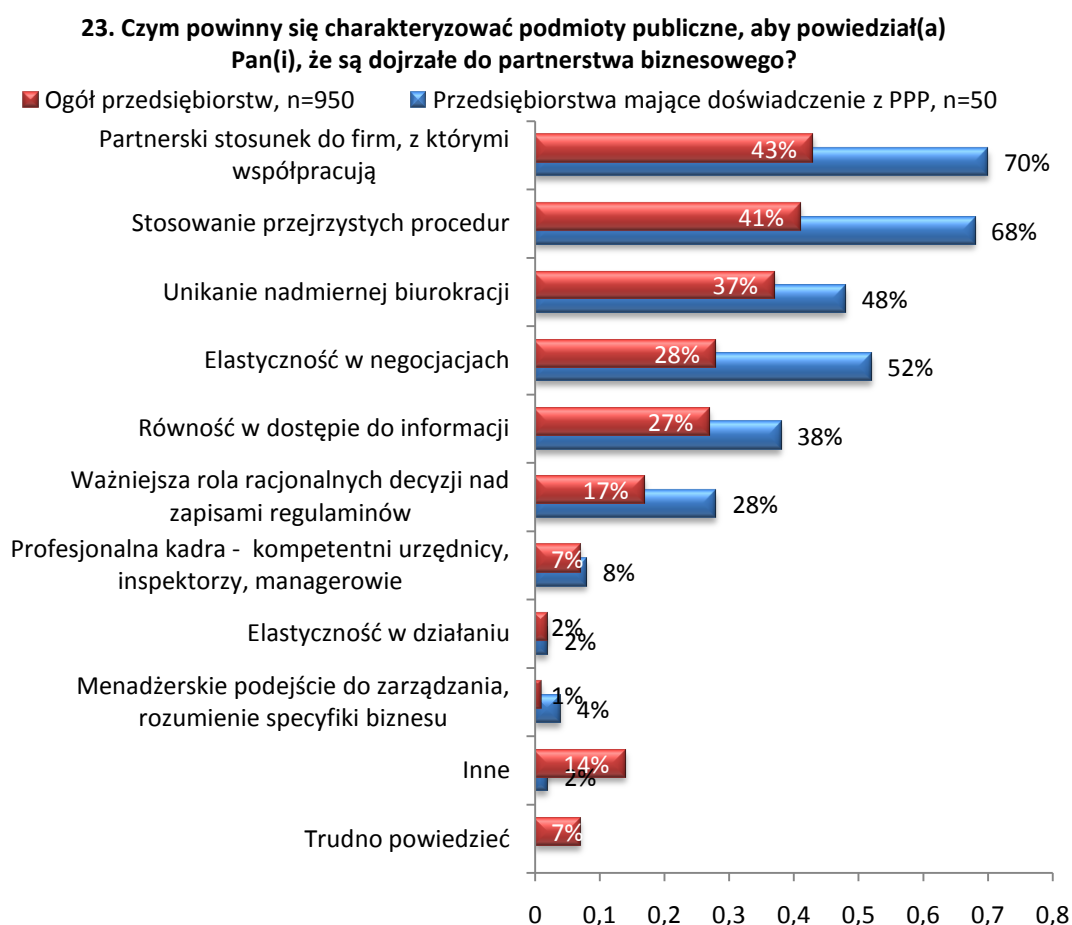
W opinii ogółu ankietowanych przedsiębiorców najważniejsze zjawiska, które świadczą o dojrzałości podmiotów publicznych do partnerstwa biznesowego to:

- Partnerski stosunek do firm, z którymi współpracują
- Stosowanie przejrzystych procedur

W dalszej kolejności liczy się unikanie nadmiernej biurokracji, elastyczność w negocjacjach, równość w dostępie do informacji oraz ważniejsza rola racjonalnych decyzji nad zapisami regulaminów.

Te same aspekty, choć w nieco zmienionej kolejności są wskazywane w gronie firm mających doświadczenie z PPP.

Wykres 26. Charakterystyka podmiotów publicznych dojrzałych do partnerstwa biznesowego
 PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Natomiast o niedojrzałości polskich podmiotów publicznych świadczą przede wszystkim:

- Nadmierna biurokracja i sztywne trzymanie się procedur
- Brak profesjonalnej kadry - kompetentnych urzędników, managerów
- Brak partnerskiego stosunku do firm prywatnych (otwartości, zaufania)
- Brak przejrzystych procedur (np. nieuczciwe przetargi)

Również w tym względzie deklaracje firm mających doświadczenie z PPP były zgodne z ogółem przedsiębiorstw, choć cztery najczęściej wskazywane, wymienione powyżej aspekty przybrały nieco inną kolejność. Na pierwszą pozycję świadcząca o niedojrzałości polskich podmiotów publicznych wysunął się brak profesjonalnej kadry, a w drugiej kolejności wskazywano brak przejrzystych procedur.

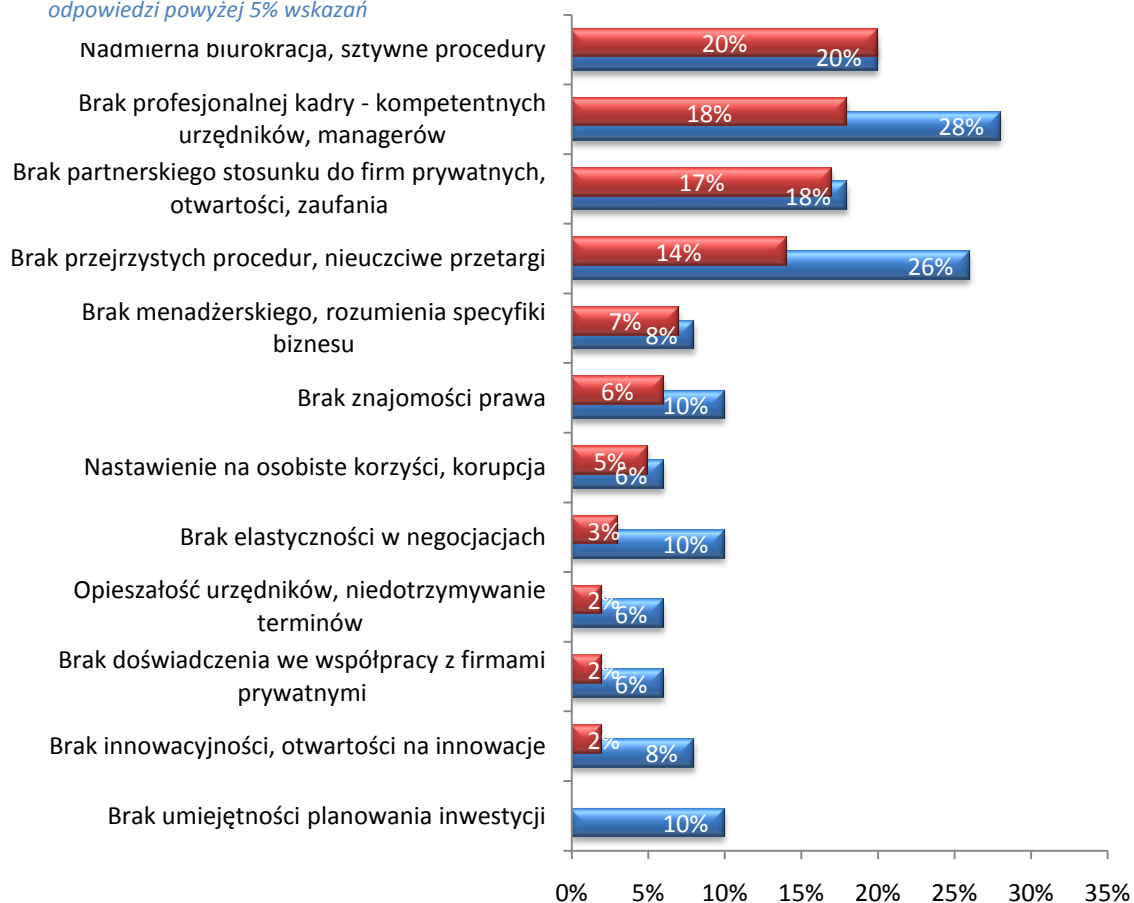
Wykres 27. Zjawiska świadczące o niedojrzałości polskich podmiotów publicznych

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

24. Jakie zjawiska świadczą Pana(i) zdaniem o niedojrzałości polskich podmiotów publicznych?

■ Ogół przedsiębiorstw, n=950 ■ Przedsiębiorstwa mające doświadczenie z PPP, n=50

odpowiedzi powyżej 5% wskazań

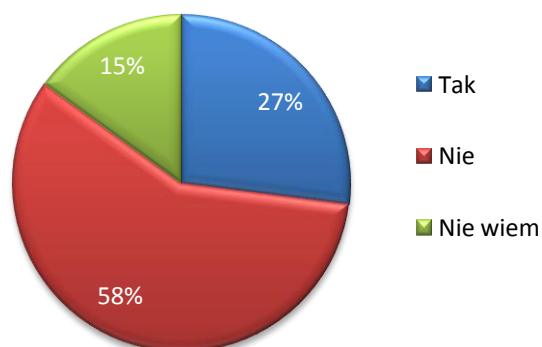
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Obserwowany brak zaufania podmiotów publicznych do przedsiębiorstw prywatnych i jego wpływ na postrzeganą użyteczność formuły PPP

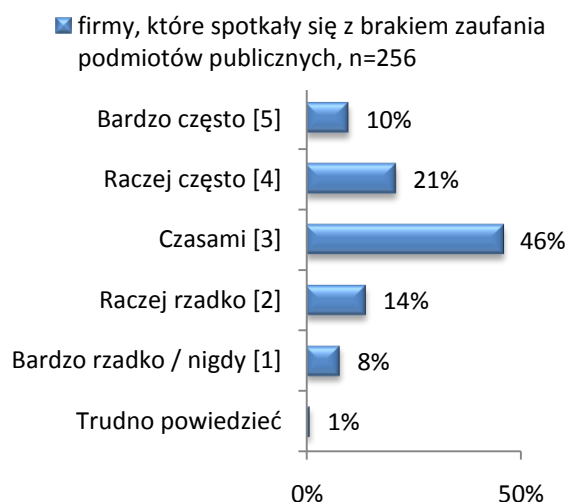
Nieco częściej niż co czwarty polski przedsiębiorca (27%) zetknął się z przejawami braku zaufania podmiotów publicznych do swojej firmy. Nie obserwujemy pod tym względem zróżnicowań istotnych statystycznie ze względu na wielkość przedsiębiorstwa. Brak zaufania deklarują natomiast częściej firmy o międzynarodowym zasięgu działalności, co wskazuje na inne oczekiwania i inny punkt odniesienia tych podmiotów (inne doświadczenie i praktyka). Co ważne, większość przedsiębiorców, którzy odnotowują omawiany brak zaufania ze strony instytucji publicznych spotyka się z nim od czasu do czasu (46%); 22% określa to zjawisko jako rzadkie, a 31%, jako częste.

Wykres 28. Przejawy braku zaufania podmiotów publicznych do firm - ogół firm
PODSTAWA: ogół firm, n=950

25. Czy zdarzyło się Panu(i) kiedykolwiek spotkać z przejawem braku zaufania podmiotów publicznych do Pana(i) firmy?

26. Generalnie jak często spotyka się Pan(i) z przejawami braku zaufania podmiotów publicznych do Pana(i) firmy?

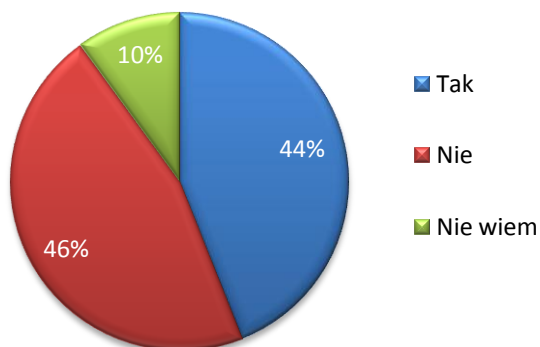

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

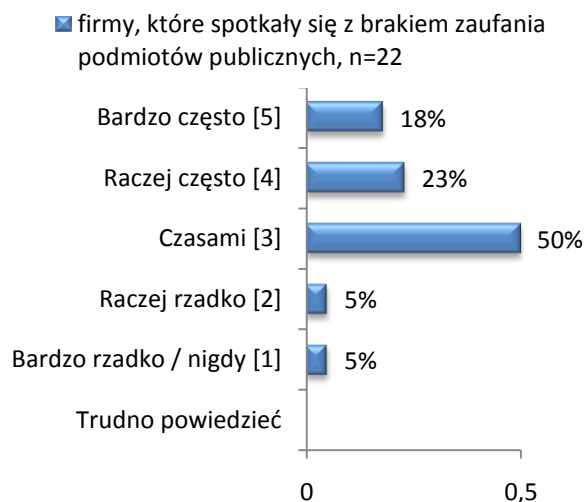
Co ciekawe, firmy, które mają doświadczenie z PPP częściej niż ogół ankietowanych przedsiębiorców stykały się z przejawami braku zaufania ze strony partnerów publicznych (44% w całej próbie celowej i 41% wśród tych, którzy realizowali projekty w formule PPP). Wśród nich 41% ocenia, że jest to zjawisko częste. Oznacza to, że współpraca w ramach projektów realizowanych w formule PPP w pewien sposób przyczynia się do wzrostu tego negatywnego zjawiska.

Wykres 29. Przejawy braku zaufania podmiotów publicznych do firm - firmy mające doświadczenie z PPP
 PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

25. Czy zdarzyło się Panu(i) kiedykolwiek spotkać z przejawem braku zaufania podmiotów publicznych do Pana(i) firmy?

26. Generalnie jak często spotyka się Pan(i) z przejawami braku zaufania podmiotów publicznych do Pana(i) firmy?

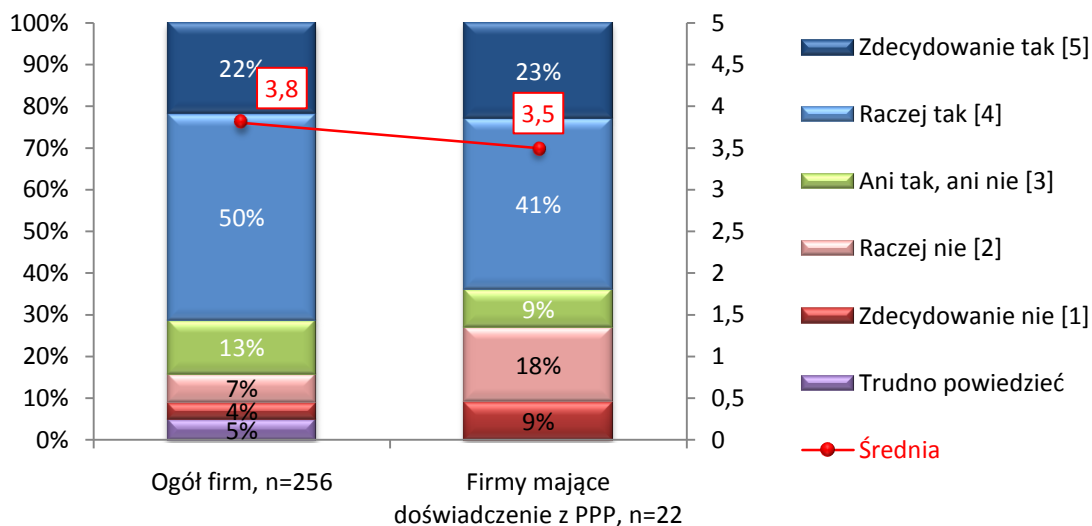
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Odczuwany brak zaufania ze strony podmiotów publicznych niestety przekłada się ocenę przydatności formuły PPP w gronie firm, które się z nim spotykają. Pozytywną korelację w tym zakresie widzi 72% ogółu firm, a tylko 11% twierdzi, że sytuacja ta nie ma wpływu na ich opinię na temat przydatności PPP (pozostałe 18% ankietowanych przedsiębiorców w omawianej grupie nie zajmuje w tej kwestii jednoznacznej pozycji). Brak zaufania ze strony podmiotów publicznych bardziej przekłada się na ocenę przydatności formuły PPP wśród mężczyzn niż wśród kobiet, co wyraża się przede wszystkim odsetkiem ocen „zdecydowanie tak” (29% wśród mężczyzn i 13% wśród kobiet).

Warto jednak zauważyć, że odczuwany brak zaufania w gronie tych przedsiębiorstw, które mają doświadczenie z PPP w mniejszym stopniu przekłada się na ocenę przydatności formuły PPP. Pozytywną korelację w tym zakresie widzi 64% firm, a 27% twierdzi, że nie ma to wpływu na opinię na temat przydatności PPP.

Wykres 30. Wpływ braku zaufania podmiotów publicznych do firmy na ocenę przydatności PPP
 PODSTAWA: firmy, które odczuwają brak zaufania ze strony podmiotów publicznych, n=278

27. Czy brak zaufania, który Pan(i) obserwuje, wpływa na to jak ocenia Pan(i) przydatność PPP?

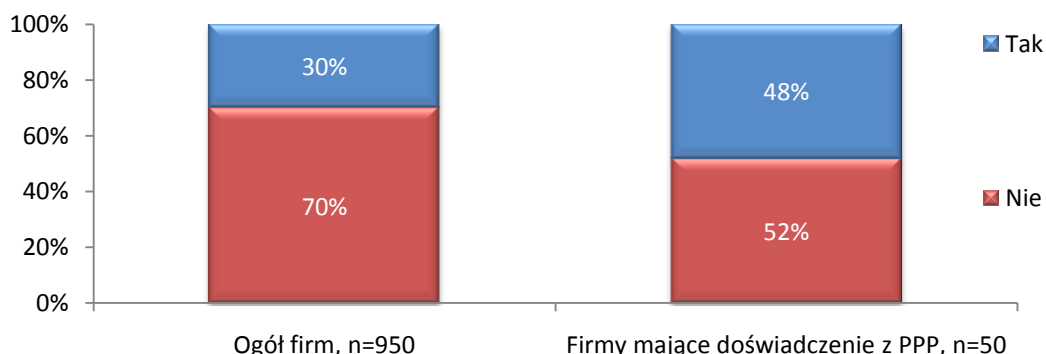

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

W opinii 30% ogółu przedsiębiorców istnieją takie zjawiska, których podmioty publiczne mogą się rzeczywiście obawiać przy długoterminowej współpracy z firmami w ramach PPP (częściej wśród kobiet - 38% - niż mężczyzn - 22%). Wśród firm z doświadczeniem w PPP, mających na ten temat nieco większą wiedzę, odsetek ankietowanych wyrażających taką opinię jest wyższy i wynosi 48%.

Wykres 31. Istnienie zjawisk, których podmioty publiczne mogą się obawiać przy długoterminowej współpracy
 PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

28. Czy w Pana(i) opinii są takie zjawiska, których podmioty publiczne mogą się rzeczywiście obawiać przy długoterminowej współpracy z firmami w ramach PPP?

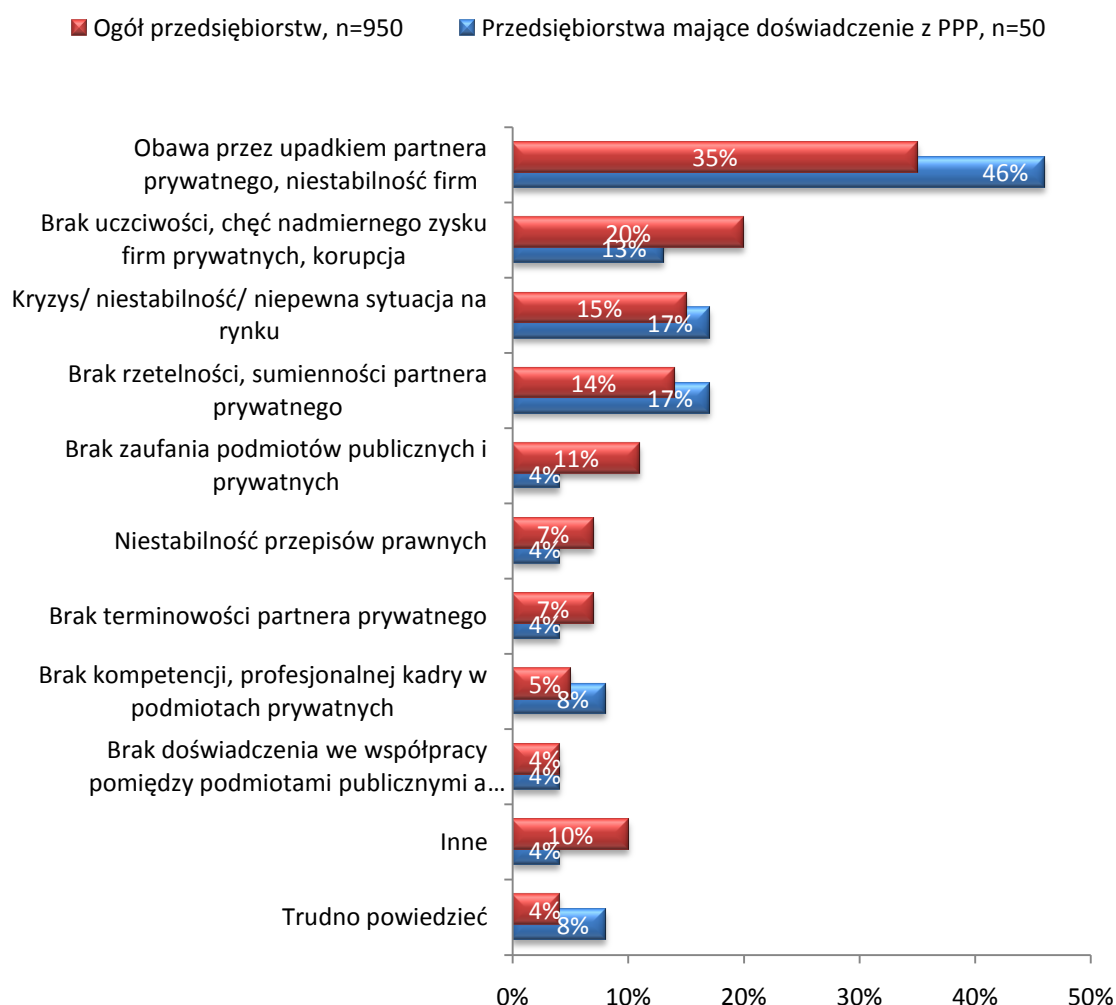
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Do zjawisk, o których w tym kontekście myślą przedsiębiorcy, należą przede wszystkim: obawa przed upadkiem partnera prywatnego i jego niestabilnością finansową (35%), chęć nadmiernego zysku firm prywatnych (20%). W dalszej kolejności wymieniana jest ogólnie niepewna sytuacja, kryzys na rynku (15%), brak rzetelności i sumienności partnera prywatnego (14%) oraz obserwowany brak zaufania pomiędzy podmiotami publicznymi i prywatnymi (11%).

Również w opinii firm mających doświadczenie z PPP zjawiskiem, którego podmioty publiczne mogą się obawiać jest przede wszystkim upadłość partnera prywatnego i jego niestabilność finansową (46%).

Wykres 32. Zjawiska, których podmioty publiczne mogą się obawiać przy długoterminowej współpracy
 PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

29. Jakie to zjawiska? Proszę je wymienić.

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

4.4. Ocena siły ekonomicznej i zdolności operacyjnych polskich przedsiębiorstw do realizacji projektów w formule PPP

4.4.1. Charakterystyka polskich przedsiębiorstw mających doświadczenie z PPP

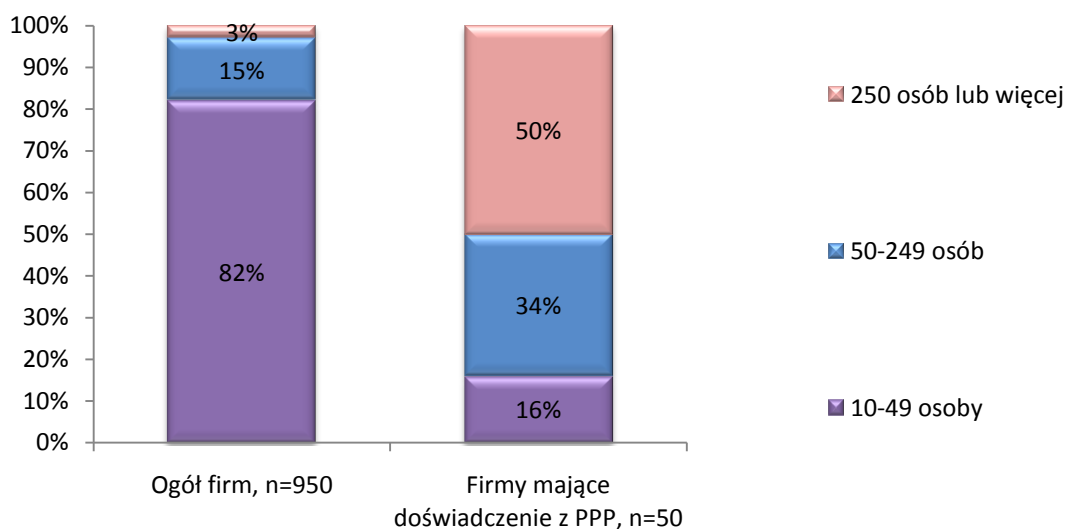
Struktura przedsiębiorstw, które ubiegały się o realizację projektu w formule PPP bądź faktycznie uczestniczyły w realizacji takich projektów i wzięły udział w badaniu (próba celowa) jest dość charakterystyczna i odbiega znacznie od struktury ogółu przedsiębiorstw, zidentyfikowanych jako potencjalnie zainteresowane PPP.

Połowę przedsiębiorstw mających doświadczenie z PPP stanowią duże firmy, zatrudniające 250 pracowników lub więcej. 34% to firmy średnie (50-249 zatrudnionych), a małe przedsiębiorstwa (10-49 pracowników) stanowią 16%.

Wykres 33. Charakterystyka firm mających doświadczenie z PPP na tle ogółu firm - wielkość zatrudnienia

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

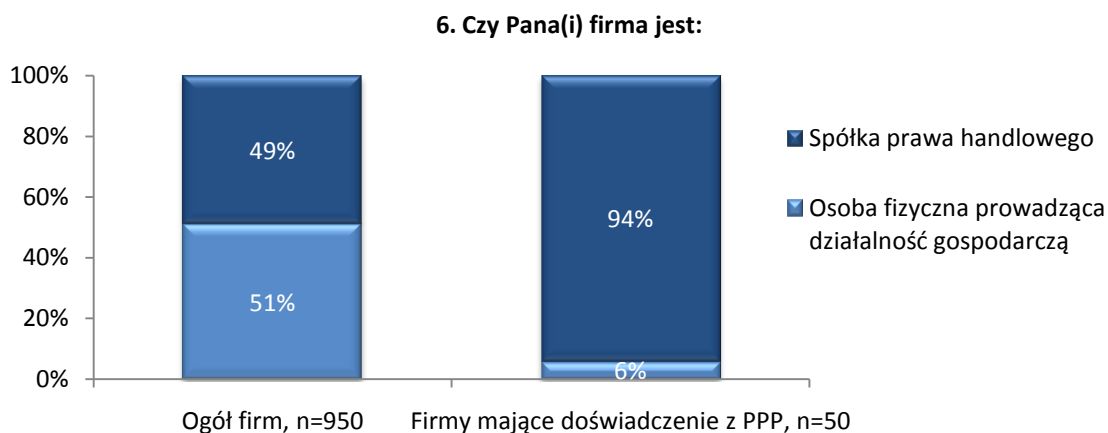
7. Ile osób jest zatrudnionych w Pana(i) firmie?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

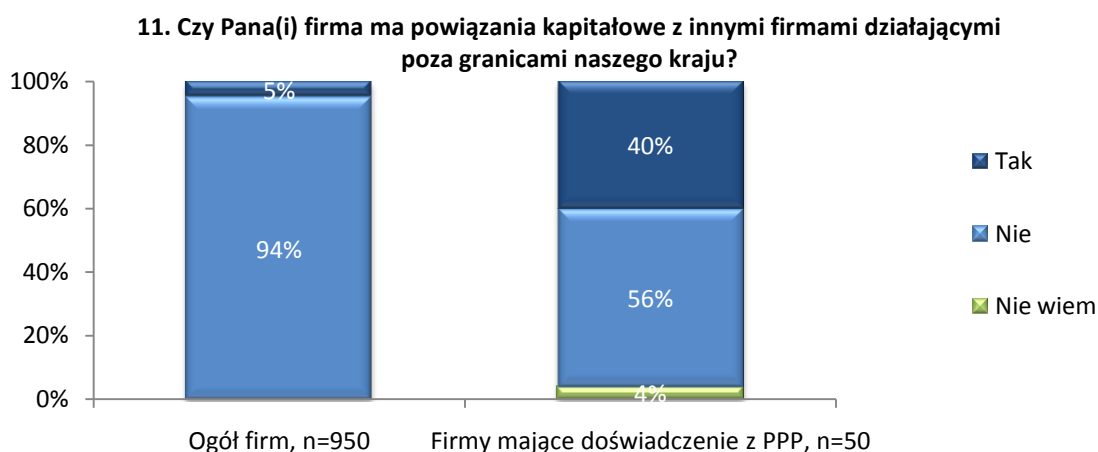
Niemal wszystkie (94%) to spółki prawa handlowego, z czego aż 40% ma powiązania kapitałowe z innymi firmami działającymi poza granicami naszego kraju.

Wykres 34. Charakterystyka firm mających doświadczenie z PPP na tle ogółu firm - forma własności
 PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Wykres 35. Charakterystyka firm mających doświadczenie z PPP na tle ogółu firm - powiązania kapitałowe z zagranicą
 PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

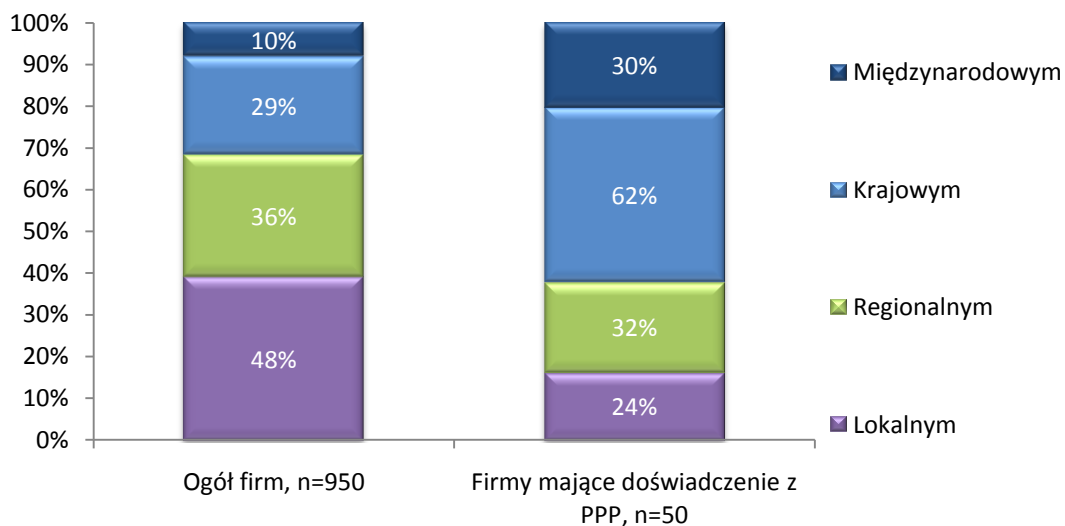

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Na tym tle naturalne wydaje się, że większość stanowią przedsiębiorstwa o szerokiej skali działalności - o zasięgu krajowym (62%) lub międzynarodowym (30%).

Wykres 36. Charakterystyka firm mających doświadczenie z PPP na tle ogółu firm - zasięg działalności
 PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

8. Czy Pana(i) firma prowadzi działalność o zasięgu:

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Z uwagi na specyfikę realizowanych dotychczas w Polsce projektów PPP nie dziwi też fakt, że dominują tu firmy budowlane (52%) oraz zajmujące się transportem i gospodarką magazynową (20%). W mniejszym stopniu w badaniu uczestniczyły przedsiębiorstwa związane z gospodarką komunalną (dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja - 8%) oraz kulturą, rozrywką i rekreacją (również 8%), a także opieką zdrowotną (6%). 4% stanowiły firmy z sekcji łączności, a 2% - zajmujące się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną.

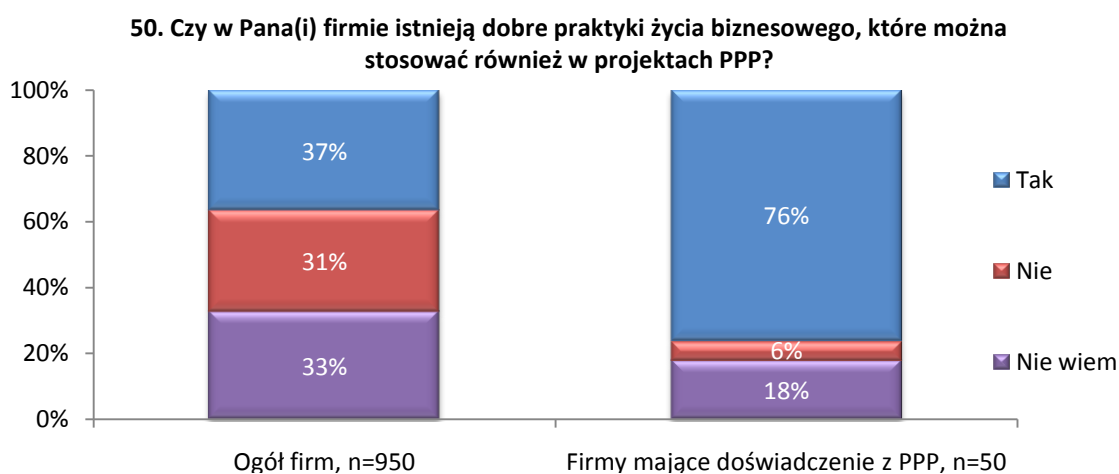
4.4.2. Wykształcone dobre praktyki

Funkcjonowanie w przedsiębiorstwach dobrych praktyk, które można stosować w projektach PPP

Według deklaracji ogółu przedsiębiorców, którzy w ogóle słyszeli o PPP, dobre praktyki, które można transponować na projekty PPP funkcjonują w 37% firm. Nie zaobserwowano pod tym względem różnic istotnych statystycznie ze względu na wielkość firmy. Natomiast dobre praktyki istotnie częściej występują w firmach o krajowym (44%) i międzynarodowym (49%) zasięgu działalności.

Firmy mające doświadczenie z PPP deklarują istnienie dobrych praktyk znacznie częściej. Aż trzy czwarte z nich (76%) uważa, że w ich firmach są takie praktyki, które można stosować również w projektach PPP.

Wykres 37. Funkcjonowanie dobrych praktyk życia biznesowego, które można stosować w projektach PPP
 PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Firmy, które mają powiązania kapitałowe ze spółkami zagranicznymi zostały dodatkowo zapytane, czy spółki te mają doświadczenia związane z realizowaniem projektów realizowanych w ramach PPP za granicą. Co ciekawe, aż 25% respondentów w tej grupie jest przekonanych o istnieniu tego typu doświadczeń. Ponad połowa z nich deklaruje, że zgodnie z ich poziomem wiedzy, istnieją w tych spółkach dobre praktyki stosowane w projektach PPP, a z kolei większość z nich jest przekonana, że gdyby zaistniała taka potrzeba, mogliby skorzystać z doświadczeń tych spółek w zakresie stosowania dobrych praktyk w projektach PPP. Przy analizie tego zagadnienia należy jednak mieć na uwadze, że grupa interesujących nas podmiotów (takich, które słyszały o PPP i jednocześnie mają powiązania kapitałowe ze spółkami zagranicznymi) była nieliczna, a zaprezentowane powyżej opinie opierają się na bardzo niskich podstawach.

Dobre doświadczenia związane z realizacją projektów PPP

Jak odnotowano to już w poprzednich raportach opracowanych na potrzeby niniejszego projektu⁸ dobre praktyki są niezwykle ważnym narzędziem rozpowszechniania formuły PPP. Dopiero bowiem konfrontacja wiedzy teoretycznej z praktyką codziennego funkcjonowania, tak w instytucji publicznej jak również w prywatnym przedsiębiorstwie, daje umiejętności, które mogą być transponowane na następne projekty podobnego typu.

Z praktyki prywatnych przedsiębiorstw mających doświadczenia w realizacji projektów PPP wynika, że na różnych etapach realizacji projektów w formule PPP pozytywne doświadczenia są różne.

- Na etapie projektowania, przygotowywania dokumentacji

Najczęściej wskazywane przez przedsiębiorców pozytywne doświadczenia w realizacji projektów PPP odnoszą się do dobrej, tj. sprawnej organizacji całego projektu (24% wskazań), jasnej komunikacji pomiędzy partnerami (jasne przedstawienie celów i warunków współpracy – 14%) oraz wysokiego poziomu kompetencji partnera publicznego (11%). Mniejsza grupa ankietowanych wskazywała na

⁸ W ramach prowadzonego projektu zostały już przygotowane dwa raporty: Raport z analizy danych zastanych oraz Raport z badania wśród wybranych podmiotów publicznych

ogólnie dobrą współpracę (5%), a tylko 3% przedsiębiorców podkreślało na tym etapie zalety związane ze stałą współpracą. 11% ankietowanych zadeklarowało, że nie ma żadnych pozytywnych doświadczeń z realizacji projektu w formule PPP na tym etapie, a 5%, że wszystkie zdobyte doświadczenia są pozytywne.

Wykres 38. Pozytywne doświadczenia w formule PPP na etapie przygotowania dokumentacji

PODSTAWA: firmy, które realizowały projekty PPP lub respondenci mający osobiste doświadczenia z PPP, n=37

54. Które z Pańskich doświadczeń związanych z projektami realizowanymi w formule partnerstwa publiczno-prywatnego można uznać za szczególnie pozytywne na etapie projektowania, przygotowywania dokumentacji?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

- Na etapie współpracy z ekspertami/ doradcami zewnętrznymi

Na tym etapie przedsiębiorcy z największym doświadczeniem w realizacji projektów PPP wskazywali przede wszystkim jako szczególnie pozytywne doświadczenie doradztwo w sprawach biznesowych (22%), wysoki poziom kompetencji partnera (16%), obopólne nastawienie na cel (wspólne poszukiwanie rozwiązań - 14%) oraz sprawność organizacyjną (14%). Rzadziej wypowiadali się w tym kontekście na temat jasnej komunikacji (precyzyjne określenie kompetencji partnerów, jasne formułowanie celów - 8%) oraz wskazywali na zalety stałej współpracy lub podkreślali ogólnie dobrą współpracę (3%). Na tym etapie 22% ankietowanych zadeklarowało, że nie ma żadnych pozytywnych doświadczeń z realizacji projektu w formule PPP.

Wykres 39. Pozytywne doświadczenia w formule PPP na etapie współpracy z ekspertami/ doradcami zewnętrznymi
PODSTAWA: firmy, które realizowały projekty PPP lub respondenci mający osobiste doświadczenia z PPP, n=37

54. Które z Pańskich doświadczeń związanych z projektami realizowanymi w formule partnerstwa publiczno-prywatnego można uznać za szczególnie pozytywne na etapie współpracy z ekspertami/ doradcami zewnętrznymi?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

- Na etapie współpracy z podmiotami publicznymi

Współpraca z podmiotami publicznymi w realizacji projektów PPP wiąże się w odczuciu prywatnych przedsiębiorców ze szczególnie pozytywnymi doświadczeniami związanymi ze wspólnym poszukiwaniem rozwiązań i elastycznością działań (14%) oraz ogólnie dobrą współpracą (14%) i otwartością na tę współpracę (11%). 8% ankietowanych podkreślało wysoki poziom kompetencji partnera publicznego, a 3% mówiło o obopólnej wymianie doświadczeń. Również na tym etapie 22% ankietowanych zadeklarowało, że nie ma żadnych pozytywnych doświadczeń z realizacji projektu w formule PPP, jednakże 5% uznało, że wszystkie zdobyte doświadczenia są pozytywne.

Wykres 40. Pozytywne doświadczenia w formule PPP na etapie współpracy z podmiotami publicznymi

PODSTAWA: firmy, które realizowały projekty PPP lub respondenci mający osobiste doświadczenia z PPP, n=37

54. Które z Pańskich doświadczeń związanych z projektami realizowanymi w formule partnerstwa publiczno-prywatnego można uznać za szczególnie pozytywne na etapie współpracy z podmiotami publicznymi?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Uzyskane deklaracje pokazują, że realizowane projekty PPP rodzą wśród przedsiębiorców wiele pozytywnych doświadczeń. Mimo że w badaniu są one formułowane w sposób bardzo ogólny, to jednak zdobyte, pozytywne doświadczenia mają duże szanse przełożyć się na większą chęć uczestnictwa sektora prywatnego w tego typu projektach.

Co ważne, większość przedsiębiorców (68%) uważa, że na podstawie wskazanych pozytywnych doświadczeń można w ich firmach stworzyć zbiór dobrych praktyk, który z kolei mogłyby być wykorzystywany w przyszłych projektach PPP. Te z nich, które w sposób szczególny nadają się do przeniesienia i stosowania w innych firmach to przede wszystkim:

- Otwartość na współpracę i wzajemne uczenie się od siebie (35%)
- Stosowanie doradztwa w sprawach biznesowych i finansowych (14%)
- Wspólne poszukiwanie rozwiązań i elastyczność w działaniach (14%)
- Wysoki poziom kompetencji partnera (14%)
- Dobra organizacja pracy (11%)

Mniejszy odsetek ankietowanych wskazywał na ogólnie pozytywne doświadczenia, zarówno jeśli chodzi o sam fakt podejmowania współpracy podmiotów publicznych z partnerami (5%), jak również jej dobrą współpracę (5%) oraz likwidowanie biurokracji (3%).

Tylko 16% ogółu przedsiębiorców mających doświadczenia w realizacji projektów w formule PPP było zdania, że żadne z dotychczasowych doświadczeń nie nadają się do przeniesienia i stosowania w innych firmach.

Wykres 41. Praktyki w zakresie PPP rekomendowane innym firmom

PODSTAWA: firmy, które realizowały projekty PPP lub respondenci mający osobiste doświadczenia z PPP, n=37

56. Które ze wskazanych przez Pana(ią) praktyk nadają się do przeniesienia i stosowania w innych firmach?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Należy tu zaznaczyć, że większość przykładów realizacji inwestycji w formule PPP w Polsce nie wyszła jeszcze poza poziom negocjacji, podpisania umowy lub zdobywania finansowania dla tej inwestycji. Tak więc budowanie zbioru dobrych praktyk związanych z tego typu projektami dopiero się zaczyna. Na tym tle nie powinien więc dziwić fakt, że uzyskane w badaniu deklaracje mają naturę dość ogólną.

4.4.3. Umiejętność identyfikacji ryzyk w przedsiębiorstwach prywatnych

Zwyczajne związane z identyfikacją ryzyk

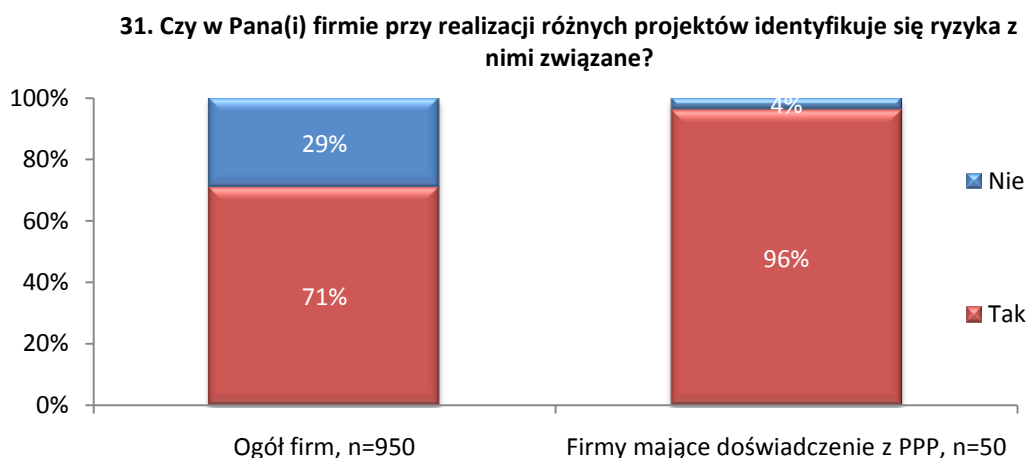
Praktyka funkcjonowania większości podmiotów prywatnych w Polsce zmusza je do tego, aby przy realizacji różnego typu projektów identyfikowały ryzyka z nimi związane. Deklaratywnie 71% ogółu

firm identyfikuje ryzyka projektowe. Zdecydowanie częściej niż wśród ogółu ankietowanych identyfikację ryzyk praktykuje się w firmach średnich (78%) i dużych (81%), o ogólnokrajowym zasięgu działalności (78%) i wyższej kulturze organizacyjnej (współpracujący z podmiotami publicznymi – 82%, korzystający z usług doradców zewnętrznych – 79%, mający wypracowane mechanizmy przekazywania obowiązków – 81%). Należy przy tym wspomnieć, że firmy budowlane istotnie częściej identyfikują ryzyka projektowe, podczas gdy firmy zajmujące się transportem i gospodarką magazynową – rzadziej. Równocześnie można jednak zauważyć, że jest to wskaźnik niższy niż w instytucjach publicznych, gdzie przeciętnie wynosił on 83%.

Inaczej niż wśród ogółu przedsiębiorców ankietowanych w próbie warstwowo-losowej, wśród tych, którzy mają doświadczenie z PPP niemal wszyscy deklarują identyfikację ryzyk (94%). Podobną tendencję obserwowano w instytucjach publicznych, które rozważały stosowanie PPP.

Wykres 42. Identyfikacja ryzyk

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=1000

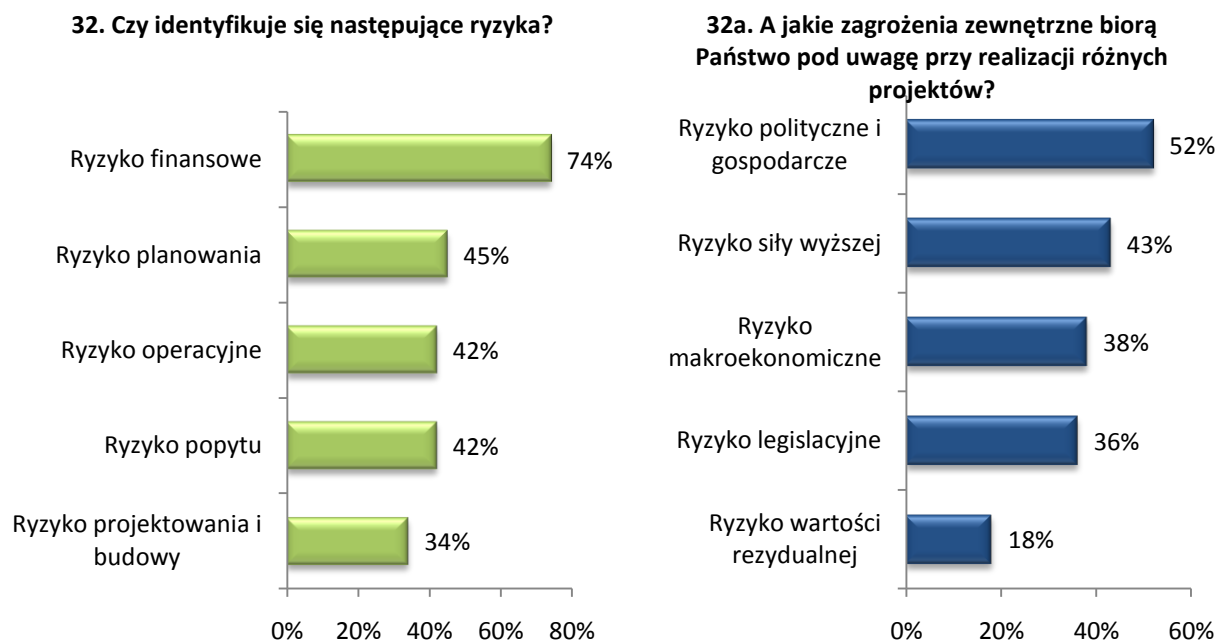
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Przedsiębiorcy zdecydowanie najczęściej identyfikują ryzyko finansowe (74% wskazań). W dalszej kolejności wskazywane są: ryzyko planowania (45% wskazań), ryzyko operacyjne oraz ryzyko popytu (każdorazowo 42%). Relatywnie najrzadziej identyfikowane jest ryzyko projektowania i budowy (34%), które występuje głównie w dwóch sektorach: w firmach zajmujących się dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i rekultywacją oraz w firmach budowlanych. Przedstawiona hierarchia bardzo wyraźnie pokazuje, że prywatnych przedsiębiorców najważniejszym problemem i niewiadomą związaną z realizacją różnego typu projektów jest zapewnienie odpowiednich źródeł finansowania. Dopiero w dalszej kolejności problemami mogą stać się pozostałe kwestie.

Z kolei najczęściej wskazywane zagrożenia zewnętrzne odnoszą się do ryzyka politycznego i gospodarczego (52% wskazań), ryzyka siły wyższej (43%). Ryzyko makroekonomiczne i legislacyjne wskazywane były rzadziej (odpowiednio 38% i 36%). Najrzadziej identyfikowane jest ryzyko wartości rezydualnej (18%).

Wykres 43. Rodzaje identyfikowanych ryzyk – ogół firm

PODSTAWA: firmy, w których identyfikuje się ryzyka przy realizacji różnych projektów, n=675

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

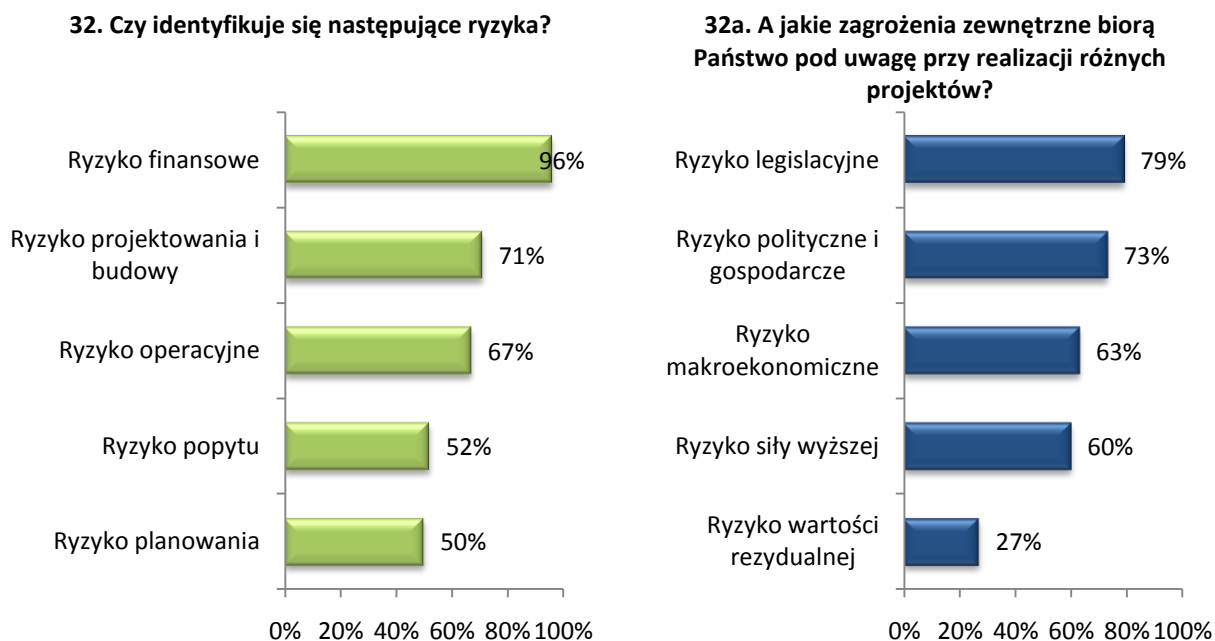
Wśród tych firm, które mają doświadczenie z PPP hierarchia identyfikowanych ryzyk i zagrożeń zewnętrznych jest inna. Wskazuje to bardzo wyraźnie na fakt, że doświadczenie z PPP pozwala przedsiębiorcom na konstatację, że w projektach PPP waga poszczególnych ryzyk jest inna niż w tradycyjnych działaniach.

Niemal wszyscy przedsiębiorcy z doświadczeniem w PPP określają ryzyko finansowe (96%), które jest najczęściej wskazywane również wśród ogółu przedsiębiorstw. Jednakże większość z nich określa również ryzyko projektowania i budowy (71%). To ryzyko wśród ogółu przedsiębiorców jest wskazywane najrzadziej. (Oba wymieniany typy ryzyk były również najczęściej wskazywane przez przedstawicieli jednostek publicznych.) W przedsiębiorstwach mających doświadczeni z PPP częściej określane jest także ryzyko operacyjne (67%). Połowa określa również ryzyko popytu (52%) i ryzyko planowania (50%).

Spośród zagrożeń zewnętrznych najczęściej w tej grupie firm identyfikowane jest, niedoceniane wśród ogółu, ryzyko legislacyjne (79%), a dopiero w drugiej kolejności ryzyko polityczne i gospodarcze (73%). (Również w tym wypadku oba typy zagrożeń zewnętrznych były najczęściej wskazywane przez przedstawicieli jednostek publicznych.) Natomiast podobnie jak wśród ogółu firm (i jednostek publicznych), najrzadziej identyfikowane jest ryzyko wartości rezydualnej (27%).

Wykres 44. Rodzaje identyfikowanych ryzyk – firmy mające doświadczenie z PPP

PODSTAWA: firmy, w których identyfikuje się ryzyka przy realizacji różnych projektów, n=48

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

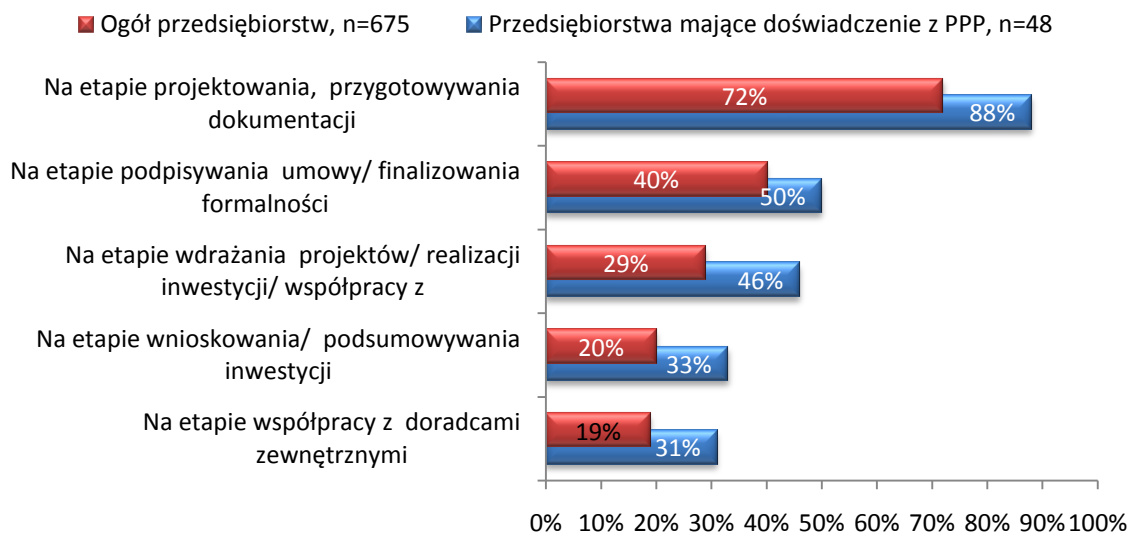
Większość firm identyfikuje ryzyka już na wstępnym etapie projektowania i przygotowywania dokumentacji projektu (72%), a 40% robi to na etapie podpisywania umowy i finalizowania formalności. Na kolejnych etapach zaawansowania realizacji projektu ryzyka identyfikowane są już rzadziej: w 29% firm na etapie wdrażania projektów, realizacji inwestycji i współpracy z różnymi podmiotami, w 20% na etapie wnioskowania i podsumowywania inwestycji, a w 19% na etapie współpracy z doradcami zewnętrznymi.

W gronie firm mających doświadczenie z PPP kategorie ryzyka określa się na podobnych etapach realizacji projektów. Zdecydowanie najczęściej na wstępnym etapie projektowania i przygotowywania dokumentacji projektu (88%), a następnie na etapie podpisywania umowy i finalizowania formalności (50%). Najrzadziej określa się je na etapie współpracy z doradcami zewnętrznymi (31%).

Wykres 45. Etapy, na których identyfikuje się ryzyka

PODSTAWA: firmy, w których identyfikuje się ryzyka przy realizacji różnych projektów, n=723

33. Na jakim etapie realizacji różnych projektów w Pana(i) firmie zazwyczaj identyfikuje się ryzyka i zagrożenia zewnętrzne z nimi związane?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Stosowane sposoby identyfikacji ryzyk oraz ocena ich użyteczności dla projektów PPP

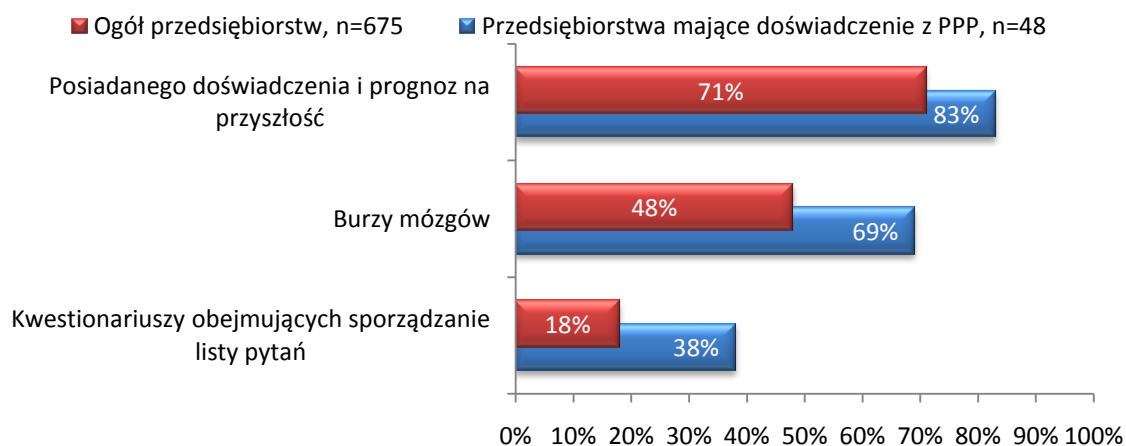
Przedsiębiorcy uczestniczący w badaniu zdecydowanie najczęściej deklarują identyfikację ryzyk w oparciu o posiadane doświadczenia i prognozy na przyszłość, wykorzystujące informacje wynikające z oceny zdarzeń z przeszłości oraz sporządzonych prognoz na przyszłość (71%). Relatywnie często stosowaną metodą jest też „burza mózgów” (48%). Zdecydowanie najrzadziej przedsiębiorcy korzystają z kwestionariuszy obejmujących sporządzanie listy pytań, które umożliwiają identyfikację obszarów ryzyka (18%). Podobną strukturę sposobów identyfikacji ryzyka obserwowano wśród podmiotów publicznych.

Wśród firm mających doświadczenie z PPP stosuje się podobne metody identyfikacji ryzyk i zagrożeń zewnętrznych jak wśród ogółu przedsiębiorstw. Zdecydowanie najbardziej popularne jest wykorzystywanie własnych doświadczeń (83%), a w następnej kolejności wykorzystuje się „burzę mózgów” (69%).

Wykres 46. Sposoby identyfikacji ryzyk

PODSTAWA: firmy, w których identyfikuje się ryzyka przy realizacji różnych projektów, n=723

34. W jaki sposób identyfikuje się ryzyka i zagrożenia zewnętrzne w Pana(i) firmie? Za pomocą...

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

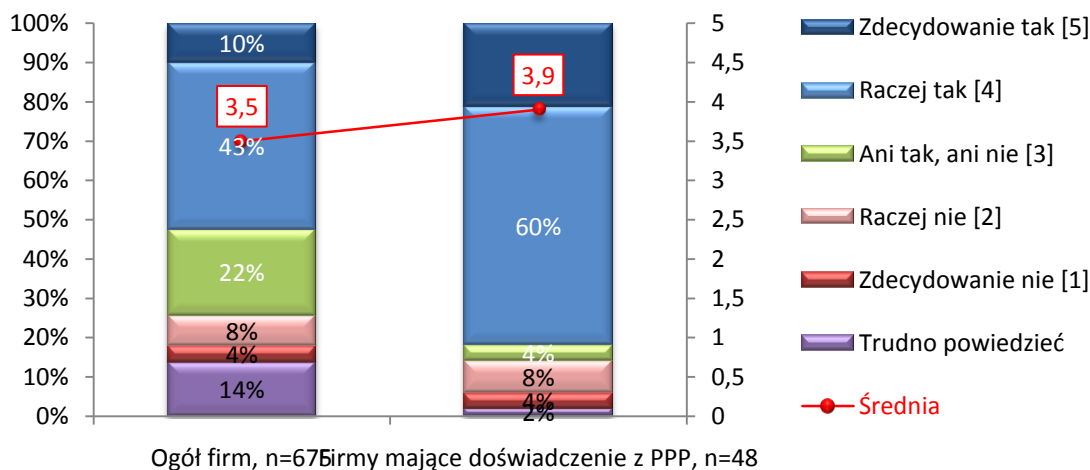
Większość spośród przedstawicieli ogółu firm, w których identyfikuje się ryzyka projektowe jest przekonana, że stosowane metody są adekwatne do potrzeb projektów realizowanych w formule PPP (53%). Tylko relatywnie niewielki odsetek (12%), że nie są one wystarczające. Pozostali, udzielając odpowiedzi na to pytanie, wybierali odpowiedź ze środka skali bądź nie potrafili się wypowiedzieć w tej kwestii (łącznie 36%).

Nabyte w toku rzeczywistej współpracy doświadczenie z projektami realizowanymi w formule PPP pozwala tym przedsiębiorcom bardzo pozytywnie oceniać przydatność stosowanych metod identyfikacji ryzyk i zagrożeń zewnętrznych. Zdecydowana większość tych przedsiębiorców ocenia, że metody te są adekwatne (81%), a tylko 12% jest przeciwnego zdania. Pozostali wybierali odpowiedź ze środka skali bądź nie potrafili się wypowiedzieć w tej kwestii, jednak łącznie było to tylko 6% (podczas gry wśród ogółu – 36%).

Wykres 47. Wpływ braku zaufania podmiotów publicznych do firmy na ocenę przydatności PPP

PODSTAWA: firmy, w których identyfikuje się ryzyka przy realizacji różnych projektów, n=723

35. Czy w Pana(i) opinii obecnie stosowane w Pana(i) firmie metody identyfikacji ryzyk i zagrożeń zewnętrznych są wystarczające dla projektów realizowanych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

4.4.4. Umiejętność przekazywania wiedzy pracownikom przejmującym realizację projektu

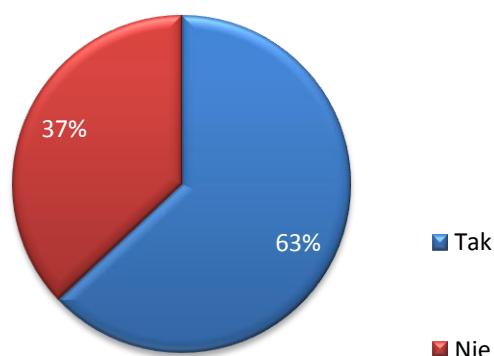
Dla realizacji przedsięwzięć w formule PPP bardzo istotne jest zapewnienie efektywnej zastępowalności pracowników zaangażowanych w kluczowe projekty. Niemal w dwóch trzecich ankietowanych firm (63%) funkcjonują mechanizmy przekazywania obowiązków przez pracowników odchodzących ze stanowiska (dla porównania w podmiotach publicznych było to przeciętnie 88%). Nieco częściej występują one w firmach średnich (74%) i dużych (78%).

Jeżeli brać pod uwagę ogół ankietowanych przedsiębiorców, równie często są to mechanizmy sformalizowane jak i niesformalizowane. Jednakże rola mechanizmów niesformalizowanych maleje wraz ze wzrostem zatrudnienia. O ile mechanizmy niesformalizowane funkcjonują w 32% małych firm, o tyle w dużych ich udział spada do 10%. Niesformalizowane formy przekazywania obowiązków istotnie częściej występują też w firmach budowlanych.

Wykres 48. Funkcjonowanie mechanizmów związanych z przekazywaniem obowiązków – ogół firm

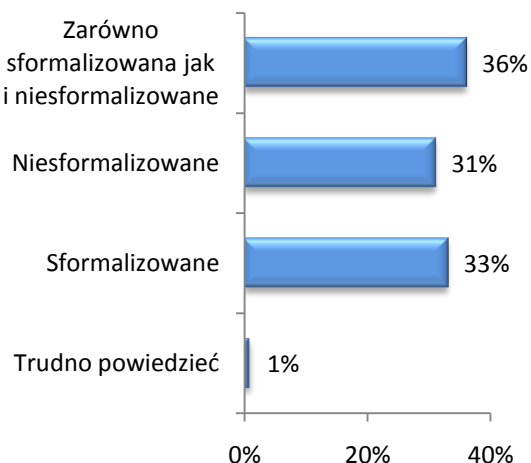
PODSTAWA: ogół firm, n=950

36. Czy w Pana(i) firmie funkcjonują jakiegokolwiek mechanizmy związane z przekazywaniem obowiązków przez pracowników odchodzących z danego stanowiska?

37. Czy te mechanizmy są sformalizowane czy niesformalizowane?

■ firmy, w których funkcjonują mechanizmy, n=600

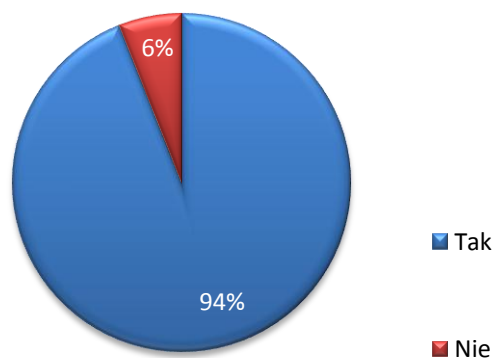
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

W znaczący sposób wyróżniają się pod względem mechanizmów związanych z zastępowalnością pracowników firmy mające doświadczenie z ubieganiem się lub realizacją projektów w ramach PPP (próba celowa). Prawie wszystkie spośród tych firm (94%) posiadają takie mechanizmy. Podział na mechanizmy sformalizowane i niesformalizowane przebiega jednakże – podobnie jak w całej próbie – niemal równo w połowie.

Wykres 49. Funkcjonowanie mechanizmów związanych z przekazywaniem obowiązków – firmy mające doświadczenie z PPP

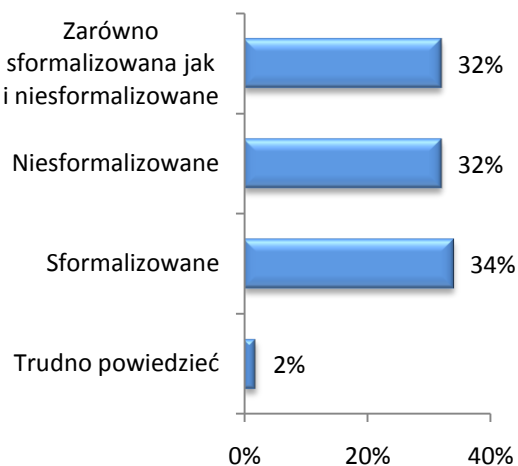
PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

36. Czy w Pana(i) firmie funkcjonują jakiegokolwiek mechanizmy związane z przekazywaniem obowiązków przez pracowników odchodzących z danego stanowiska?

37. Czy te mechanizmy są sformalizowane czy niesformalizowane?

■ firmy, w których funkcjonują mechanizmy, n=47

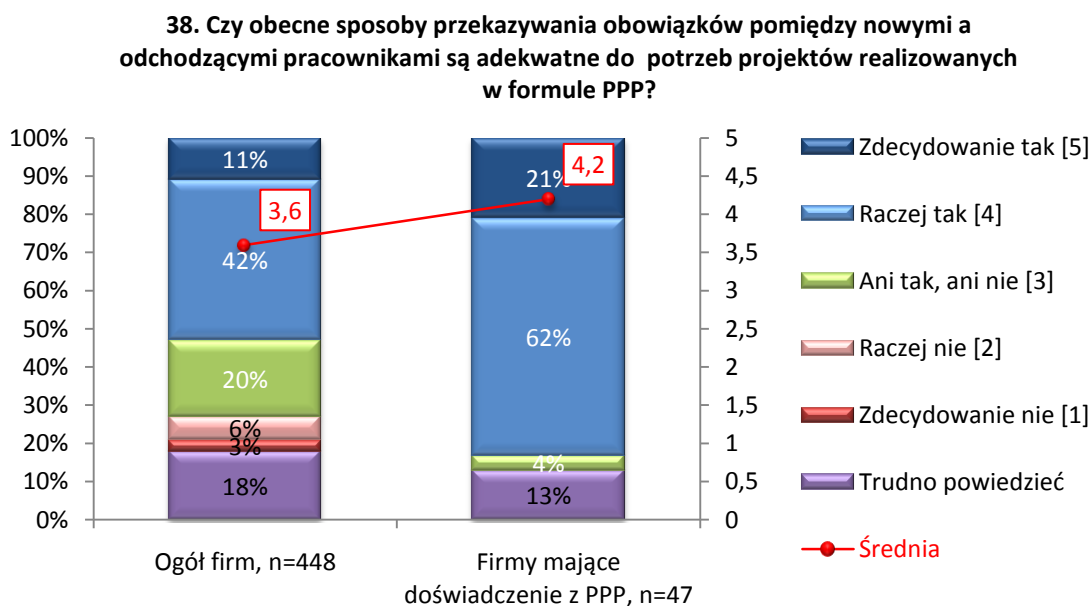
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Ponad połowa przedsiębiorstw (53%), w których funkcjonują mechanizmy przekazywania obowiązków przez pracowników odchodzących ze stanowiska jest zdania, że są to mechanizmy adekwatne do potrzeb projektów realizowanych w formule PPP (i jest to wskaźnik znacznie wyższy niż wśród ogółu instytucji publicznych, gdzie wynosił 36%). Warto jednak zwrócić uwagę, że nie jest to kwestia jednoznaczna ani prosta dla przedstawicieli firm – wskazuje na to wysoki odsetek respondentów (niemal 40%), którzy nie potrafili ustosunkować się do tak postawionego pytania.

Firmy z doświadczeniem z projektami PPP mają w tym zakresie znacznie mniej wątpliwości – zdecydowana większość z nich (83%) uznaje posiadane mechanizmy za adekwatne do potrzeb PPP. Nie ma wśród nich takich, które krytycznie odnosiłyby się do dostosowania mechanizmów przekazywania obowiązków do potrzeb projektów partnerstwa publiczno-prywatnego.

Wykres 50. Ocena dostosowania obecnych sposobów przekazywania obowiązków do potrzeb PPP

PODSTAWA: firmy, w których funkcjonują mechanizmy związane z przekazywaniem obowiązków i jednocześnie w których są osoby dedykowane do realizacji projektów PPP, n=495

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

4.4.5. Charakterystyka współpracy podmiotów prywatnych z otoczeniem zewnętrznym

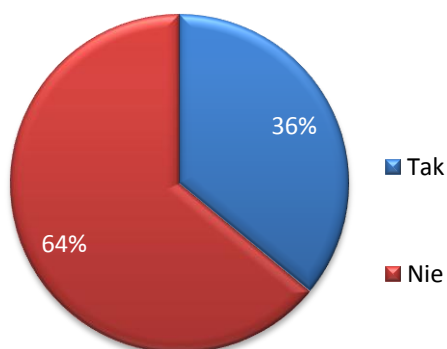
Nieco częściej niż co trzecia z ankietowanych firm (36%) współpracuje z doradcami i ekspertami zewnętrznymi. Jest to zwyczaj znacznie bardziej powszechny w firmach średnich (46%) i dużych (64%) oraz tych działających w skali krajowej (42%) lub międzynarodowej (53%). Należy jednak zauważyć, że generalnie, na poziomie całej populacji, jest to zjawisko znacznie rzadsze niż wśród instytucji publicznych, w których 54% zadeklarowało istnienie takiej współpracy.

Niemal wszystkie przedsiębiorstwa, w których dochodzi do współpracy z ekspertami zewnętrznymi są z tej współpracy zadowolone (91%).

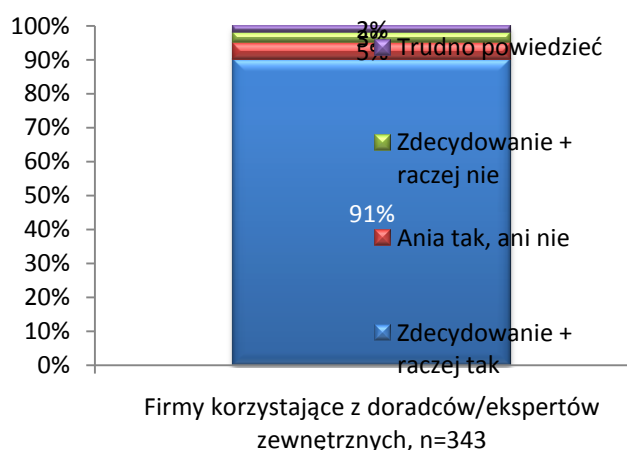
Wykres 51. Współpraca z doradcami / ekspertami zewnętrznymi – ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

45. Czy Pana(i) firma korzysta z doradców/ ekspertów zewnętrznych?

46. Czy ogólnie rzecz biorąc jest Pan(i) zadowolony(a) ze współpracy z doradcami zewnętrznymi?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

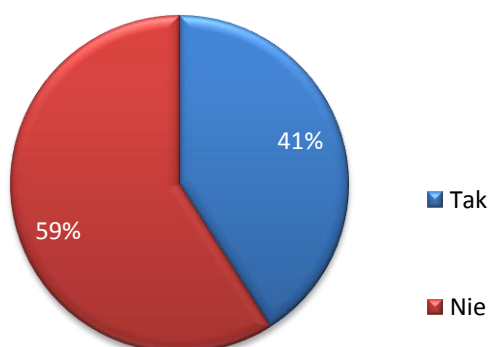
Nieco większy odsetek firm deklaruje współpracę również z innymi podmiotami zewnętrznymi (41%). Również w tym wypadku zdecydowanie najczęściej są to duże przedsiębiorstwa (61%) oraz te, które działają w skali krajowej (46%) lub międzynarodowej (60%). Podmioty, które mają na myśli przedsiębiorcy składający deklaracje takiej współpracy to w głównej mierze banki (68% wskazań), znacznie rzadziej urzędy (11%). Inne, rzadziej wymieniane podmioty to doradcy finansowi/podatkowi, kancelarie podatkowe, instytucje samorządowe, firmy leasingowe, rzeczoznawcy/inspektorzy z różnych dziedzin, firmy budowlane, kancelarie prawne, firmy transportowe, instytucje ubezpieczeniowe, wyższe uczelnie oraz kontrahenci i dostawcy.

Zadowolenie ze współpracy z tymi instytucjami również kształtuje się na bardzo wysokim poziomie: 88% firm współpracujących ocenia tę współpracę pozytywnie.

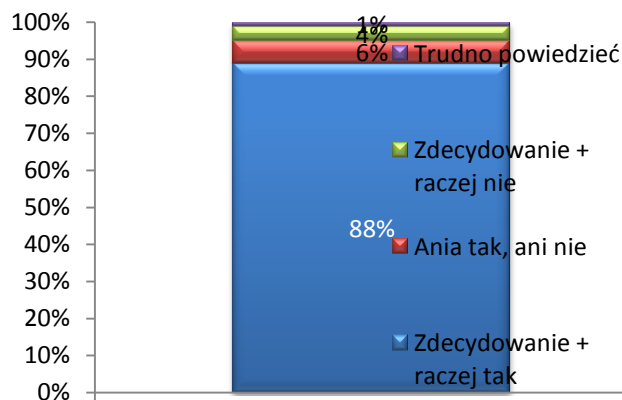
Wykres 52. Współpraca z innymi instytucjami lub podmiotami zewnętrznymi – ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, n=950

47. Czy Pana(i) firma współpracuje lub współpracowała przy realizacji projektów z innymi instytucjami lub podmiotami zewnętrznymi?

49. Czy ogólnie rzecz biorąc jest Pan(i) zadowolony(a) ze współpracy z tymi instytucjami?

Firmy współpracujące z innymi instytucjami lub podmiotami zewnętrznymi, n=388

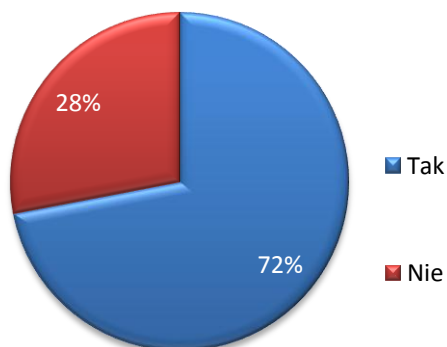
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Firmy mające doświadczenie z ubieganiem się lub realizacją projektów w ramach PPP (próba celowa) znacząco różnią się pod względem współpracy z instytucjami zewnętrznymi od ogółu przedsiębiorstw. Z doradców i ekspertów zewnętrznych korzysta aż 72% z nich. Prawie wszyscy są przy tym zadowoleni z tej współpracy (94%).

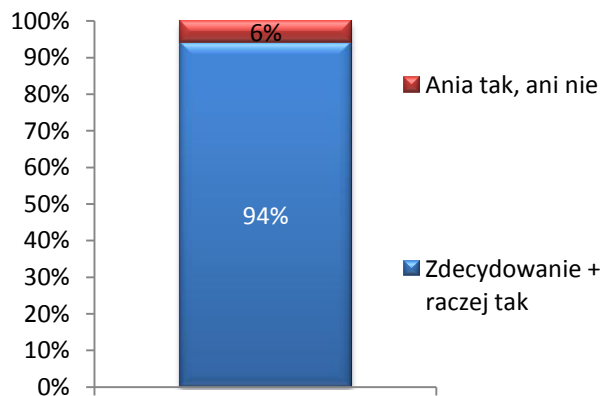
Wykres 53. Współpraca z doradcami / ekspertami zewnętrznymi – firmy mające doświadczenie z PPP

PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

45. Czy Pana(i) firma korzysta z doradców/ ekspertów zewnętrznych?

46. Czy ogólnie rzecz biorąc jest Pan(i) zadowolony(a) ze współpracy z doradcami zewnętrznymi?

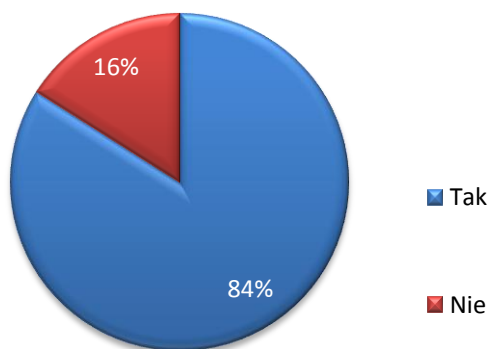
Firmy korzystające z doradców/ekspertów zewnętrznych, n=46

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

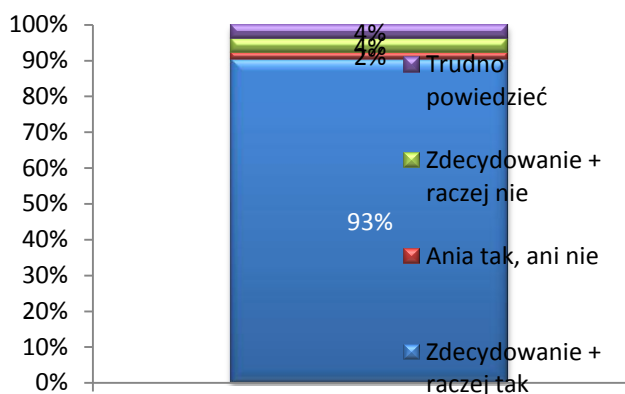
Również pod względem współpracy z innymi podmiotami zewnętrznymi wskaźniki wśród firm mających doświadczenie z PPP są znacznie wyższe. Aż 84% firm w tej grupie korzysta z takiej współpracy. Obok banków i urzędów często są tu wskazywane kancelarie prawne, rzeczoznawcy/inspektorzy z różnych dziedzin oraz doradcy finansowi i kancelarie podatkowe. Również ta współpraca wiąże się z wysokim poziomem zadowolenia przedsiębiorców (93% deklaruje, że jest z tej współpracy zadowolonych).

Wykres 54. Współpraca z innymi instytucjami lub podmiotami zewnętrznymi – firmy mające doświadczenie z PPP
 PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

47. Czy Pana(i) firma współpracuje lub współpracowała przy realizacji projektów z innymi instytucjami lub podmiotami zewnętrznymi?

49. Czy ogólnie rzecz biorąc jest Pan(i) zadowolony(a) ze współpracy z tymi instytucjami?

Firmy współpracujące z innymi instytucjami lub podmiotami zewnętrznymi, n=42

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

4.5. Identyfikacja barier i korzyści płynących ze stosowania PPP z punktu widzenia przedsiębiorców

4.5.1. Ocena aktów prawnych regulujących problematykę PPP

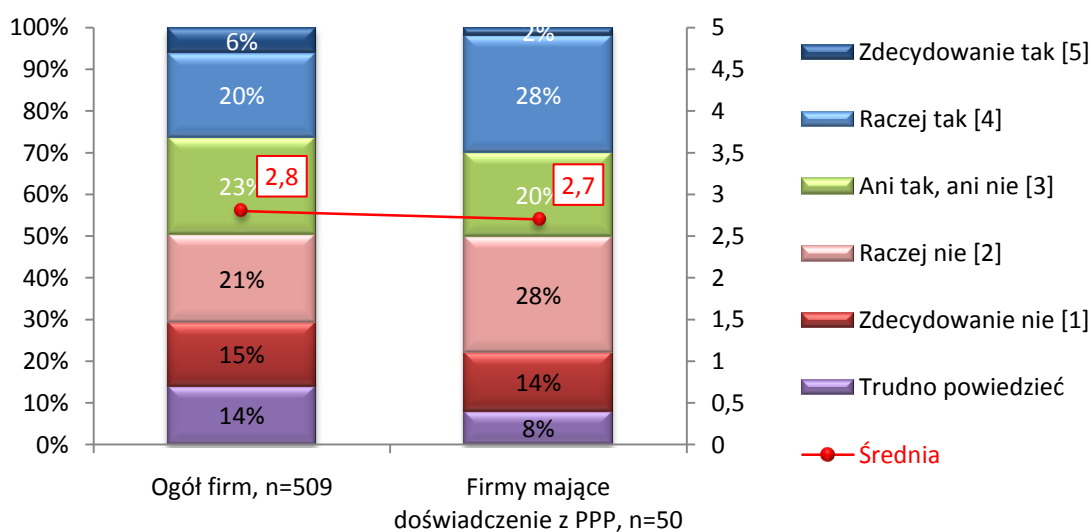
Generalna opinia przedsiębiorców na temat polskich przepisów prawnych w kontekście formuły PPP jest częściej negatywna. Spośród tych, którzy słyszeli o PPP, co trzeci stwierdził, że polskie przepisy prawne nie sprzyjają partnerstwu (suma odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie” wynosi 36%). Za sprzyjające uważa je 26% ankietowanych (suma odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak”). Duża część uczestniczących w badaniu przedsiębiorców nie potrafiła w tej kwestii zająć zdecydowanego stanowiska - łącznie środkową ocenę na skali („ani tak, ani nie”) oraz odpowiedzi „trudno powiedzieć” wybierało aż 37% ankietowanych. Najbardziej negatywne oceny pod tym względem obserwujemy wśród firm małych (39% ocen negatywnych w relacji do 26% pozytywnych), zaś najbardziej pozytywne w przedsiębiorstwach średniej wielkości (25% ocen negatywnych przy 35% pozytywnych). Wyższe oceny zaobserwowano wśród mężczyzn niż wśród kobiet (średnia na skali 1-5 wynosi odpowiednio 3,0 i 2,4).

Jeszcze bardziej krytycznie oceniły tę kwestię firmy, które mają doświadczenia z PPP (próba celowa): łącznie 42% oceniło je negatywnie, a 27% pozytywnie (odpowiedzi „ani tak, ani nie” oraz „trudno powiedzieć” wybierało łącznie 28% ankietowanych). Wskazuje to wyraźnie, że doświadczenie w z PPP zdobyte przez firmy zarówno na etapie ubiegania się o projekty realizowane w tej formule jak i ich realizacji wpływa na pogorszenie opinii na temat sprzyjania przepisów prawnych formule PPP. Podobną tendencję obserwowano wśród podmiotów publicznych.

Wykres 55. Ogólna ocena polskich przepisów prawnych ze względu na ich sprzyjanie formule PPP

PODSTAWA: firmy, które słyszały o PPP, n=559

62. Czy ogólnie uważa Pan(i) polskie przepisy prawne za sprzyjające formule PPP?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

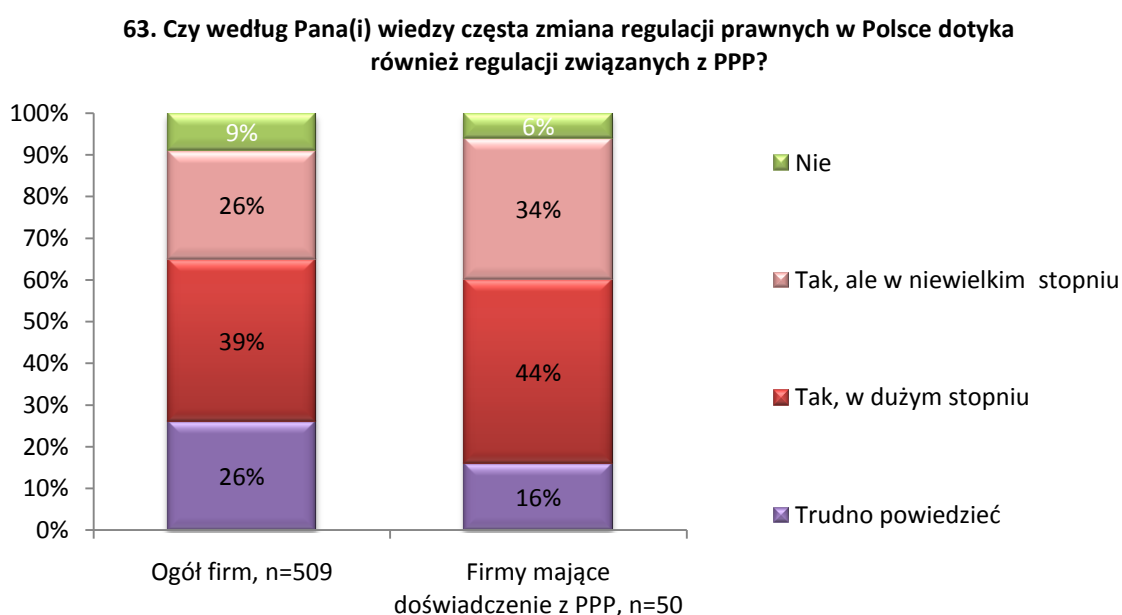
Zapewne duży wpływ na generalnie negatywną ocenę regulacji prawnych ma fakt inflacji prawa w Polsce (ciągła zmiana regulacji prawnych). Dwie trzecie firm, które słyszały o PPP uznało, iż częsta

zmiana regulacji prawnych dotyka również regulacji związanych z PPP (65%, a zauważyć należy, że i tak jest to wskaźnik bardziej optymistyczny niż w instytucjach, gdzie wyniósł on 74%). Wśród nich większość uważa, że dotyczą one regulacji PPP w dużym stopniu (w całej próbie 39%, lecz znacznie częściej wśród kobiet – 53% niż wśród mężczyzn – 30%), co czwarty jest zdania, że w niewielkim stopniu (26%).

Ponownie bardziej krytyczną ocenę przedstawiły firmy, które mają doświadczenie z PPP. Zdecydowana większość z nich (78%) uważała, iż przepisy dotyczące PPP zmieniają się często, w tym ponad połowa uznała, że w dużym stopniu zmiany te dotyczą PPP (44%).

Wykres 56. Ocena częstości zmian regulacji prawnych związanych z PPP

PODSTAWA: firmy, które słyszały o PPP, n=559

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Szczegółowa ocena przepisów prawnych regulujących PPP w zakresie ich przejrzystości, kompletności i spójności również jest niepocholeba (tak jak w przypadku oceny ogólnej bardziej krytyczne są kobiety). Relatywnie najbardziej negatywnie oceniono przy tym przejrzystość tych przepisów. Wśród ogółu ankietowanych, którzy słyszeli o PPP zdecydowanie częściej pojawiały się opinie, iż przepisy prawne regulujące PPP nie są przejrzyste. Suma odpowiedzi „zdecydowanie nie” i „raczej nie” wynosi 41%. Pozytywnie oceniło je pod względem przejrzystości 19% respondentów (suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”).

Percepcja kompletności i spójności przepisów prawnych regulujących PPP wśród firm, które słyszały o PPP, jest bardzo zbliżona i tylko nieznacznie lepsza niż ocena ich przejrzystości. Oceny negatywne wystawiło w tych aspektach odpowiednio 36% i 38% ankietowanych. Pozytywnie oceniła w każdej z tych kategorii co piąta firma (każdorazowo 21%). Są to oceny dość zbliżone do tych uzyskanych w instytucjach publicznych.

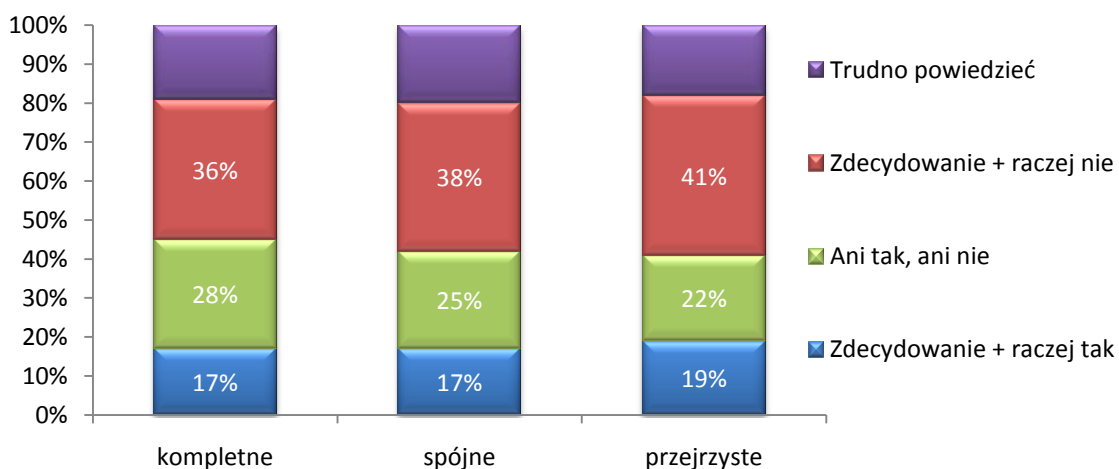
Dodatkowo należy zauważyć, że w każdym z przedstawionych wyżej aspektów oceny polskich przepisów prawnych regulujących PPP bardzo wysoki był odsetek przedsiębiorców, którzy nie

potrafili zająć zdecydowanego stanowiska: suma odpowiedzi „ani tak, ani nie” oraz „trudno powiedzieć” wynosi odpowiednio - w zakresie oceny przejrzystości - 40%, kompletności – 47%, spójności - 45%. Taki obraz potwierdza wcześniejszą, krytyczną samoocenę respondentów pod względem ich poziomu wiedzy na temat PPP, sugeruje bowiem, że przedsiębiorcy nie znają lub znają bardzo pobieżnie omawiane przepisy i dlatego trudno im wystawiać oceny pod względem szczegółowych kryteriów.

Wykres 57. Szczegółowa ocena przepisów prawnych regulujących PPP – ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, które słyszały o PPP, n=509

64. Czy Pana(i) zdaniem przepisy prawne regulujące PPP są:

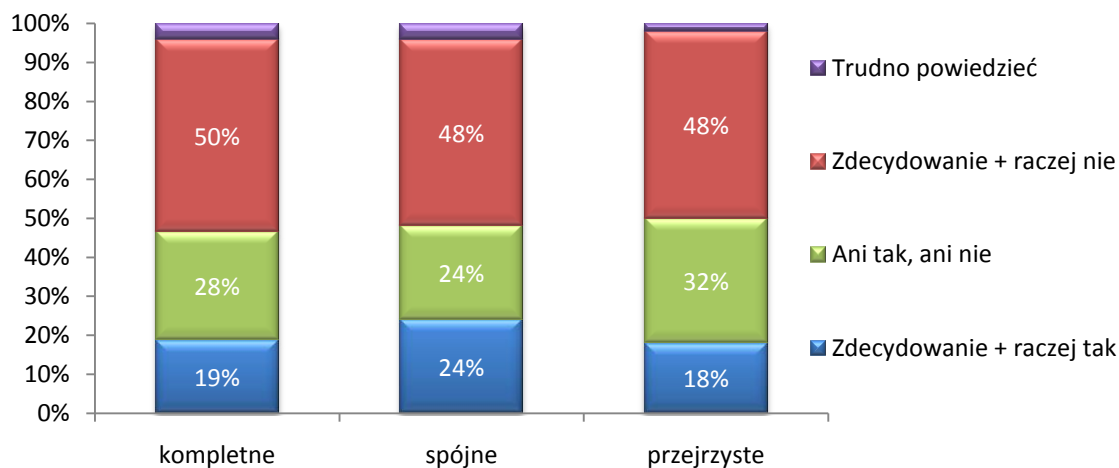

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

W gronie firm, które miały doświadczenia z PPP (próba celowa) oceny szczegółowe przepisów prawnych regulujących PPP są znacznie wyraźniejsze. Mniejszy odsetek firm z tej grupy nie potrafił odpowiedzieć dokonać oceny, choć należy zauważyć, że nada jest on stosunkowo wysoki (suma odpowiedzi „ani tak, ani nie” oraz „trudno powiedzieć” wynosi 34% dla przejrzystości, 32% dla kompletności oraz 28% dla spójności). Opinie pozostałych respondentów są znacznie częściej krytyczne w zakresie wszystkich trzech aspektów poddanych ocenie w porównaniu do ogółu firm, które słyszały o PPP. Przedsiębiorstwa z próby celowej wypowiadają się częściej negatywnie zarówno o przejrzystości (48% ocen negatywnych), kompletności (50% ocen negatywnych), jaki i o spójności (48% ocen negatywnych).

Wykres 58. Szczegółowa ocena przepisów prawnych regulujących PPP – firmy mające doświadczenie z PPP
 PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

64. Czy Pana(i) zdaniem przepisy prawne regulujące PPP są:

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

W badaniu ilościowym polskich przedsiębiorców ocenie ankietowanych poddano pięć aktów normatywnych:

- Prawo Zamówień Publicznych
- Ustawa o finansach publicznych
- Ustawa o PPP
- Ustawa o koncesjach na roboty budowlane
- Ustawa o autostradach i krajowym funduszu drogowym

Respondentów każdorazowo pytano czy w ich opinii akty te utrudniają, czy też ułatwiają rozwój PPP w Polsce. W tym miejscu należy odnotować, że bardzo duża grupa przedsiębiorców miała problem z zajęciem stanowiska w tej sprawie, podobnie jak to obserwowano już w zakresie oceny szczegółowej przepisów prawnych regulujących PPP. Oceny środkowe na skali oraz „trudno powiedzieć” wybierało każdorazowo od 40% do 68% ankietowanych, co świadczy z pewnością o niskim poziomie znajomości bądź w ogóle braku znajomości tych przepisów, co koresponduje z ocenami respondentów odnośnie znajomości tematyki PPP. Oczywiście lepiej w tej kwestii są zorientowani ci przedsiębiorcy, którzy mają doświadczenie z PPP (próba celowa). Jednakże nawet wśród nich omawiane odsetki wahają się od 32% do 52%. Dlatego w dalszej analizie skupiono się przede wszystkim na zaprezentowaniu ocen pozytywnych i negatywnych.

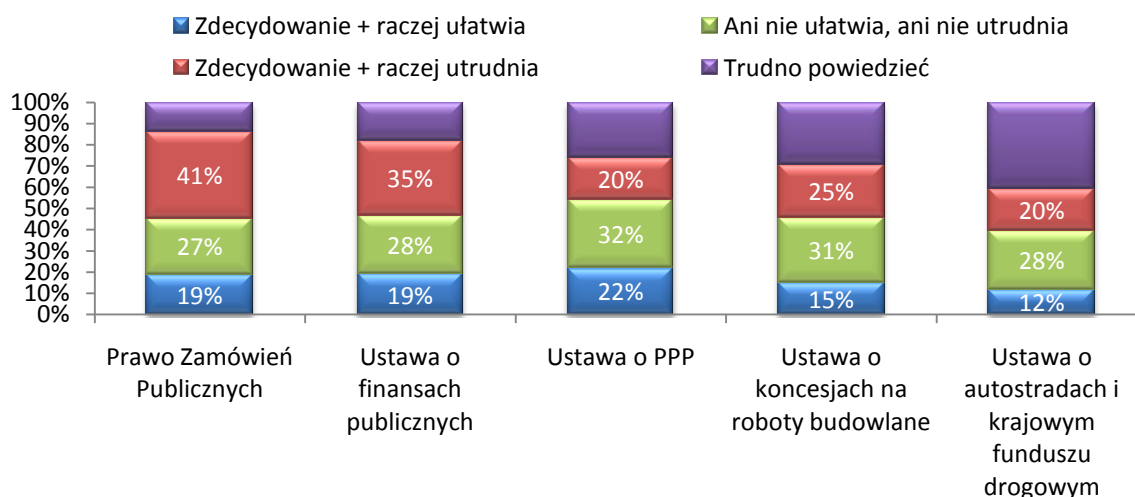
Spośród wszystkich aktów poddanych ocenie najbardziej pozytywnie została oceniona Ustawa o PPP. Jednakże nawet ten akt uzyskuje wśród ogółu przedsiębiorców, którzy słyszeli o PPP, tylko minimalną przewagę ocen pozytywnych nad negatywnymi (22% uważa, że ustawa ta ułatwia rozwój PPP w Polsce, a 20%, że utrudnia). Pozostałe ustawy otrzymały więcej ocen negatywnych, czyli zostały zaliczone do grupy aktów normatywnych, które bardziej utrudniają niż ułatwiają rozwój PPP. Taką opinię najczęściej wyrażano w stosunku do Ustawy Prawo Zamówień Publicznych (41% respondentów uważa, że utrudnia rozwój PPP, a 19%, że ułatwia) oraz na temat Ustawy o finansach publicznych (35% uważa, że utrudnia rozwój PPP, a 19%, że ułatwia). W przypadku Ustawy o koncesjach na roboty budowlane 25% uważa, że utrudnia ona rozwój PPP, a 15%, że ułatwia. Odnośnie Ustawy o autostradach i krajowym funduszu drogowym – 20% firm uważa, że utrudnia ona rozwój PPP, a 12%, że ułatwia).

Dodać należy, że wszystkie akty poza Ustawą o PPP uzyskały niższe oceny wśród kobiet niż mężczyzn.

Wykres 59. Ocena aktów normatywnych ze względu na ich sprzyjanie PPP – ogół firm

PODSTAWA: ogół firm, które słyszały o PPP, n=509

65. Czy następujące akty normatywne / zapisy ustawowe utrudniają czy też ułatwiają rozwój PPP w Polsce:

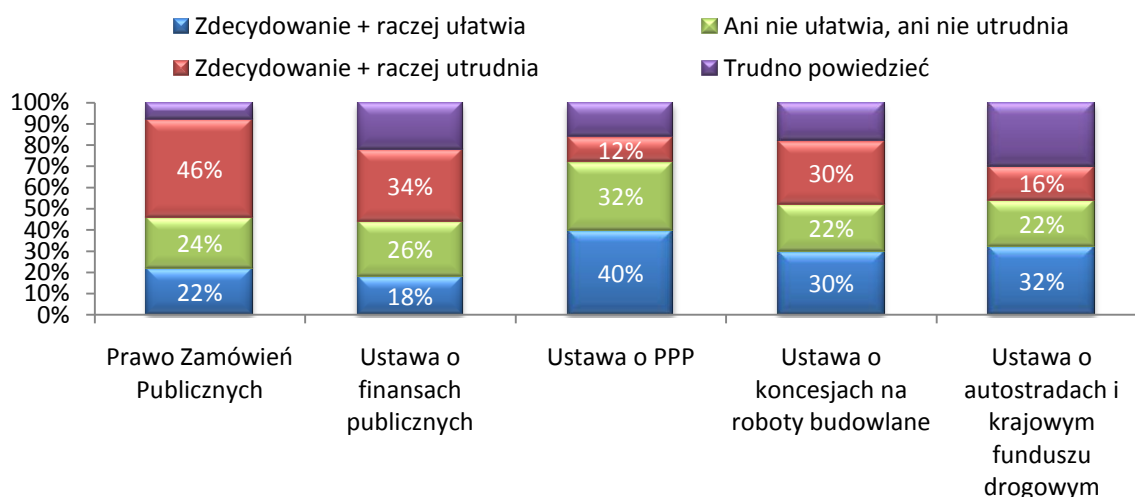

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Firmy z próby celowej, a więc mające doświadczenie z PPP, znacznie lepiej oceniły poszczególne akty normatywne. W ich opinii poza Ustawą o PPP (12% uważa, że utrudnia rozwój PPP, a 40%, że ułatwia), rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego ułatwia także Ustawa o autostradach i krajowym funduszu drogowym (16% uważa, że utrudnia rozwój PPP, a 32%, że ułatwia). Zdania na temat Ustawy o koncesjach na roboty budowlane są podzielone (zarówno 30% ocenia, że utrudnia ona rozwój PPP, jak również 30% jest zdania, że ułatwia). Natomiast Ustawa Prawo Zamówień Publicznych oraz Ustawa o finansach publicznych uzyskały, podobnie jak w przypadku ogółu firm, które słyszały o PPP, przewagę ocen negatywnych (ustawa PZP utrudnia rozwój PPP w opinii blisko połowy firm z próby celowej - 46% przy 22% ocen pozytywnych, zaś Ustawa o finansach publicznych utrudnia rozwój PPP w opinii jednej trzeciej firm z próby celowej - 34% przy 18% ocen pozytywnych).

Wykres 60. Ocena aktów normatywnych ze względu na ich sprzyjanie PPP – firmy mające doświadczenie z PPP
 PODSTAWA: firmy mające doświadczenie z PPP, n=50

65. Czy następujące akty normatywne / zapisy ustawowe utrudniają czy też ułatwiają rozwój PPP w Polsce:

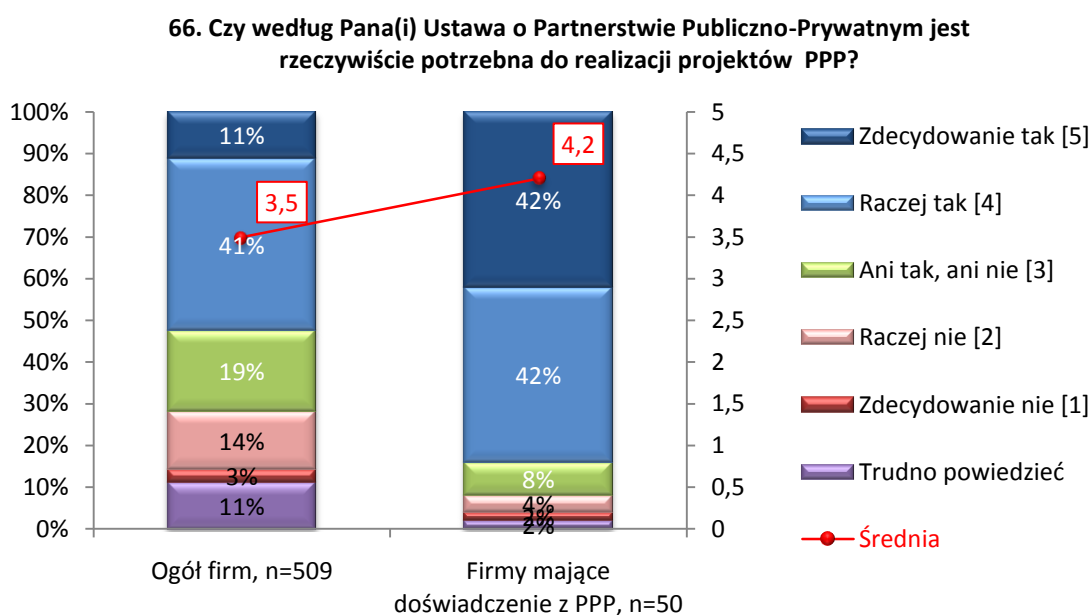

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Według ponad połowy firm, które słyszały o PPP (52%), Ustawa o PPP jest rzeczywiście potrzebna do realizacji projektów partnerstwa publiczno-prywatnego; 17% respondentów jest przeciwnego zdania, a 30% firm nie zajęło jednoznacznego stanowiska, udzielają odpowiedzi „ani tak, ani nie” lub „trudno powiedzieć”. Potrzebę funkcjonowania tej ustawy częściej widzą kobiety niż mężczyźni (62% odpowiedzi „zdecydowanie tak” + „raczej tak” w porównaniu do 47% wśród mężczyzn).

Zdecydowanie bardziej klarowną opinię w tym zakresie mają firmy, które ubiegały się o PPP lub realizowały projekty w tej formule. Niemal wszystkie (84%) były przekonane, że Ustawa o PPP jest potrzebna. Przeciwnego zdania było 6% respondentów w tej grupie, a 10% nie zajęło jednoznacznego stanowiska.

Wykres 61. Ocena potrzeby funkcjonowania Ustawy o PPP
 PODSTAWA: firmy, które słyszały o PPP, n=559

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Zatem niezależnie od liberalizacji prawa w zakresie PPP, nadal pokutuje negatywna opinia w odniesieniu do warunków prawnych w Polsce dla formuły PPP. Dodatkowo należy w tym miejscu zaznaczyć, że niepochlebna opinia przedsiębiorców na temat czynnika legislacyjnego jest o tyle ważna, że respondenci spontanicznie wskazują go jako kluczową barierę związaną z wdrażaniem PPP w Polsce (patrz rozdział 4.5.3. poświęcony identyfikacji pozostałych czynników rozwoju i barier PPP).

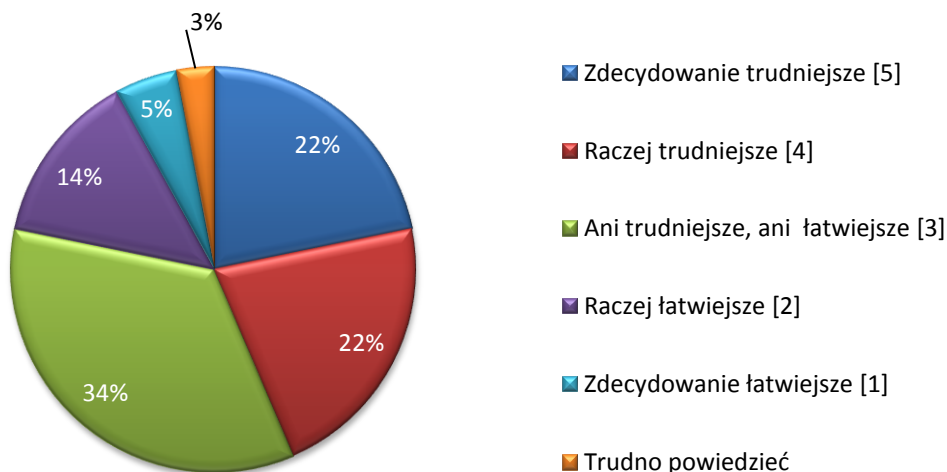
4.5.2. Identyfikacja warunków i możliwości finansowania projektów PPP przez instytucje finansowe

Zagadnienia związane z identyfikacją warunków i możliwości finansowania projektów PPP przez instytucje finansowe poruszane były jedynie z gronie przedsiębiorców mających doświadczenie w realizacji projektów PPP. Ze względu na swoje doświadczenia tylko oni mogli bowiem udzielić odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu. Przedstawiona poniżej analiza wyników odnosi się zatem wyłącznie do próby celowej.

Polscy przedsiębiorcy najczęściej oceniali, że pozyskanie finansowania bankowego dla projektu realizowanego w PPP nie jest ani trudniejsze, ani łatwiejsze niż pozyskanie go dla projektu realizowanego tradycyjnym zleceniem (35% wskazań). Należy jednak zauważyć, że gdyby odrzucić odpowiedź środkową, pozostały rozkład wskazuje na to, że zdecydowania przeważa opinia o trudniejszym dostępie do finansowania projektów PPP niż dla tych realizowanych tradycyjnym zleceniem: 44% ankietowanych określiło, że jest ono trudniejsze, a tylko 19%, że łatwiejsze.

Wykres 62. Stopień trudności pozyskania finansowania bankowego dla projektów PPP vs. tradycyjnych projektów
PODSTAWA: firmy, które realizowały projekty PPP lub respondenci mający osobiste doświadczenia z PPP, n=37

57. Czy pozyskanie finansowania bankowego dla projektu realizowanego w PPP jest trudniejsze niż pozyskanie go dla projektu realizowanego tradycyjnym zleceniem?

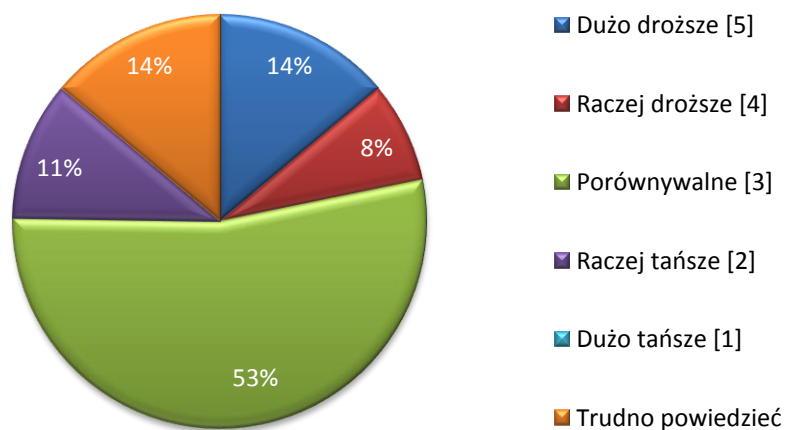
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Dość podobnie kształtuje się opinia przedsiębiorców na temat kosztów pozyskania finansowania bankowego dla projektów realizowanych w PPP. Ponad połowa (54%) uważa, że koszty te są dla obu typów projektów porównywalne, a opinia ta jest wyrażana na przemian z odpowiedzią „trudno powiedzieć”. Jeśli odrzucić odpowiedzi osób niezdecydowanych, pozostały rozkład wskazuje na przewagę opinii o droższym finansowaniu dla projektu PPP w porównaniu z projektem realizowanym metodą tradycyjną: 22% ankietowanych określiło, że jest ono droższe (w tym 14% wyraziło swoją opinię w sposób zdecydowany), a 11%, że tańsze (wszystkie odpowiedzi były relatywne, tj. „raczej tańsze”).

Wykres 63. Koszty pozyskania finansowania bankowego dla projektów PPP vs tradycyjnych projektów

PODSTAWA: firmy, które realizowały projekty PPP lub respondenci mający osobiste doświadczenia z PPP, n=37

58. A czy pozyskanie finansowania bankowego dla projektu realizowanego w PPP jest droższe niż dla projektu realizowanego metodą tradycyjną?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Obie zaprezentowane powyżej opinie wskazują zatem, że doświadczenia polskich przedsiębiorców z uzyskaniem finansowania bankowego dla projektów realizowanych w formule PPP są niezbyt pozytywne. Może to być spowodowane zarówno oczywistym brakiem doświadczenia przedsiębiorców z pozyskiwaniem finansowania dla takich projektów, z reguły relatywnie skomplikowanych i wymagających fachowego przygotowania, jak również braku wykształconych, standardowych ścieżek zachowań ze strony instytucji finansowych.

Równocześnie trzeba podkreślić, że przenoszenie negatywnego przekonania przedsiębiorców o trudnym do uzyskania i drogim finansowaniu projektów realizowanych w formule PPP, skutkować może budowaniem bariery dla realizacji tych projektów w przyszłości.

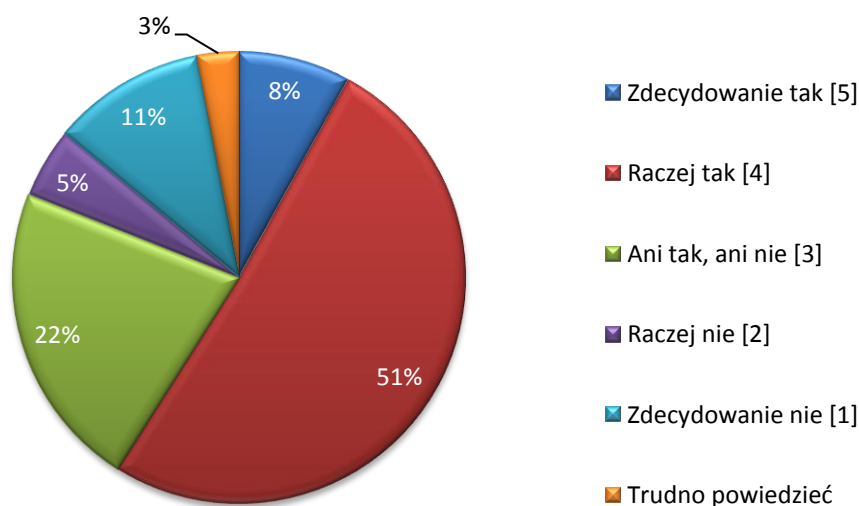
Zatem tematyka związana z pozyskiwaniem finansowania dla projektów realizowanych w formule PPP powinna być z jednej strony przedmiotem wsparcia szkoleniowego dla przedsiębiorców, zarówno w zakresie możliwości jak i sposobów jego pozyskania. Z drugiej strony konieczne jest stymulowanie warunków właściwych do rozwoju sektora bankowego w Polsce w kierunku tworzenia zarówno specyficznych produktów właściwych dla projektów PPP, jak i zespołów fachowców do ich obsługi, znających specyfikę obsługiwanego wycinka rynku.

Obecnie większość przedsiębiorców jest przekonana, że banki są organizacyjnie i merytorycznie przygotowane do obsługi projektów realizowanych w PPP. Taką opinię wyraziło 59% ankietowanych, podczas gdy przeciwnego zdania było 16% (22% udzieliło odpowiedzi „ani tak, ani nie”, a 3% odpowiedziało „trudno powiedzieć”).

Wykres 64. Ocena przygotowania banków do obsługi projektów PPP

PODSTAWA: firmy, które realizowały projekty PPP lub respondenci mający osobiste doświadczenia z PPP, n=37

59. Czy w Pan(i) opinii banki są przygotowane organizacyjnie i merytorycznie do obsługi projektów realizowanych w PPP?

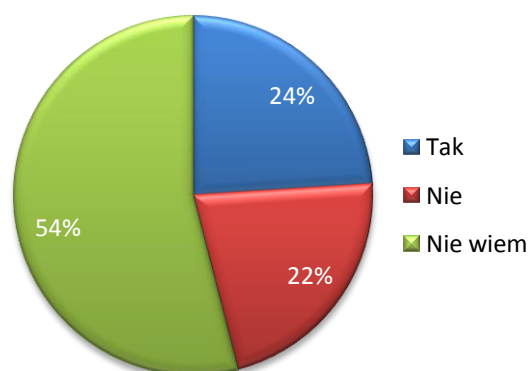
Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

Zaprezentowane wyżej przekonanie przedsiębiorców nie zmienia jednak faktu, że ich wiedza na temat stopnia przygotowania sektora bankowego do obsługi projektów PPP jest raczej skromna: aż 54% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na pytanie, czy banki planują stworzenie specjalistycznych zespołów do obsługi projektów w PPP, a 51% odpowiedziało „nie wiem” na pytanie „Czy na rynku istnieją obecnie specjalistyczne produkty ubezpieczeniowe dedykowane projektom w PPP?”. Opinie pozostałych osób rozkładają się mniej więcej równomiernie. Należy przy tym pamiętać, że cały czas mówimy o grupie firm, które realizowały projekty PPP, a respondenci udzielający odpowiedzi byli w większości odpowiedzialni w swoich firmach za PPP i osobiście zaangażowani w ich realizację. Zatem ich niewiedza w omawianej kwestii potwierdza poczynione wcześniej spostrzeżenia na temat potrzeby edukacji przedsiębiorców w zakresie możliwości związanych z finansowaniem projektów PPP.

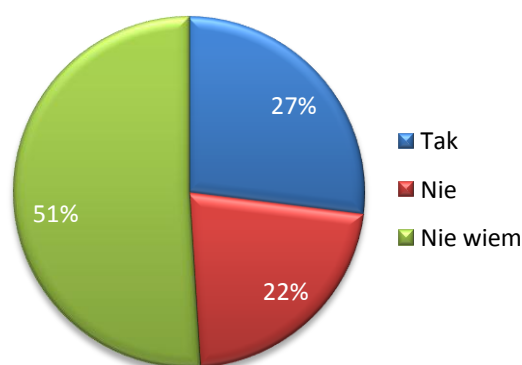
Wykres 65. Wiedza na temat stopnia przygotowania sektora bankowego do obsługi projektów PPP

PODSTAWA: firmy, które realizowały projekty PPP lub respondenci mający osobiste doświadczenia z PPP, n=37

60. A czy według Pana(i) wiedzy banki planują stworzenie specjalistycznych zespołów do obsługi projektów w PPP?

61. Czy na rynku istnieją obecnie specjalistyczne produkty ubezpieczeniowe dedykowane projektom w PPP?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba celowa

4.5.3. Identyfikacja pozostałych czynników rozwoju i barier PPP w Polsce

Identyfikacja czynników przyczyniających się do rozwoju PPP w Polsce bądź go utrudniających

Wszyscy uczestnicy badania zostali zapytani, czy w ich opinii istnieją jeszcze jakieś inne czynniki, które przyczyniają się do rozwoju PPP w Polsce. Zarówno wśród ogółu ankietowanych przedsiębiorców, którzy słyszeli o PPP, jak również wśród tych firm, które nabyły doświadczenie z PPP (próba celowa) wskazywane były podobne obszary. Co zrozumiałe, częściej na ten temat wypowiedzieli się jednak przedstawiciele firm z doświadczeniem z PPP, dlatego poniżej skoncentrowano się na analizie ich opinii.

Najczęściej poruszana kwestia, która w opinii przedsiębiorców mających doświadczenie z PPP może przyczynić się do rozwoju tej formuły w Polsce to oddolne inicjatywy lokalnych władz. Świadomość, czym naprawdę jest PPP i w jaki sposób jest ono obecnie realizowane powoduje, że w opinii przedsiębiorców to właśnie władze samorządowe są odpowiedzialne w dużym stopniu za jego rozwój. Prawdą jest bowiem fakt, że obecnie to właśnie lokalne władze realizują w największym stopniu projekty PPP, zaspokajając w ten sposób potrzeby lokalnych społeczności.

W tym samym duchu utrzymuje się kolejny wskazywany czynnik rozwoju PPP w Polsce – dbałość o wspólny interes i wzrost zaufania publicznego. Jak pokazują wyniki niniejszego projektu badawczego, doświadczenia nabyte przez przedsiębiorców przyczyniają się do wzrostu ocen wzajemnej współpracy na styku sektora publicznego i prywatnego oraz lepszych ocen potencjału do efektywnej współpracy w przyszłości. Obserwacje związane z postępującym procesem wzrostu wzajemnego zaufania powodują, że firmy będą chętniej angażować się w projekty PPP w przyszłości – tym chętniej, im częściej będą widziały wspólny interes w takiej współpracy.

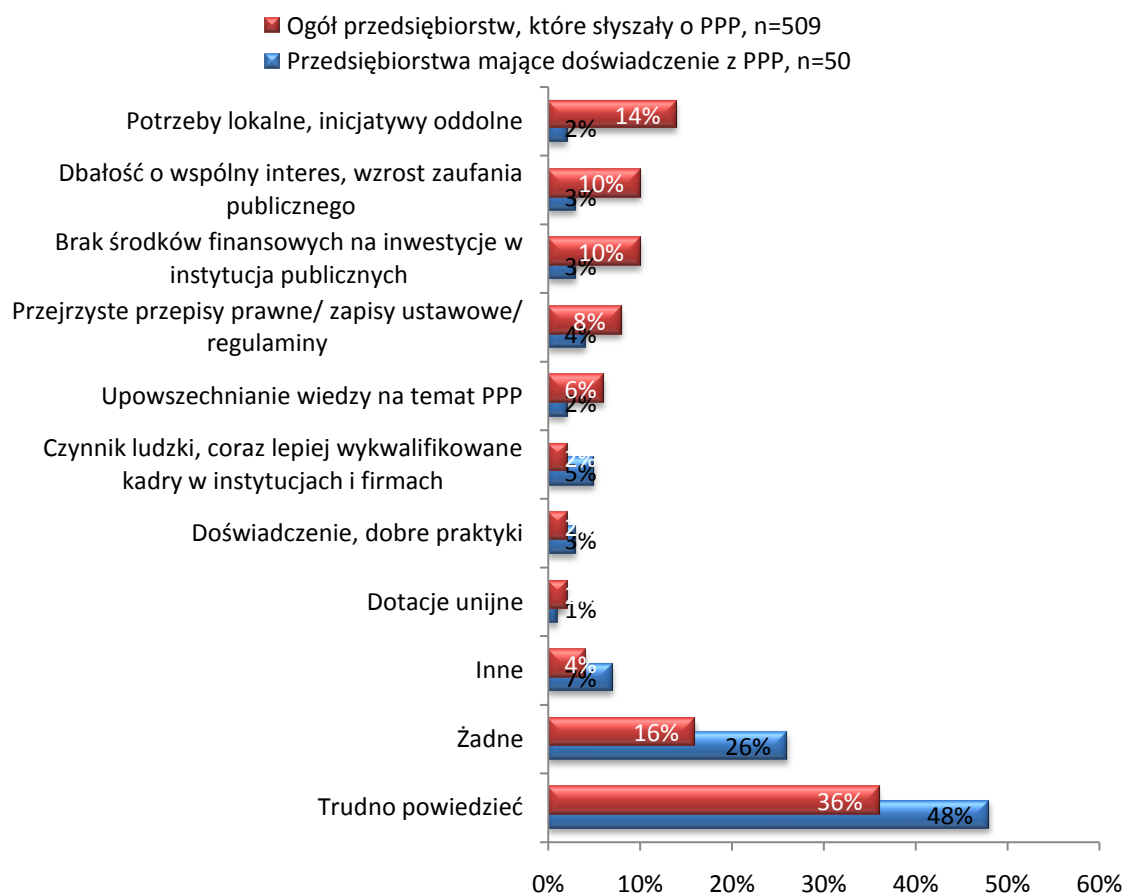
Kolejny ze wskazywanych czynników rozwoju PPP w Polsce wiąże się z podstawową funkcją, dla której została wprowadzona instytucja PPP - to konieczność, która niejako zmusza instytucje do szukania środków finansowych, mających zagwarantować realizację nakładanych na nie obowiązków. Skromne budżety publiczne przy rosnących potrzebach inwestycyjnych powodują, że instytucje będą zmuszone do korzystania z formuły PPP.

Kolejne dwa spośród wskazywanych czynników wskazują na zadania, jakie stoją obecnie przed władzą publiczną w Polsce. Wymieniając je, przedsiębiorcy w swoisty sposób wyrażają przekonanie, że służby, które są odpowiedzialne za rozwój PPP w Polsce spełnią pokładane w nich nadzieje, przyczyniając się z jednej strony do poprawienia stanu obecnie funkcjonujących aktów normatywnych i zapisów ustawowych regulujących funkcjonowanie PPP, z drugiej strony prowadzić będą konsekwentną i spójną politykę upowszechniania tej formy współpracy pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym.

Wykres 66. Dodatkowe czynniki, które przyczyniają się do rozwoju PPP w Polsce

PODSTAWA: firmy, które słyszały o PPP, n=559

67. Czy według Pana(i) wiedzy istnieją jeszcze jakieś inne czynniki, które przyczyniają się do rozwoju PPP w Polsce?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Wśród najczęściej spontanicznie wskazywanych barier rozwoju PPP w Polsce zarówno ogół przedsiębiorców, którzy tylko słyszeli o PPP, jak również firmy mające w tej kwestii doświadczenie wskazują na problemy legislacyjne. Podkreślana jest zarówno niespójność jak i inflacja przepisów regulujących funkcjonowanie PPP w naszym kraju. Zatem sądzić należy, że jest to kwestia wymagająca pilnej zmiany.

Kolejna bariera to obserwowany obecnie brak informacji i promocji formuły PPP w Polsce. Jak zostało to odnotowane już wcześniej, konsekwentna i spójna polityka upowszechniania tej formy współpracy pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym w Polsce stanowi konieczny czynnik jej rozwoju.

Następny czynnik utrudniający rozwój PPP (tym ważniejszy, że często wskazywana w gronie firm mających doświadczenie z PPP, a zatem opierających swoje opinie na rzeczywistych obserwacjach a nie tylko stereotypach) to brak wykwalifikowanej kadry urzędników.

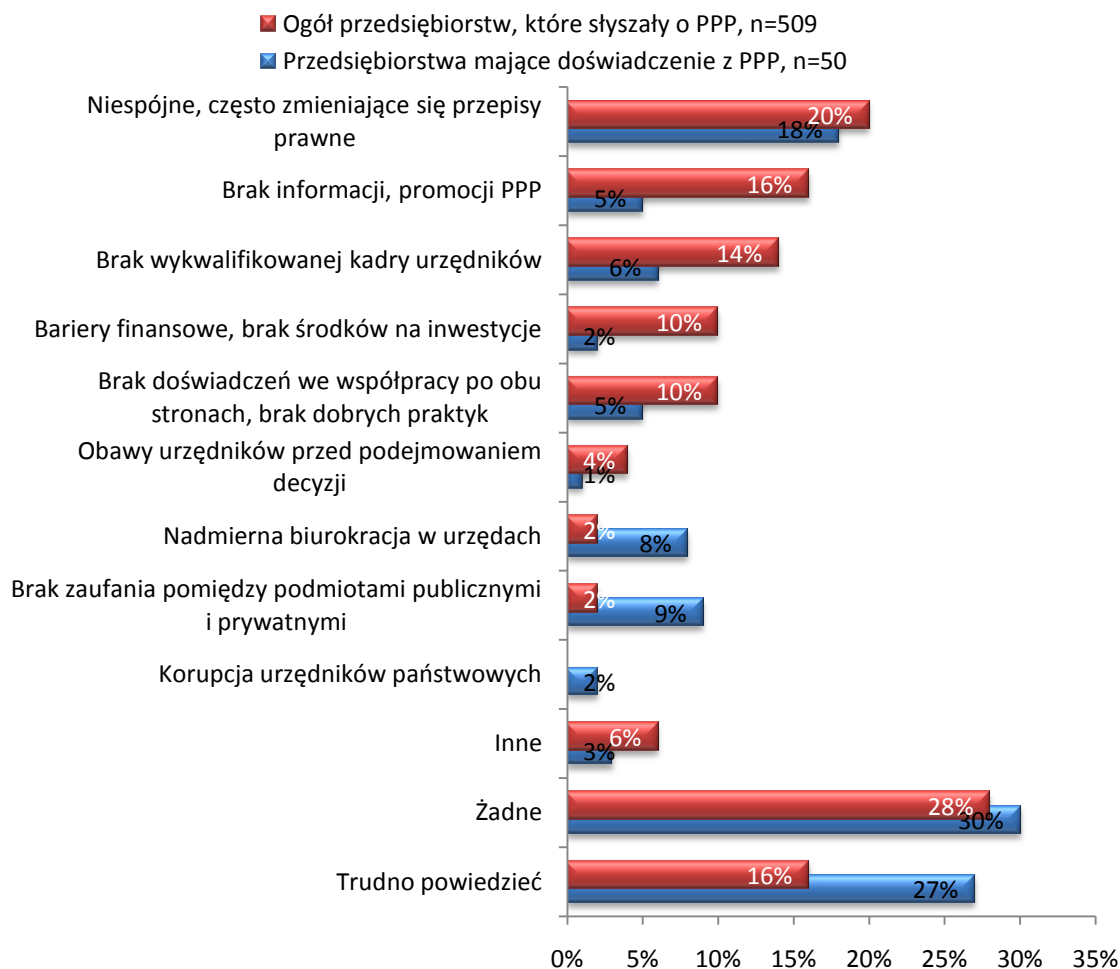
Brak środków na inwestycje i brak wzajemnych doświadczeń we współpracy oraz katalogu dobrych praktyk, którego istnienie mogłoby taką współpracę usprawnić – to kolejne obszary, które mogą utrudniać rozwój PPP.

Ogół ankietowanych przedsiębiorców, którzy słyszeli o PPP podkreśla dodatkowo brak zaufania pomiędzy podmiotami publicznymi i prywatnymi oraz nadmierną biurokracją w urzędach jako barierę rozwoju PPP w Polsce. Oba te czynniki są jednak wskazywane tylko sporadycznie w gronie przedsiębiorców mających doświadczenie z PPP. Można więc sądzić, że bariera ta będzie zanikać wraz ze stopniowym upowszechnianiem się wiedzy i wzrostem liczby projektów PPP.

Wykres 67. Dodatkowe czynniki, które utrudniają rozwój PPP w Polsce

PODSTAWA: firmy, które słyszały o PPP, n=559

67a. Czy są jeszcze jakieś inne czynniki, które utrudniają rozwój PPP w Polsce?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

W kolejnym etapie wszystkim przedsiębiorcom uczestniczącym w badaniu, którzy przynajmniej słyszeli o PPP, przedstawiono katalog wybranych czynników i w odniesieniu do każdego z nich zapytano, czy ułatwia on czy też utrudnia rozwój PPP w Polsce. Uzyskane odpowiedzi pozwalają na podzielenie czynników na dwie grupy.

I. Czynniki, które zdecydowanie przyczyniają się do rozwoju PPP w Polsce (każdorazowo ponad połowa ankietowanych wskazała, że ułatwiają one rozwój PPP w Polsce) – wymienione w kolejności począwszy od czynników o najwyższej liczbie wskazań pozytywnych:

- Przejrzyste regulacje prawne i finansowe
- Dostęp do kapitału
- Zaufanie i umiejętność współpracy
- Przygotowanie merytoryczne i organizacyjne władzy publicznej
- Gotowość władzy publicznej do korzystania z formuły PPP
- Poziom cen (dobra inwestycyjne, koszty pieniądza, koszty pracy, podatki)

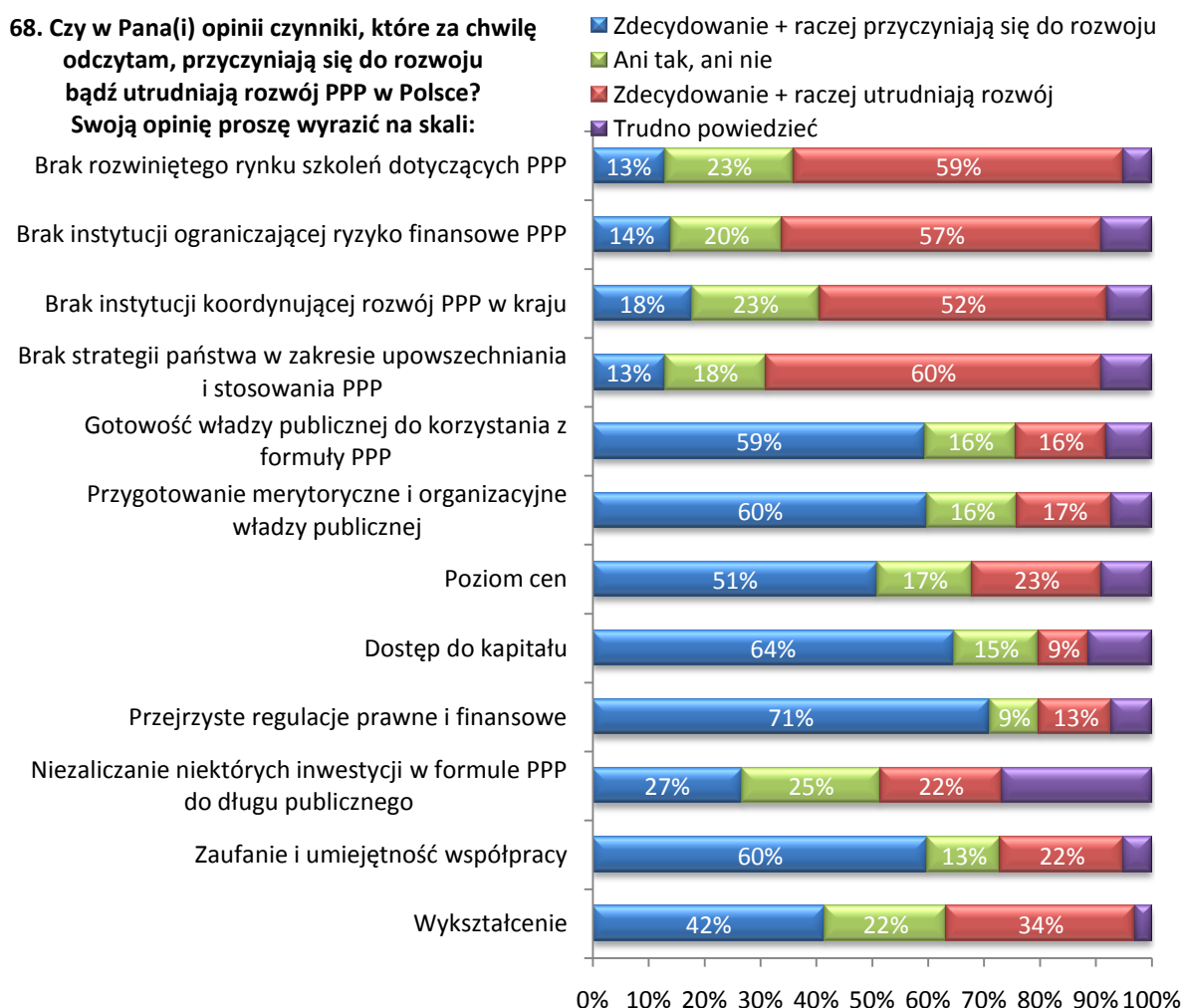
II. Czynniki, które zdecydowanie utrudniają rozwój PPP w Polsce (każdorazowo ponad połowa ankietowanych wskazała, że utrudniają one rozwój PPP w Polsce) – wymienione w kolejności począwszy od czynników o najwyższej liczbie wskazań negatywnych:

- Brak strategii państwa w zakresie upowszechniania i stosowania PPP
- Brak rozwiniętego rynku szkoleń dotyczących PPP
- Brak instytucji ograniczającej ryzyko finansowe PPP
- Brak instytucji koordynującej rozwój PPP w kraju

W odniesieniu do dwóch czynników wskazanych w pytaniu ogół przedsiębiorców wyraźnie nie potrafił zająć jednoznacznego stanowiska. Zarówno wykształcenie, czyli kwalifikacje pracowników i ich wiedza na temat PPP, jak również niezaliczanie niektórych inwestycji w formule PPP do długu publicznego spotkało się z podobną liczbą opinii pozytywnych i negatywnych, w obu przypadkach przy nieznacznej przewadze wskazań pozytywnych.

Wykres 68. Opinie na temat czynników wpływających na rozwój PPP w Polsce

PODSTAWA: ogół firm, n=950

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

Opinie przedsiębiorców zaliczonych do próby celowej, a więc mających doświadczenie z PPP są w kwestii barier zbieżne z tymi, które zaobserwowano wśród ogółu ankietowanych. Podział na czynniki sprzyjające i utrudniające rozwój PPP w Polsce przebiega dokładnie według tego samego schematu.

W tym miejscu zauważyć jednak należy pewną niespójność respondentów w zakresie oceny regulacji prawnych i finansowych. Przedstawione wcześniej wyniki pozwalają wnioskować, że polska legislacja jest oceniana raczej negatywnie w odniesieniu do sprzyjania rozwojowi PPP, a dodatkowo spontanicznie jest ona wymieniana najczęściej wśród barier rozwoju PPP. Przyczyn niekonsekwencji w ocenie przejrzystości regulacji prawnych można, naszym zdaniem, upatrywać w braku świadomości zmiany przepisów wśród przedsiębiorców.

Postrzegane pozytywne skutki PPP dla sektora publicznego i prywatnego

Trzy najczęściej wskazywane pozytywne skutki stosowania formuły PPP dla sektora publicznego to w oczach ogółu prywatnych przedsiębiorców, którzy przynajmniej słyszeli o formule PPP to:

- Dostęp do prywatnego kapitału, umożliwiający przyspieszenie nakładów na rozwój infrastruktury
- Szybsza i bardziej sprawna realizacja inwestycji niż w metodzie tradycyjnej
- Możliwość podziału ryzyk między partnera publicznego i prywatnego

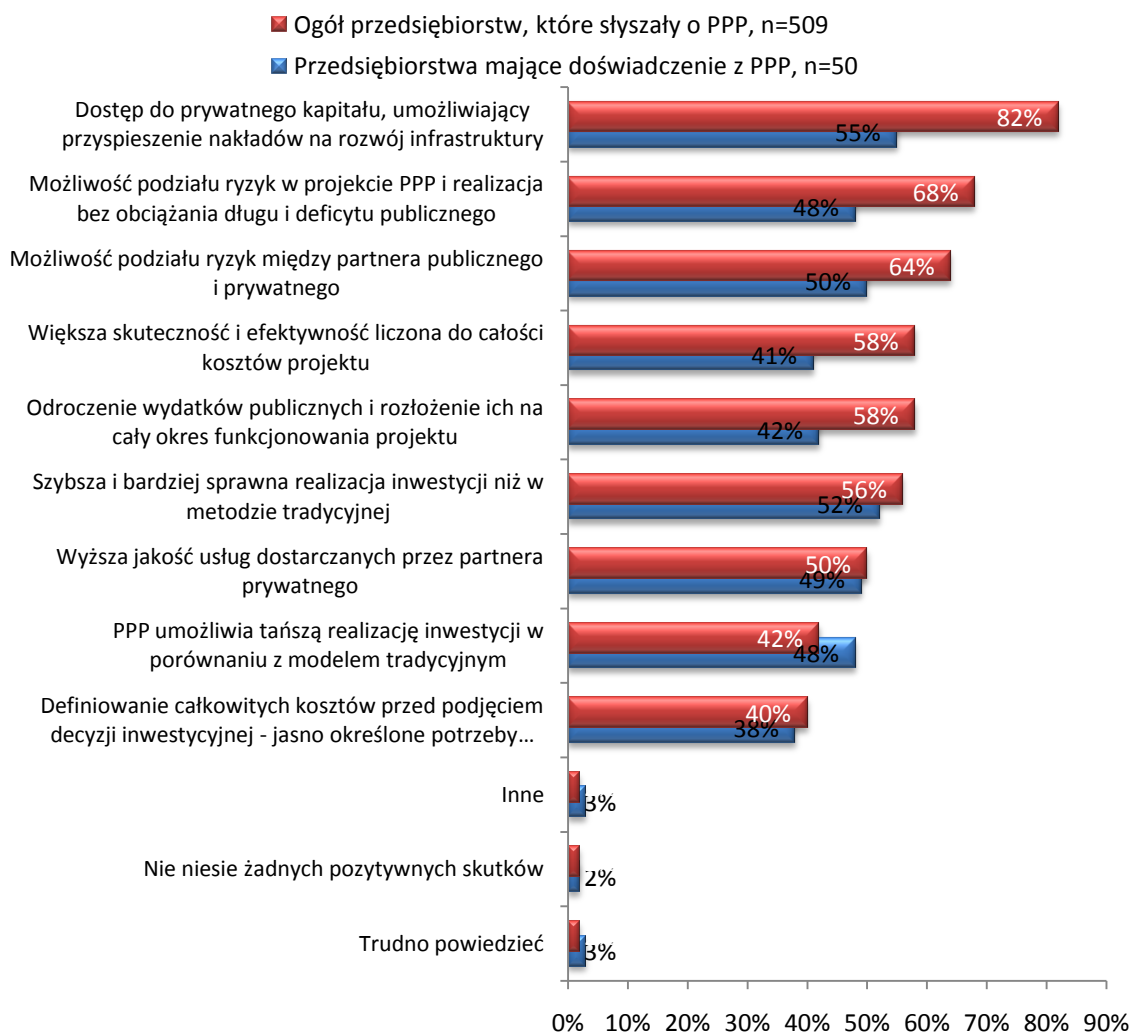
Firmy mające doświadczenie z PPP wskazują podobne aspekty wśród trzech najczęściej wskazywanych pozytywnych skutków:

- Dostęp do prywatnego kapitału, umożliwiający przyspieszenie nakładów na rozwój infrastruktury
- Możliwość podziału ryzyk w projekcie PPP i realizacja bez obciążania długu i deficytu
- Możliwość podziału ryzyk między partnera publicznego i prywatnego

Wykres 69. Postrzegane pozytywne skutki PPP dla sektora publicznego

PODSTAWA: firmy, które słyszały o PPP, n=559

69. Czy Pana(i) zdaniem formuła PPP niesie za sobą jakieś pozytywne skutki dla sektora publicznego? Jeśli tak to jakie?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

Trzy najczęściej wskazywane pozytywne skutki stosowania formuły PPP dla sektora prywatnego są takie same w oczach ogółu prywatnych przedsiębiorców, którzy przynajmniej słyszeli o formule PPP to jak i firm mających doświadczenie z PPP. Są to:

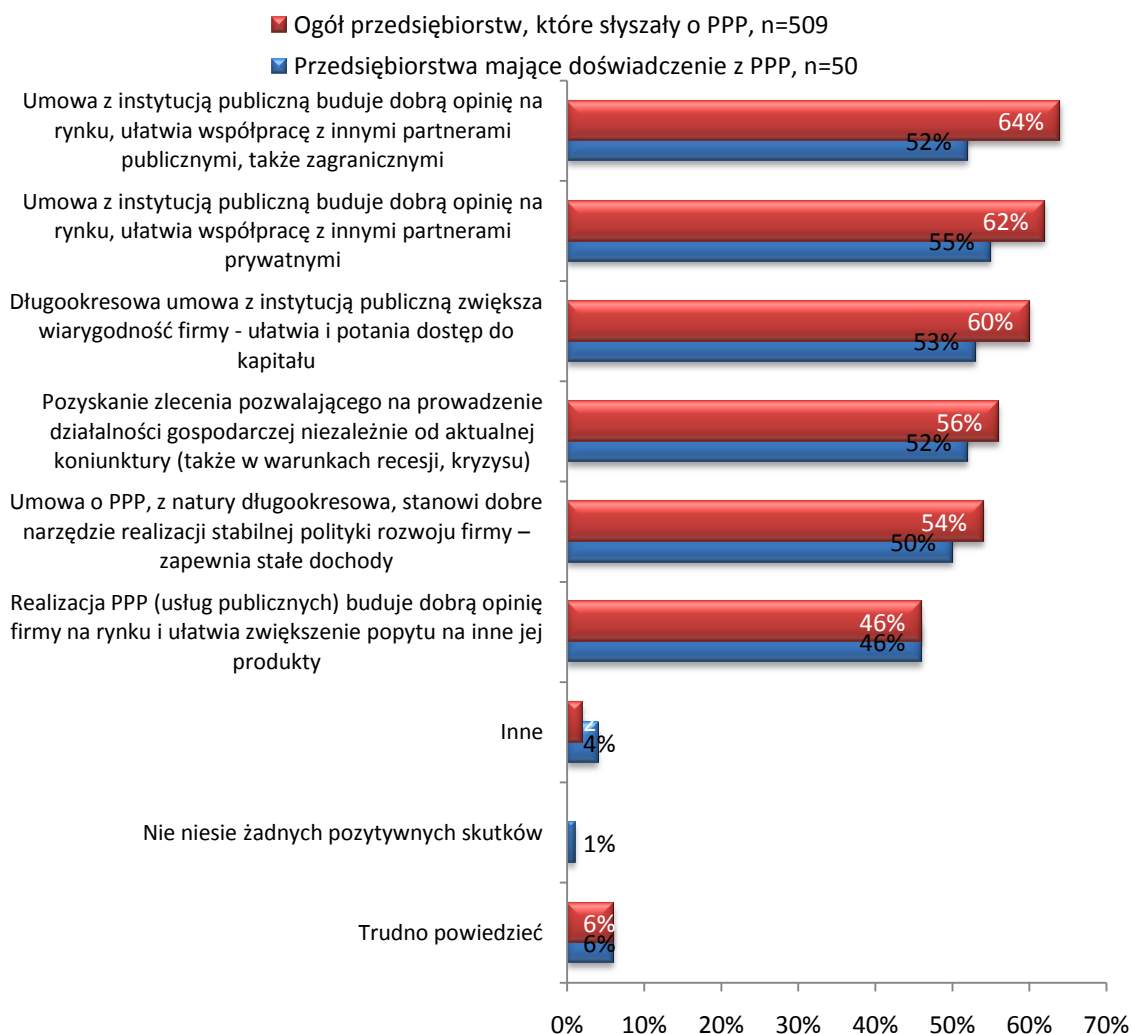
- Umowa z instytucją publiczną buduje dobrą opinię na rynku, ułatwia współpracę z innymi partnerami publicznymi, także zagranicznymi
- Umowa z instytucją publiczną buduje dobrą opinię na rynku, ułatwia współpracę z innymi partnerami prywatnymi
- Długookresowa umowa z instytucją publiczną zwiększa wiarygodność firmy – ułatwia i potania dostęp do kapitału

W większości wiążą się więc z zagadnieniami CSR wskazywanymi we wstępie do niniejszego raportu. Warto też zaznaczyć, że obecnie na rynku firma, która realizuje tego typu projekt jest postrzegana jako pionier i swego rodzaju ekspert w zakresie PPP.

Wykres 70. Postrzegane pozytywne skutki PPP dla sektora prywatnego

PODSTAWA: firmy, które słyszały o PPP, n=559

70. A czy formuła PPP niesie za sobą jakieś pozytywne skutki dla sektora prywatnego? Jeśli tak to jakie?

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa i próba celowa

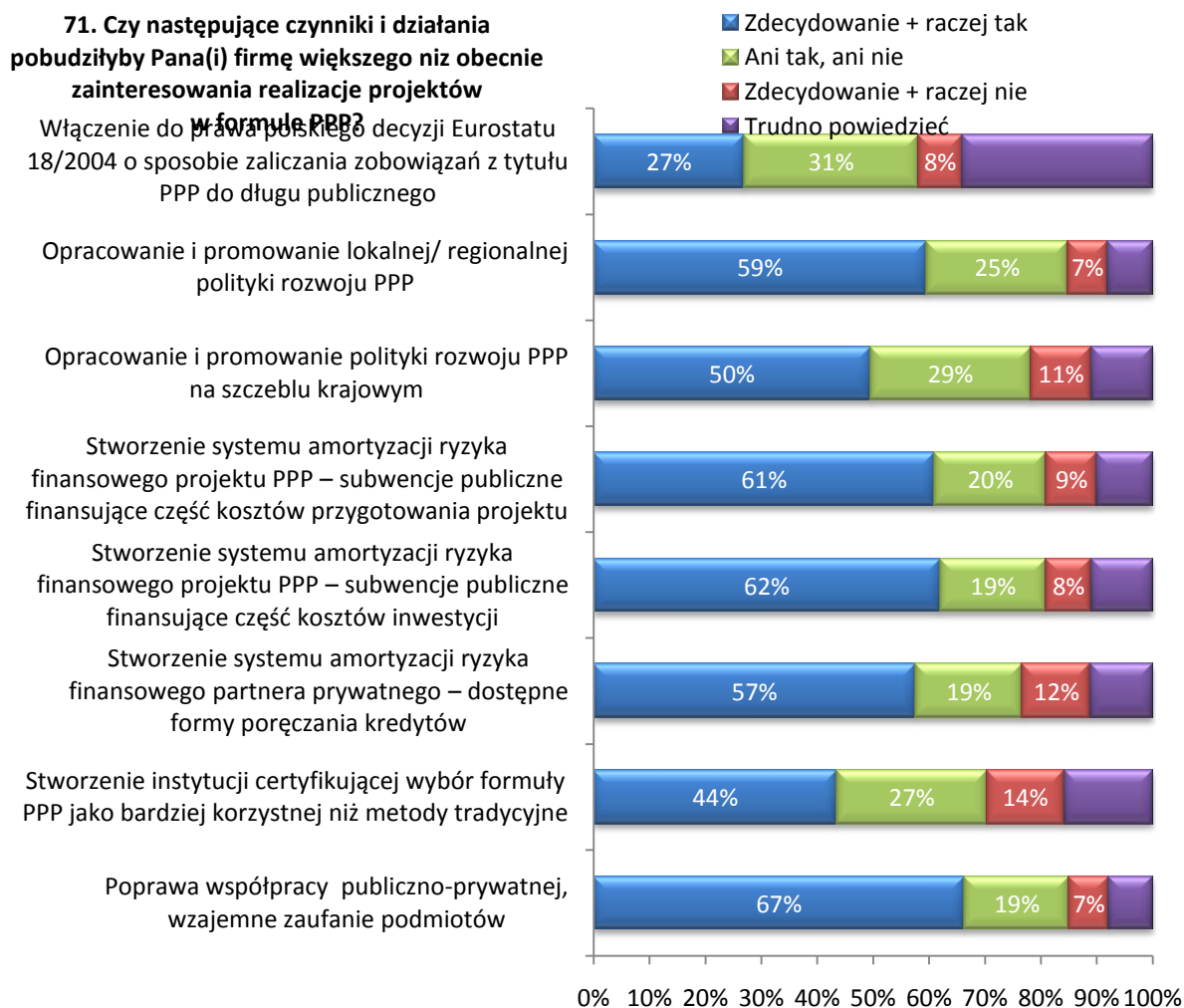
Identyfikacja czynników pobudzających przedsiębiorców do zainteresowania się realizacją projektów w formule PPP

Trzy najczęściej wskazywane czynniki, które mogłyby pobudzić przedsiębiorców do większego niż obecnie zainteresowania się realizacją projektów w formule PPP są takie same w oczach ogółu prywatnych przedsiębiorców, którzy przynajmniej słyszeli o formule PPP, jak i firm mających doświadczenie z PPP. Należą do nich:

- Poprawa współpracy publiczno-prywatnej, wzajemne zaufanie podmiotów
- Stworzenie systemu amortyzacji ryzyka finansowego projektu PPP – subwencje publiczne finansujące część kosztów inwestycji
- Stworzenie systemu amortyzacji ryzyka finansowego projektu PPP – subwencje publiczne finansujące część kosztów przygotowania projektu

Firmy mające doświadczenie z PPP (próba celowa) wskazywały na trzech pierwszych pozycjach te same aspekty co ogół przedsiębiorców. Jedynie pierwsze dwa aspekty wskazywano w tym gronie w odwrotnej kolejności.

Wykres 71. Opinie na temat czynników pobudzających firmy do większego zainteresowania realizacją projektów PPP
 PODSTAWA: ogół firm, n=950

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

4.6. Indeks gotowości do realizacji projektów PPP wśród polskich przedsiębiorców i czynniki wpływające na jego poziom

4.6.1. Budowa indeksu gotowości do realizacji projektów PPP wśród polskich przedsiębiorców

Zebrane w ramach Zadania 3 wyniki zostały poddane analizie statystycznej. W pierwszej kolejności została przeanalizowana wielkość podstawy (liczba respondentów udzielających odpowiedzi) oraz kształt rozkładu odpowiedzi na te pytania, które ze względu na swoją treść potencjalnie mogły budować indeks. Na tej podstawie zostały wybrane pytania do dalszych analiz. Następnie na wyselekcjonowanych pytaniach została przeprowadzona eksploracyjna analiza czynnikowa. Jej celem było odkrycie zjawisk, o które trudno byłoby zapytać respondentów wprost, a tym bardziej zmierzyć poziom ich występowania. Finalnie do zbudowania indeksu zostały wybrane pytania z pierwszej składowej o najwyższych ładunkach czynnikowych:

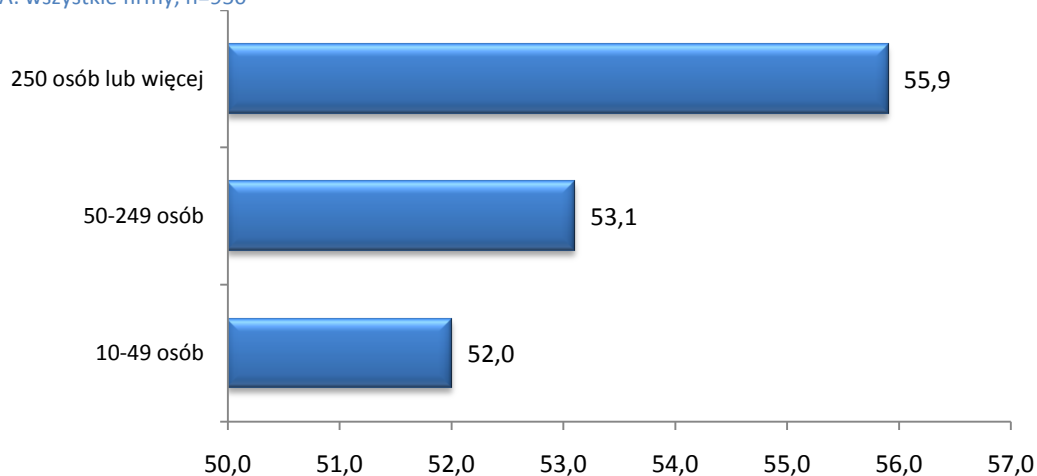
- Jakcie macie Państwo doświadczenia we współpracy z podmiotami publicznymi?
- Jak ocenia Pan(i) potencjał do efektywnej współpracy firm z podmiotami publicznymi?
- Jak ocenia Pan(i) potencjał do efektywnej współpracy firm z podmiotami publicznymi jeśli chodzi o dojrzałość instytucjonalną podmiotów publicznych?
- Jak ocenia Pan(i) potencjał do efektywnej współpracy firm z podmiotami publicznymi jeśli chodzi o dojrzałość organizacyjną podmiotów publicznych?
- Jak ocenia Pan(i) potencjał do efektywnej współpracy firm z podmiotami publicznymi jeśli chodzi o dojrzałość osobową podmiotów publicznych?

Pytania te posłużyły do budowy indeksu, który został policzony jako średnia z pytań składowych i unormowany do skali 0 – 100. Tak zbudowany indeks interpretujemy jako indeks gotowości do realizacji projektów PPP wśród polskich przedsiębiorców.

Analizując rozkład indeksu po stronie polskich przedsiębiorców można stwierdzić, że gotowość do realizacji projektów w ramach formuły PPP jest najwyższa w największych firmach, zatrudniających 250 osób lub więcej. Oczywiście znacznie wyższa jest w gronie tych firm, które już obecnie mają doświadczenia z PPP, tj. ubiegali się o realizację projektów w ramach formuły PPP bądź faktycznie realizowali takie projekty. Indeks jest też wyższy w gronie firm, które współpracują z podmiotami publicznymi oraz mają pozytywne doświadczenia z tej współpracy. Nie bez znaczenie jest też sposób postrzegania podmiotów publicznych – wyższą gotowość do współpracy obserwuje się wśród tych przedsiębiorców, którzy pozytywnie wypowiadają się na temat istnienia w Polsce podmiotów publicznych dojrzałych biznesowo oraz wyżej oceniają możliwość efektywnej współpracy z podmiotami publicznymi. Wyższa gotowość do realizacji projektów PPP jest też obserwowana w gronie przedsiębiorców z wypracowaną kulturą współpracy z otoczeniem zewnętrznym. Na poziomie branży działalności nie zaobserwowano różnicowań istotnych ze statystycznego punktu widzenia.

Wykres 72. Indeks gotowości do realizacji projektów PPP według wielkości zatrudnienia

PODSTAWA: wszystkie firmy, n=950

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

4.6.2. Uwarunkowania indeksu gotowości do realizacji projektów PPP wśród polskich przedsiębiorców

W następnym etapie analizy zostały określone zmienne oraz siły, z jakim te zmienne oddziałują na powyższy indeks. W tym celu zostało zastosowane modelowanie regresyjne, opisujące wpływ określonych zmiennych (tzw. predyktorów) na indeks. Predyktory zostały wyselekcjonowane w oparciu o:

- rozkłady,
- analizę współliniowości,
- związek z indeksem.

Po etapie selekcji został więc stworzony katalog predyktorów, które zostały zastosowane w dalszej analizie. W celu określenia siły zależności indeksu od innych analizowanych czynników zostało zastosowane liniowe modelowanie regresyjne w jego wersji odpornej na współliniowość predyktorów: Shapley Value Regression. Ustalenie i opisanie interesujących nas zależności pozwoliło wyłonić predyktory wywierające najsilniejszy wpływ na wartość indeksu. Taka informacja stanowi wskazówkę, które zjawiska warto modyfikować, by uzyskać możliwie istotną zmianę w jego wartościach (modyfikacja predyktora wywierającego silny wpływ na indeks przekłada się na wyraźniejszą zmianę wartości indeksu). Wpływ predyktorów istotnych statystycznie został zaprezentowany w postaci uśrednionych wskaźników sumujących się do 100.

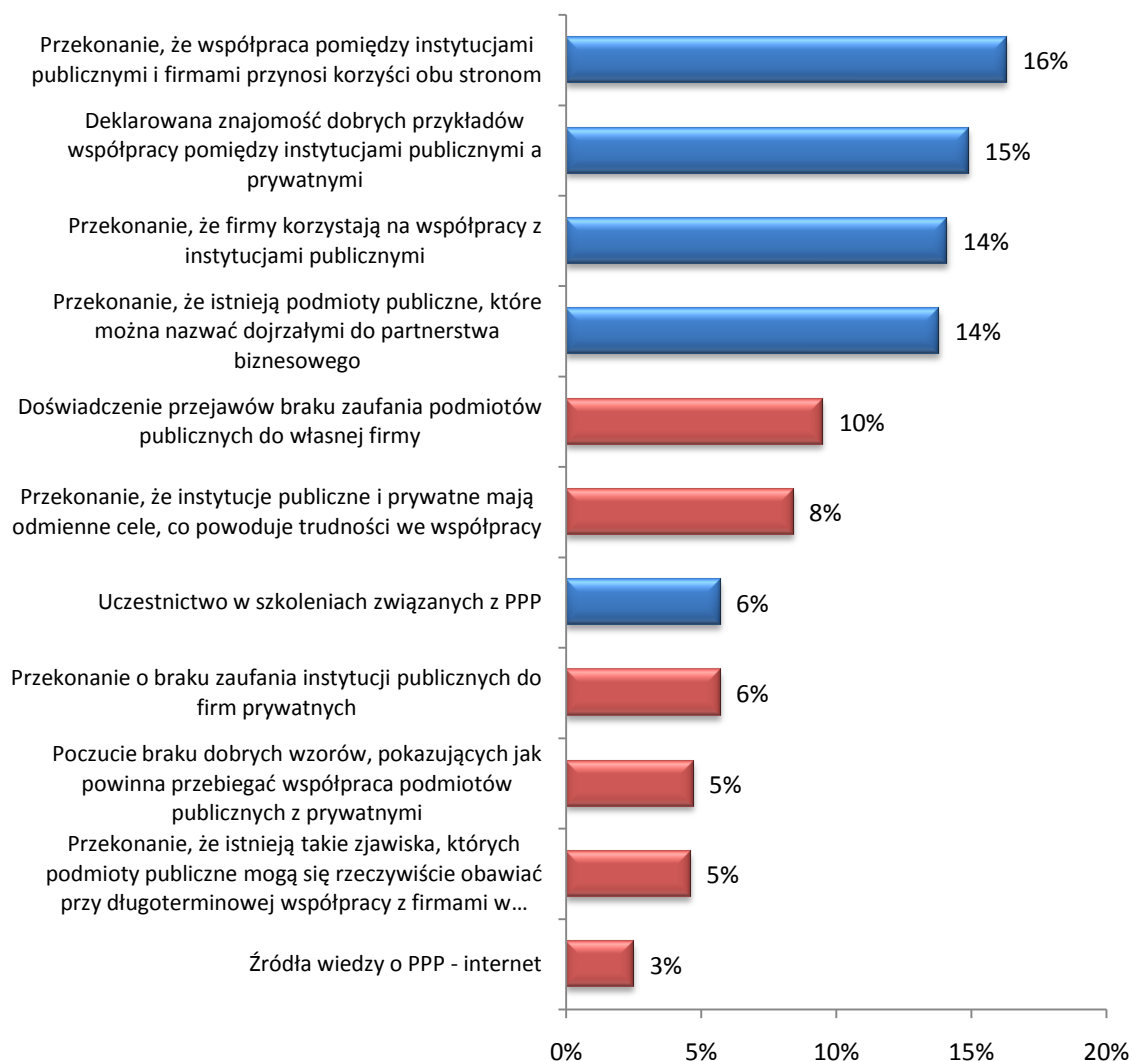
Najsilniejszy, pozytywny wpływ na indeks (gotowość do realizacji projektów PPP wśród publicznych prywatnych przedsiębiorców) ma przekonanie, że istnieją podmioty publiczne, które można nazwać dojrzałymi do partnerstwa biznesowego. W następnej kolejności liczą się: przekonanie, że firmy korzystają na współpracy z instytucjami publicznymi, deklarowana znajomość dobrych przykładów współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi oraz przekonanie, że współpraca pomiędzy instytucjami publicznymi i firmami przynosi korzyści obu stronom. Kolejny czynnik pozytywnie wpływający na indeks to uczestnictwo w szkoleniach związanych z PPP.

Można zatem stwierdzić, że gotowość do realizacji projektów PPP jest najsilniej wspierana przez pozytywne postrzeganie współpracy pomiędzy podmiotami prywatnymi a publicznymi, najlepiej poparte rzeczywistymi przykładami z własnego doświadczenia lub doświadczenia znajomych z branży. Duże znaczenie ma też wiedza na temat PPP oraz przekonanie o korzyściach płynących ze współpracy międzysektorowej. Oznacza to, że upowszechnianie PPP powinno się wiązać nie tylko z upowszechnianiem wiedzy dotyczącej tej formuły, ale również z budowaniem pozytywnego klimatu wokół współpracy na styku obu sektorów i upowszechniania dobrych praktyk.

Zaznaczone na poniższym wykresie na czerwono czynniki to te, które mają ujemny wpływ na indeks. Oznacza to, że im częściej przedsiębiorcy deklarują doświadczanie braku zaufania ze strony podmiotów publicznych oraz im bardziej są przekonani o trudnościach we współpracy z nimi, tym mniejsza jest ich gotowość do angażowania się w projekty PPP. Co ciekawe, czerpanie wiedzy z internetu również nie sprzyja gotowości do realizacji projektów PPP. Należy podejrzewać, że przedsiębiorcy, którzy czerpią wiedzę o PPP z sieci obecnie nie pogłębiają jej w innych źródłach. Jest to zatem wiedza fragmentaryczna, wymagająca rzetelnego uzupełnienia i poparcia jej realnymi przykładami.

Wykres 73. Uwarunkowania indeksu gotowości do realizacji projektów PPP

PODSTAWA: ogół firm, n=950

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

4.6.3. Analiza geograficzna, mówiąca o poziomie gotowości do realizacji projektów w formule PPP w poszczególnych województwach

W tej analizie została sprawdzona hipoteza, czy potencjał do realizacji projektów PPP jest równomiernie rozłożony terytorialnie i sektorowo/ branżowo. Analiza została przy tym przeprowadzona na poziomie pojedynczego rekordu (przedstawiciela podmiotu publicznego uczestniczącego w badaniu). Poszczególne przedziały wartości indeksu (kolory na mapie i wykresie poniżej) zostały wyodrębnione na podstawie pentyli wartości indeksu - każdy kolej przedział zawiera po 20% obserwacji (podmiotów uczestniczących w badaniu). Dokładne wartości tych przedziałów to:

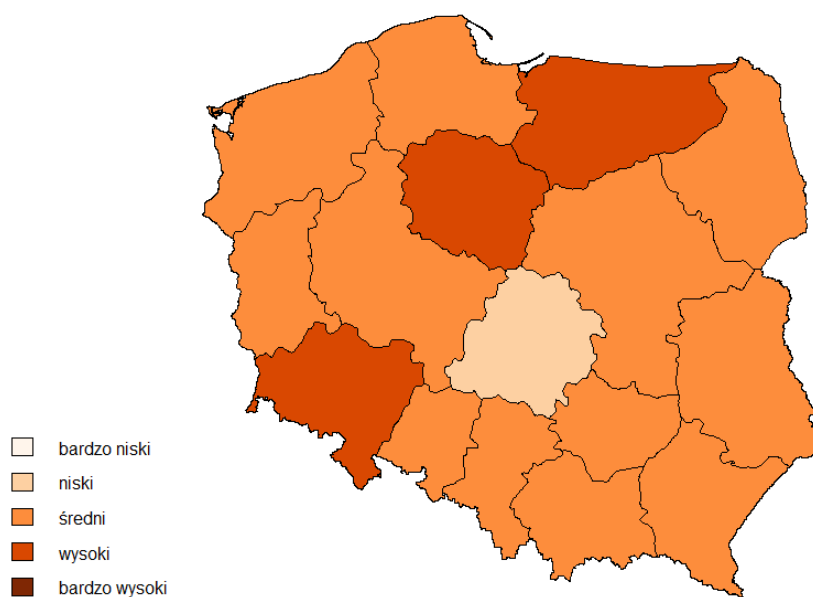
- bardzo niski 0 – 42,5
- niski 42,5 – 47,5
- średni 47,5 – 57,5
- wysoki 57,5 – 62,5
- bardzo wysoki 62,5 – 100

W oparciu o tak zbudowane przedziały została stworzona zaprezentowana niżej mapa województw zgodnie z rozkładem wartości indeksu (indeks dla poszczególnych województw przybiera wartość uśrednioną dla wszystkich podmiotów reprezentujących to województwo).

Regionami, które charakteryzują się największą gotowością do realizowania projektów w ramach PPP są warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie oraz dolnośląskie.

Wykres 74. Indeks gotowości do realizacji projektów PPP według województw

PODSTAWA: ogół firm, n=950

Źródło: Badanie ilościowe polskich przedsiębiorców, próba warstwowo-losowa

5. WNIOSKI KOŃCOWE

Przeprowadzone badania ilościowe wśród polskich przedsiębiorców pozwalają na sformułowanie w oparciu o pozyskane dane statystyczne następujących wniosków:

- Można szacować, iż około połowy (54%) przedsiębiorców w Polsce potencjalnie zainteresowanych formułą PPP (firmy w wybranych branżach, zatrudniające min. 10 pracowników) zaczęło gromadzić wiedzę na temat partnerstwa publiczno-prywatnego. Należy jednak sądzić, że w większości jest to wiedza o dużym poziomie ogólności, często wycinkowa lub ograniczająca się do świadomości faktu istnienia takiej formy współpracy pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym. Respondenci mają tego świadomość, określając swój poziom wiedzy na temat PPP: tylko 15% przedsiębiorców ocenia go jako wysoki. Ograniczony poziom wiedzy na temat PPP wśród ogółu przedsiębiorców potwierdza również fakt, że w wielu obszarach wymagających bardziej szczegółowej wiedzy na temat PPP mieli oni problem z zajęciem jednoznacznego stanowiska bądź unikali udzielenia odpowiedzi.
- Przedsiębiorcy mający doświadczenie z PPP (ci, którzy ubiegali się o realizację projektów PPP lub je realizowali) są znacznie bardziej wykształceni w tym zakresie i pewni swoich poglądów: 48% określa poziom swojej wiedzy na temat PPP jako wysoki, a opinie na temat szczegółowych kwestii związanych z funkcjonowaniem PPP w Polsce są znacznie bardziej jednoznaczne.
- Podstawowym źródłem wiedzy i informacji sektora prywatnego o PPP są artykuły w prasie ogólnej oraz inne media. W firmach mających doświadczenie z formułą PPP wiodącą rolę pełni śledzenie aktów prawnych oraz lektura artykułów w prasie specjalistycznej. Oczywistym jest fakt, że w tym gronie istotnym źródłem wiedzy jest też własne doświadczenie.
- Struktura przedsiębiorstw, które ubiegały się o realizację projektu w formule PPP bądź faktycznie uczestniczyły w jego realizacji odbiega znacznie od struktury ogółu przedsiębiorstw, zidentyfikowanych jako potencjalnie zainteresowane PPP. Połowę przedsiębiorstw mających doświadczenie z PPP stanowią duże firmy (250 pracowników lub więcej), 34% to firmy średnie (50-249 zatrudnionych), a 16% - małe (10-49 pracowników). Niemal wszystkie (94%) to spółki prawa handlowego, z czego aż 40% ma powiązania kapitałowe z innymi firmami działającymi poza granicami naszego kraju. Większość to przedsiębiorstwa o szerokiej skali działalności – częściej o zasięgu krajowym (62%), nieco rzadziej międzynarodowym (30%). Z uwagi na specyfikę realizowanych dotychczas w Polsce projektów PPP nie dziwi też fakt, że dominują tu firmy budowlane (52%) oraz zajmujące się transportem i gospodarką magazynową (20%). Należy się spodziewać, że w miarę rozwoju PPP w Polsce i pojawiania się kolejnych projektów, struktura ta będzie stawała się bardziej zróżnicowana. Jednakże na obecnym etapie rozwoju polityka informacyjna w zakresie PPP powinna być raczej skierowana do firm, które z racji uwarunkowań branżowych faktycznie są bardziej predestynowane do angażowania się w realizację projektów PPP.
- Analiza uzyskanych wyników pozwala stwierdzić, że polscy przedsiębiorcy, którzy podejmują decyzję o zaangażowaniu się w projekty PPP dość łatwo adaptują się do wymagań zleceńodawców tych projektów. Potencjał w tym zakresie należy więc ocenić jako wysoki. Wniosek ten jest uprawniony w oparciu o następujące obserwacje:

- Wśród ogółu ankietowanych przedsiębiorstw oddelegowanie konkretnej osoby do projektów PPP jest zjawiskiem rzadkim i osoby te często zajęły się tematyką PPP z własnej inicjatywy.
- Natomiast w firmach, które realizowały lub ubiegały się o realizację projektów PPP regułą jest przypisanie konkretnej osobie odpowiedzialności za projekty PPP w drodze polecenia służbowego. Co istotne, zwykle nie jest to jedna osoba, lecz cały zespół czy dział dedykowany tej tematyce.
 - ➔ Zidentyfikowane w badaniu najważniejsze umiejętności i kwalifikacje, które wymagają szczególnego rozwoju w celu skutecznego wprowadzenia PPP to zdaniem przedsiębiorców te, które można zaliczyć do szeroko rozumianej kategorii zarządzania zespołem ludzkim oraz zarządzania projektami. Ważne są również umiejętności w zakresie planowania ryzyk.
- Sektor prywatny wykształcił już obecnie kulturę korzystania ze szkoleń, jednakże szkolenia w zakresie PPP nie są popularne. Ważne jest jednak, że większym zainteresowaniem cieszą się one wśród tych firm, które mają doświadczenie z PPP. Te firmy są też znacznie bardziej otwarte na uczestnictwo w szkoleniach PPP (76%) niż ogół (40%).
- Ocena potencjału do współpracy z sektorem publicznym, a tym samym realizacji projektów PPP, w opiniach polskich przedsiębiorców wynika z obserwacji ich dotychczasowych doświadczeń i możliwości adaptacji do takiej współpracy:
 - Większość firm ma obecnie pewne doświadczenia we współpracy z jednostkami publicznymi (70%). Z reguły są to doświadczenia pozytywne, a większość przedsiębiorców jest świadoma tego, że współpraca z sektorem publicznym jest korzystna dla obu stron. Jednocześnie jednak przedsiębiorcy z reguły mają świadomość odmiennych celów, które powodują trudności we współpracy. Doświadczenie z PPP w niewielkim stopniu wpływa na lepsze, ale też bardziej realistyczne postrzeganie współpracy z jednostkami publicznymi (większa świadomość korzyści, ale też większa potencjalnych trudności).
 - Większość przedsiębiorców (58%) ocenia wprawdzie możliwość efektywnej współpracy firm z podmiotami publicznymi na poziomie przeciętnym, a tylko 42% jest zdania, że istnieją takie podmioty publiczne, które można nazwać dojrzałymi do partnerstwa biznesowego. Jednakże znacznie większy optymizm wykazują pod tym względem firmy z doświadczeniem z PPP - 58% ocenia pozytywnie potencjał do efektywnej współpracy, a 68% jest zdania, że istnieją podmioty publiczne dojrzałe do partnerstwa biznesowego.
 - Praktyka funkcjonowania podmiotów prywatnych w Polsce zmusza je do tego, aby przy realizacji różnego typu projektów identyfikowały ryzyka z nimi związane. Deklaratywnie 71% ogółu firm i 94% z doświadczeniem z PPP już obecnie identyfikuje ryzyka projektowe. Co ważne, doświadczenie z PPP pozwala przedsiębiorcom na konstatację, że w projektach PPP waga poszczególnych ryzyk jest inna niż w tradycyjnych działaniach. Znacznie częściej określają oni wszystkie rodzaje ryzyk, ale w szczególności ryzyko projektowania i budowy oraz ryzyka operacyjne, a także ryzyko legislacyjne.

- Nieco częściej niż co trzecia spośród ogółu firm (36%) współpracuje z doradcami i ekspertami zewnętrznymi, a 41% również z innymi instytucjami otoczenia zewnętrznego. Firmy mające doświadczenie z PPP mają znacząco bogatsze doświadczenia w tej kwestii – z doradcami i ekspertami zewnętrznymi współpracuje 72%, a innymi instytucjami – 84%. Wszyscy oceniają generalnie pozytywnie swojej doświadczenia w tym zakresie.
- Za najważniejsze bariery mogące w odczuciu polskich przedsiębiorców utrudniać współpracę w ramach formuły PPP należy uznać:
 - Negatywne stereotypy funkcjonujące obecnie w kontaktach między sektorem publicznym i prywatnym, a w szczególności przekonanie przedsiębiorców o nadmiernej biurokracji w urzędach, braku profesjonalnej kadry urzędniczej, braku partnerskiego stosunku do firm prywatnych oraz brak przejrzystych procedur wyboru partnera
 - Brak zaufania, z jakim stykają się polscy przedsiębiorcy w kontaktach z sektorem publicznym, zwłaszcza w kontekście deklaracji firm z doświadczeniem z PPP (44% odczuło taki brak zaufania). Niestety odczuwany brak zaufania negatywnie odbija się na postrzeganiu przydatności formuły PPP.
 - ➔ Jednocześnie należy zauważyć, że w oczach 30% ogółu przedsiębiorców i 48% tych z doświadczeniem z PPP rzeczywiście istnieją takie zjawiska, których podmioty publiczne mogą się obawiać przy długoterminowej współpracy z partnerami prywatnymi. Należą do nich przede wszystkim: obawa przed upadkiem partnera prywatnego i jego niestabilnością finansową oraz chęć nadmiernego zysku firm prywatnych.
 - Negatywna opinia przedsiębiorców na temat polskich przepisów prawnych regulujących funkcjonowanie PPP (zarówno ogółem, jak również przez pryzmat oceny ich przejrzystości, spójności i kompletności). Szczególnie krytyczne w zakresie oceny ogólnej są przedsiębiorstwa z doświadczeniem z PPP.
 - Przewaga opinii o trudniejszym dostępie do finansowania projektów PPP niż dla tych realizowanych tradycyjnym zleceniem.
 - Poza omówionymi powyżej zagadnieniami, polscy przedsiębiorcy wskazywali dodatkowo na następujące czynniki utrudniające rozwój PPP w Polsce:
 - ➔ Brak strategii państwa w zakresie upowszechniania i stosowania PPP (brak informacji i promocji)
 - ➔ Brak rozwiniętego rynku szkoleń dotyczących PPP
 - ➔ Brak instytucji ograniczającej ryzyko finansowe PPP
 - ➔ Brak instytucji koordynującej rozwój PPP w kraju
 - ➔ Brak wykwalifikowanej kadry urzędników
 - ➔ Brak środków na inwestycje
 - ➔ Brak wzajemnych doświadczeń we współpracy oraz katalogu dobrych praktyk
- Kwestią dyskusyjną jest brak wzajemnych doświadczeń we współpracy oraz katalogu dobrych praktyk, wskazywany przez przedsiębiorców jako czynnik utrudniający rozwój PPP w Polsce. Trzeba bowiem pamiętać, że według deklaracji przedsiębiorców, którzy słyszeli o PPP, dobre praktyki, które można transponować na projekty PPP, funkcjonują w 37% ogółu firm i 76%

tych z doświadczeniem z PPP. Najczęściej wskazywane dobre doświadczenia, które mogą być stosowane również w projektach PPP formułowane są dość ogólnie i dotyczą:

- Otwartości na współpracę i wzajemne uczenie się od siebie
 - Stosowanie doradztwa w sprawach biznesowych i finansowych
 - Wspólnego poszukiwania rozwiązań i elastyczności w działaniach
 - Poziomu kompetencji partnerów
 - Dobrej organizacji pracy
- Za czynniki, które przyczyniają się do rozwoju PPP w Polsce przedsiębiorcy uznają:
- Oddolne inicjatywy lokalnych władz
 - Dbłość o wspólny interes i wzrost zaufania publicznego
 - Brak środków finansowych na inwestycje w instytucjach publicznych (konieczność sięgania po inne formy finansowania inwestycji)
 - Dostęp do kapitału
 - Zaufanie i umiejętność współpracy
 - Przygotowanie merytoryczne i organizacyjne władzy publicznej
 - Gotowość władzy publicznej do korzystania z formuły PPP
 - Poziom cen (dobra inwestycyjne, koszty pieniądza, koszty pracy, podatki)
- Najczęściej wskazywane pozytywne skutki stosowania formuły PPP dla sektora publicznego to w oczach prywatnych przedsiębiorców:
- Dostęp do prywatnego kapitału, umożliwiający przyspieszenie nakładów na rozwój infrastruktury
 - Szybsza i bardziej sprawna realizacja inwestycji niż w metodzie tradycyjnej
 - Możliwość podziału ryzyka między partnera publicznego i prywatnego oraz realizacja bez obciążania długu i deficytu
- Najczęściej dostrzegane pozytywne skutki stosowania formuły PPP dla sektora prywatnego wiążą się ze wskazywanymi we wstępie do niniejszego raportu zagadnieniami CSR i należą do nich:
- Budowanie dobrej opinii na rynku, co ułatwia współpracę z innymi partnerami
 - Zwiększenie wiarygodności firmy, które ułatwia i potania dostęp do kapitału
- Najczęściej wskazywane czynniki, które mogłyby pobudzić przedsiębiorców do większego niż obecnie zainteresowania się realizacją projektów w formule PPP to:
- Poprawa współpracy publiczno-prywatnej, wzajemne zaufanie podmiotów
 - Stworzenie systemu amortyzacji ryzyka finansowego projektu PPP – subwencje publiczne finansujące część kosztów inwestycji
 - Stworzenie systemu amortyzacji ryzyka finansowego projektu PPP – subwencje publiczne finansujące część kosztów przygotowania projektu

6. SPIS TABEL, SCHEMATÓW I WYKRESÓW

SPIS TABEL:

Tabela 1 Struktura próby warstwowo-losowej w badaniu ilościowym polskich przedsiębiorców n=950	8
Tabela 2 Podsumowanie nakładów i korzyści, odnoszonych przez firmy prywatne w realizacji projektów w ramach PPP	11

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1. Znajomość PPP - ogół firm.....	13
Wykres 2. Respondenci, którzy słyszeli o PPP i mają osobiste doświadczenia z realizacją projektów PPP.....	14
Wykres 3. Poziom wiedzy na temat PPP - ogół firm.....	15
Wykres 4. Poziom wiedzy na temat PPP - firmy mające doświadczenie z PPP	16
Wykres 5. Źródła wiedzy na temat projektów PPP – prywatni przedsiębiorcy na tle instytucji publicznych.....	17
Wykres 6. Istnienie w firmie osoby dedykowanej do projektów PPP i jej motywacja do zajmowania się problematyką - ogół firm.....	18
Wykres 7. Istnienie w firmie osoby dedykowanej do projektów PPP i jej motywacja do zajmowania się problematyką PPP - firmy mające doświadczenie z PPP	19
Wykres 8. Liczba pracowników zajmujących się PPP - firmy mające doświadczenie z PPP	20
Wykres 9. Liczba pracowników mogących zajmować się projektami PPP - firmy mające doświadczenie z PPP	21
Wykres 10. Liczba pracowników mogących zajmować się projektami PPP - ogół firm	21
Wykres 11. Oczekiwania wobec pracowników odpowiedzialnych za inwestycje w formule PPP	23
Wykres 12. Uczestnictwo w szkoleniach - ogół firm	24
Wykres 13. Uczestnictwo w szkoleniach związanych z PPP - ogół firm	25
Wykres 14. Zainteresowanie udziałem w szkoleniu nt. PPP - ogół firm.....	26
Wykres 15. Udział w szkoleniach i zainteresowanie szkoleniami PPP - firmy mające doświadczenie z PPP.....	26
Wykres 16. Zainteresowanie udziałem w szkoleniu nt. PPP - firmy mający doświadczenie z PPP	27
Wykres 17. Firmy współpracujące z podmiotami publicznymi według wielkości zatrudnienia	28
Wykres 18. Ocena doświadczeń ze współpracy z podmiotami publicznymi - ogół firm.....	29
Wykres 19. Opinie na temat współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi - ogół firm	30
Wykres 20. Ocena doświadczeń ze współpracy z podmiotami publicznymi – ogół firm vs. firmy mające doświadczenie z PPP.....	31
Wykres 21. Opinie na temat współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi – ogół firm vs. firmy mające doświadczenie z PPP (w % odpowiedzi zdecydowanie + raczej się zgadzam)	32
Wykres 22. Ocena możliwości efektywnej współpracy z podmiotami publicznymi - ogół firm	33

Wykres 23. Ocena możliwości efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi a prywatnymi - ogół firm.....	33
Wykres 24. Ocena możliwości efektywnej współpracy z podmiotami publicznymi – ogół firm vs. firmy mające doświadczenie z PPP	34
Wykres 25. Ocena dojrzałości podmiotów publicznych do partnerstwa biznesowego – ogół firm vs. firmy mające doświadczenie z PPP.....	35
Wykres 26. Charakterystyka podmiotów publicznych dojrzałych do partnerstwa biznesowego.....	36
Wykres 27. Zjawiska świadczące o niedojrzałości polskich podmiotów publicznych	37
Wykres 28. Przejawy braku zaufania podmiotów publicznych do firm - ogół firm.....	38
Wykres 29. Przejawy braku zaufania podmiotów publicznych do firm - firmy mające doświadczenie z PPP.....	39
Wykres 30. Wpływ braku zaufania podmiotów publicznych do firmy na ocenę przydatności PPP.....	40
Wykres 31. Istnienie zjawisk, których podmioty publiczne mogą się obawiać przy długoterminowej współpracy	40
Wykres 32. Zjawiska, których podmioty publiczne mogą się obawiać przy długoterminowej współpracy	41
Wykres 33. Charakterystyka firm mających doświadczenie z PPP na tle ogółu firm - wielkość zatrudnienia.....	42
Wykres 34. Charakterystyka firm mających doświadczenie z PPP na tle ogółu firm - forma własności.....	43
Wykres 35. Charakterystyka firm mających doświadczenie z PPP na tle ogółu firm - powiązania kapitałowe z zagranicą	43
Wykres 36. Charakterystyka firm mających doświadczenie z PPP na tle ogółu firm - zasięg działalności	44
Wykres 37. Funkcjonowanie dobrych praktyk życia biznesowego, które można stosować w projektach PPP.....	45
Wykres 38. Pozytywne doświadczenia w formule PPP na etapie przygotowania dokumentacji	46
Wykres 39. Pozytywne doświadczenia w formule PPP na etapie współpracy z ekspertami/ doradcami zewnętrznymi	47
Wykres 40. Pozytywne doświadczenia w formule PPP na etapie współpracy z podmiotami publicznymi	48
Wykres 41. Praktyki w zakresie PPP rekomendowane innym firmom.....	49
Wykres 42. Identyfikacja ryzyk.....	50
Wykres 43. Rodzaje identyfikowanych ryzyk – ogół firm.....	51
Wykres 44. Rodzaje identyfikowanych ryzyk – firmy mające doświadczenie z PPP	52
Wykres 45. Etapy, na których identyfikuje się ryzyka	53
Wykres 46. Sposoby identyfikacji ryzyk	54
Wykres 47. Wpływ braku zaufania podmiotów publicznych do firmy na ocenę przydatności PPP	55
Wykres 48. Funkcjonowanie mechanizmów związanych z przekazywaniem obowiązków – ogół firm	56
Wykres 49. Funkcjonowanie mechanizmów związanych z przekazywaniem obowiązków – firmy mające doświadczenie z PPP	56
Wykres 50. Ocena dostosowania obecnych sposobów przekazywania obowiązków do potrzeb PPP.	57
Wykres 51. Współpraca z doradcami / ekspertami zewnętrznymi – ogół firm	58

Wykres 52. Współpraca z innymi instytucjami lub podmiotami zewnętrznymi – ogół firm.....	59
Wykres 53. Współpraca z doradcami / ekspertami zewnętrznymi – firmy mające doświadczenie z PPP	59
Wykres 54. Współpraca z innymi instytucjami lub podmiotami zewnętrznymi – firmy mające doświadczenie z PPP.....	60
Wykres 55. Ogólna ocena polskich przepisów prawnych ze względu na ich sprzyjanie formule PPP ..	61
Wykres 56. Ocena częstości zmian regulacji pranych związanych z PPP	62
Wykres 57. Szczegółowa ocena przepisów prawnych regulujących PPP – ogół firm.....	63
Wykres 58. Szczegółowa ocena przepisów prawnych regulujących PPP – firmy mające doświadczenie z PPP	64
Wykres 59. Ocena aktów normatywnych ze względu na ich sprzyjanie PPP – ogół firm	65
Wykres 60. Ocena aktów normatywnych ze względu na ich sprzyjanie PPP – firmy mające doświadczenie z PPP.....	66
Wykres 61. Ocena potrzeby funkcjonowania Ustawy o PPP.....	67
Wykres 62. Stopień trudności pozyskania finansowania bankowego dla projektów PPP vs. tradycyjnych projektów.....	68
Wykres 63. Koszty pozyskania finansowania bankowego dla projektów PPP vs tradycyjnych projektów	69
Wykres 64. Ocena przygotowania banków do obsługi projektów PPP.....	70
Wykres 65. Wiedza na temat stopnia przygotowania sektora bankowego do obsługi projektów PPP	71
Wykres 66. Dodatkowe czynniki, które przyczyniają się do rozwoju PPP w Polsce	72
Wykres 67. Dodatkowe czynniki, które utrudniają rozwój PPP w Polsce	74
Wykres 68. Opinie na temat czynników wpływających na rozwój PPP w Polsce.....	75
Wykres 69. Postrzegane pozytywne skutki PPP dla sektora publicznego	77
Wykres 70. Postrzegane pozytywne skutki PPP dla sektora prywatnego	78
Wykres 71. Opinie na temat czynników pobudzających firmy do większego zainteresowania realizacją projektów PPP	79
Wykres 72. Indeks gotowości do realizacji projektów PPP według wielkości zatrudnienia.....	81
Wykres 73. Uwarunkowania indeksu gotowości do realizacji projektów PPP.....	82
Wykres 74. Indeks gotowości do realizacji projektów PPP według województw	83

ZAŁĄCZNIK 1 PRZYPORZĄDKOWANIE PYTAŃ BADAWCZYCH POSZCZEGÓLNYM ZAGADNIENIOM BADAWCZYM

ZB1

dojrzałość instytucjonalna, organizacyjna i osobowa podmiotów publicznych do współpracy z podmiotami prywatnymi w Polsce w ramach formuły PPP

- Jakie doświadczenia we współpracy z podmiotami publicznymi mają przedsiębiorcy?
- Jak przedsiębiorcy oceniają potencjał do efektywnej współpracy z przedsiębiorcami istniejący po stronie podmiotów publicznych?
- Czy istnieją takie podmioty publiczne, które można nazwać dojrzałymi w zakresie partnerstwa biznesowego? Czym się charakteryzują?
- Jakie zjawiska świadczą o niedojrzałości polskich podmiotów publicznych, w oczach przedsiębiorców?

ZB2

umiejętność partnerskiej, opartej o dialog i zaufanie, współpracy z podmiotem prywatnym

- W jaki sposób przedsiębiorcy postrzegają współpracę pomiędzy instytucjami publicznymi i prywatnymi?
- Jak często przedsiębiorcy spotykają się z przejawem braku zaufania po stronie podmiotów prywatnych? Czy wpływa to na ich postrzeganie użyteczności narzędzia PPP?
- Czy są zjawiska których podmioty publiczne mogą się rzeczywiście obawiać przy długoterminowej współpracy w ramach PPP? Jakie to zjawiska?

ZB3

umiejętność identyfikacji ryzyk w długoterminowych projektach realizowanych w formule PPP

- Czy w instytucjach prywatnych przy realizacji projektów (nie tylko PPP) identyfikuje się ryzyka z nimi związane? Na jakich etapach?
- Jakie główne metody identyfikacji ryzyk są stosowane?
- Czy obecne stosowane metody identyfikacji ryzyk są użyteczne dla projektów PPP?

ZB4

umiejętność przekazywania wiedzy pracownikom przejmującym realizację projektu po stronie podmiotów prywatnych

- Czy w instytucjach prywatnych istnieją odpowiednie mechanizmy związane z przekazywaniem obowiązków?
- Jak wyglądają te mechanizmy? Czy są one sformalizowane czy niesformalizowane?
- Czy obecne sposoby przekazywania obowiązków pomiędzy nowymi a odchodzącymi pracownikami są adekwatne do potrzeb projektów realizowanych w formule PPP?

ZB5

dobre praktyki w zakresie rozwoju systemu PPP w Polsce

- Czy istnieją dobre praktyki życia biznesowego, które można transponować na projekty PPP?
- Czy spółki polskie powiązane kapitałowo posiadają doświadczenia związane z realizowaniem projektów PPP za granicą?⁹ Czy w tych spółkach są wykształcone dobre praktyki? Czy przedsiębiorcy mogą z nich korzystać?

ZB 6

warunki i możliwości finansowania projektów realizowanych w partnerstwie publiczno-prywatnym przez instytucje finansowe

- Czy pozyskanie finansowania bankowego dla partnera prywatnego w projektach PPP jest trudniejsze niż pozyskanie go dla finansowania projektu realizowanego tradycyjnym zleceniem?
- Czy pozyskanie finansowania bankowego dla partnera prywatnego w projektach PPP jest droższe niż finansowanie projektu realizowanego metodą tradycyjną?
- Czy banki są przygotowane organizacyjnie i merytorycznie dla obsługi projektów PPP?
- Czy banki planują stworzenie specjalistycznych zespołów do obsługi projektów PPP?
- Czy istnieją specjalistyczne produkty ubezpieczeniowe dedykowane projektom PPP?

ZB7

inflacja prawa a regulacje związane z partnerstwem publiczno-prywatnym

- W jaki sposób przedsiębiorcy oceniają polskie przepisy prawne z punktu widzenia ich sprzyjania formule partnerstwa publiczno-prywatnego?

⁹ Na pytanie zostanie udzielona odpowiedź tylko jeśli w próbie znajdzie się odpowiednia liczba spółek z kapitałem zagranicznym

- Czy inflacja prawa również dotyka regulacje związane z PPP w Polsce w oczach przedsiębiorców?

- W jaki sposób jest postrzegana kompletność, spójność i przejrzystość przepisów prawa regulujących partnerstwo publiczno-prywatne w oczach przedsiębiorców?

ZB8

funkcjonalność i dysfunkcjonalność polskich aktów prawnych regulujących problematykę partnerstwa publiczno-prywatnego

- Które akty normatywne/poszczególne zapisy ustawowe stanowią o rozwoju polskiego systemu PPP zdaniem przedsiębiorców?

- Które natomiast przyczyniają się do zahamowania jego rozwoju, w oczach przedsiębiorców?

- Czy Ustawa o partnerstwie publiczno-prywatnym jest rzeczywiście potrzebna do realizacji projektów PPP?

ZB9

źródła informacji o partnerstwie publiczno-prywatnym

- Czy przedsiębiorcy słyszeli o formule partnerstwa publiczno-prywatnego?

- Skąd czerpią wiedzę na ten temat?

- Jak oceniają poziom swojej wiedzy na temat partnerstwa publiczno-prywatnego?

ZB10

umiejscowienie tematyki partnerstwa publiczno-prywatnego w strukturze organizacyjnej podmiotów prywatnych

- Czy w firmie jest osoba dedykowana do realizacji projektów w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego?

- Czy taka osoba zajmuje się tematyką partnerstwa publiczno-prywatnego z własnej inicjatywy czy na skutek polecenia służbowego?

- Ile jest takich osób w firmie? Ile zajmuje się nimi obecnie, a ile mogłoby zajmować się potencjalnie (w podziale na pracowników podstawowych i pomocniczych)?

ZB11

postrzeganie kwalifikacji niezbędnych do zajmowania się projektami partnerstwa publiczno-prywatnego

- Jakie kwalifikacje i umiejętności powinni posiadać pracownicy zajmujący się projektami partnerstwa publiczno-prywatnego?

- Na ile ważne są poszczególne kwalifikacje i umiejętności?

ZB12

odbyte i planowane szkolenia

- Czy osoba realnie lub potencjalnie dedykowana w firmie do zajmowania projektami partnerstwa publiczno-prywatnego uczestniczyła w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe?

- W szczególności czy ta osoba uczestniczyła w szkoleniach związanych z partnerstwem publiczno-prywatnym?

- Czy inni pracownicy firmy uczestniczyli w tych szkoleniach?

- Czy chcieliby uczestniczyć w szkoleniach na temat partnerstwa publiczno-prywatnego?

ZB13

współpraca przedsiębiorstwa z doradcami/ ekspertami zewnętrznymi i innymi podmiotami zewnętrznymi

- Czy firma korzysta z usług doradców zewnętrznych? Na ile jest zadowolona ze współpracy?

- Czy firma współpracuje w innymi instytucjami/ podmiotami zewnętrznymi? Z jakimi? Na ile jest zadowolona ze współpracy?

ZB14

dotychczasowe doświadczenia przedsiębiorców z formułą partnerstwa publiczno-prywatnego

- Czy firma kiedykolwiek wcześniej ubiegała się o realizację projektów w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego? Jeśli tak czy realizowała takie projekty?

- Czy pracownicy realnie lub potencjalnie dedykowani do projektów partnerstwa publiczno-prywatnego mają osobiste doświadczenia z ich realizacją (w obecnej firmie lub w innych instytucjach)?

ZB15

ocena doświadczeń związanych z realizacją projektów partnerstwa publiczno-prywatnego

- Które z doświadczeń przedsiębiorców w realizacji projektów partnerstwa publiczno-prywatnego uznają za szczególnie pozytywne? Na jakich etapach?

- Czy na podstawie tych doświadczeń można stworzyć zbiór dobrych praktyk?
- Które z tych doświadczeń nadają się do przeniesienia i stosowania w innych firmach?

ZB16

***identyfikacja innych czynników sprzyjających rozwojowi projektów partnerstwa publiczno-
prywatnego lub go utrudniających***

- Czy istnieją inne czynniki poza omówionymi wcześniej, które przyczyniają się do rozwoju bądź utrudniają rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce? Jakże to czynniki?
- Jaki pozytywne skutki niesie za sobą formuła partnerstwa publiczno-prywatnego dla sektora publicznego w oczach przedsiębiorców

ZB17

poziom wiedzy o partnerstwie publiczno-prywatnym na poziomie lokalnym i regionalnym

- Skwantyfikowanie wybranych pytań badawczych w postaci syntetycznego wskaźnika – Indeksu gotowości do realizacji projektów PPP wśród podmiotów prywatnych.

ZB18

***nastawienie społeczne do kapitału prywatnego w sektorze publicznym a możliwości rozwoju PPP
na poziomie lokalnym i regionalnym***

- Jak kształtuje się indeks gotowości do realizacji projektów PPP wśród różnych podmiotów publicznych?
- Jakże czynniki wpływają na poziom indeksu gotowości do realizacji projektów PPP wśród podmiotów publicznych?
- Jak kształtuje się zróżnicowanie geograficzne indeksu?